

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

30 Mayıs 2012 Çarşamba

ADALET KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

30 Mayıs 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda
Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara
İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı
(Devam)

1:56

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:18

Madde 71

1

Ali Rıza ÖZTÜRK

(Mersin)

1:2

Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)

2

Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ

2:3

Prof. Dr. Adem SÖZÜER

3

Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)

3

Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)

3

Madde 72

3:4

Osman Oktay EKŞİ

(İstanbul)

4, 8

Ali Rıza ÖZTÜRK

(Mersin)

4:6, 8:10, 13:14

Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)

6:7

Dilek AKAGÜN YILMAZ

(Uşak)

7:8, 14

Turgut DİBEK

(Kırklareli)

10:11

Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)

11:12

Prof. Dr. Adem SÖZÜER

12

Prof. Dr. Cumhur ŞAHİN

12

Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)

(Hatay)

12:13, 14:15

Önerge		15
Madde 73		15
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	15
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Gn. Md.)		16
Madde 74		16
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	16:17
Önerge		17
Gerekçe		17
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		17:18
 İKİNCİ OTURUM		 19:56
 Madde 75		 19
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	19, 20
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	19
Madde 83		20
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	20:22
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		22
İlhan CİHANER	(Denizli)	22:23
Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		23
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		23, 24
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		24
Madde 89		24
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	24:25, 29:30, 31
Av. Turgut KAZAN (Basın Konseyi Temsilcisi)		25:26
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)		26
İlhan CİHANER	(Denizli)	26, 28:29, 31
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		26:27, 33:34
Bülent TEZCAN	(Aydın)	27, 30:31
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		27:28, 31
Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		28, 29
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		29
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	31
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	33
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	34
Madde 96		34
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	34:37, 43
Bülent TEZCAN	(Aydın)	37:38
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	38:40
Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		40
İlhan CİHANER	(Denizli)	40:41
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	41:43, 43
Geçici Madde 1		44
Av. Turgut KAZAN (Basın Konseyi Temsilcisi)		44
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	44:46
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		46
İlhan CİHANER	(Denizli)	47
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	47
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)		47:48
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	48
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	48
Bülent TEZCAN	(Aydın)	48
Madde 97		49

Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	49
Madde 77		49
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	49:50
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		50:51
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		51
Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		51
Madde 78		52
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	52, 55
Bülent TEZCAN	(Aydın)	52, 55
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		52:53, 54
Av. Turgut KAZAN (Basın Konseyi Temsilcisi)		53, 54
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yrd.)		53:54
Av. Celal ÜLGEN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		54
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		55
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		55
Hasip KAPLAN	(Şırnak)	55:56
Dursun ALTINÖZ (Yargıtay Üyesi)		56
Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir)	56

Açılma Saati: 10.45

Kapanma Saati: 18.02

30 Mayıs 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.45

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

Geçen haftaki toplantımızda 70'inci madde görüşülmüş, 71'inci maddeye kadar gelmiştik. Şimdi 71'inci madde üzerinden görüşmelere devam ediyoruz.

71'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 71.-

12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ve örgüt mensubu gibi cezalandırılırlar" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – Madde üzerinde Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi Sayın Başkan, aslında alt komisyon çalışmaları sırasında kimi maddelerin teknik hocalarımız tarafından ve de bürokratlar tarafından incelenerek değişiklik önerileri hazırlanarak yeniden bir şekil verileceği hususunda anlaşmıştık aslında. Ama o maddeler, eski benim incelediğimde, Adalet alt Komisyonu raporunda, gelen tasarı ve teklifle üzerinde kabul etmişiz gibi geçirilmiş, hiçbir inceleme yapılmamış. Yani, bunu çok doğru bir yöntem olarak bulmuyorum. O zaman alt komisyon kurmamıza gerek yok.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım, Sayın Başkan; şimdi bu getirilen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesindeki "Örgüt mensubu gibi cezalandırılırlar" ibaresi madde metninden çıkarılması için tasarı metni aynı şekilde zaten alt komisyonda da kabul edilmiştir. Şimdi getirilen bu değişiklik ile aslında Terörle Mücadele Kanunu 2'nci maddesinde son fıkrasında, "örgüt mensupları gibi cezalandırılırlar" ibaresi çıkarılıyor. Böylece hükmün son şekli, terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusu sayılırlar biçiminde düzenlenecek. Bir kere tabii, terör suçlusu şeklindeki bir tanıma mevzuatta rastlanmamaktadır. Bunun, Terörle Mücadele Kanunu'ndaki usul hükümlerinin uygulanmasını sağlamak gibi bir amaca hizmet ettiği gibi bir yorum yapılabilirse de bunu teknik olarak kabul etmek doğru değildir. Zira, bir kimsenin suçlu olabilmesi ancak kesinleşmiş mahkeme kararıyla sabit hale gelir. Hakkında özgürlüğünden yoksun bırakmaya ilişkin bir veya o suçu işlediği konusunda bir hüküm yok ise, yani terör suçlusu olduğu konusunda bir hüküm yok ise, mahkeme hükmü yok ise terör suçlusu olarak tanımlamak doğru değildir. Burada doğru tanım, belki şüpheli veya o suçlar iddia edilen kişiler olarak değiştirilmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum.

Bunun yanında, Türk Ceza Kanunu 220/6'ncı madde aslında mevzuatta bulunduğu sürece getirilen Terörle Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesinde getirilen değişikliğin, yani o ibarenin madde metninden çıkarılmasının hiçbir hukuksal sonucu olmayacaktır. Çünkü burada, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca üye olmak suçundan dolayı cezalandırılır denmektedir. Bu durumda örgüte üye olmamakla birlikte suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüt adına suç işleyen kişi, TCK 220/2'nci maddedeki cezayla, yani bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılabilecektir. Bu örgüt bir terör örgütüyse, bu durumda terör örgütü üyesi gibi cezalandırılması gerekecektir. Terörle Mücadele Kanunu'nun 7'nci maddesinde de, terör örgütü üyesinin TCK 314'üncü maddeye göre cezalandırılacağı belirtildiğine ve 314'üncü maddenin üçüncü fıkrasında da, 220'nci madde hükümlerinin bu suç bakımından da aynen uygulanacağı öngörüldüğüne göre bu durumda örgüt üyesi olmasa da örgüt adına suç işleyenler de 314'üncü madde delaletiyle yine örgüt üyesi gibi cezalandırılacaklardır. Bu durumda, faille hem işlediği suçlar nedeniyle hem de örgüt üyesi gibi ceza verilecektir, diğer bir anlatımla, esasında getirilen bir değişiklik, esasa ilişkin bir değişiklik yoktur. Zaten maddenin gerekçesi okunduğunda da bu husus açıkça belirtilmektedir.

Ancak asıl değişiklik 220'nci maddenin altıncı fıkrasında yapılmakta, tasarıda, 220/6'ya eklenen cümleyle cezanın yarı oranında indirilmesi öngörülmektedir. Bu bakımdan, yine örgüt üyesi gibi cezalandırma söz konusu olacak ancak daha az ceza verilecektir.

Bu değişiklik yerine, Terörle Mücadele Kanunu ve TCK'da dağınık hükümlerle ve yollamalarla cezalardan vazgeçilerek örgüt suçlarının tek bir maddede toplanması ve "örgüt üyesi gibi cezalandırılır" ibaresinin TCK 220/6'ncı madde kapsamından da çıkarılmasının daha doğru olacağını düşünmekteyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

Başka bu konuda söz almak isteyen? Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkan, alt komisyonda da Terörle Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesinin son fıkrası çıkarılırken, biraz önce Sayın Milletvekilinin değindiği gibi, maddenin başlığının "Terör suçlusu" olması ve aslında buradaki kastedilen sözcüğün, bir kesinleşmiş mahkeme kararı sonucu birisinin suçluluğundan bahsetmemesi, tersine CMK'da yer alan "Şüpheli" kavramı yerine kullanılmış olması nedeniyle "Terör suçlusu" sözcüğünün bu yasada kalması oldukça sakıncalıdır ve gerçekten Anayasa'ya aykırıdır. Çünkü Anayasa'nın 38'inci maddesi, bir kimse hakkında kesinleşmiş bir hüküm olmadan suçlu addedilemeyeceği söylendiği halde terör suçlusu nedeniyle birçok basın organı bunu çok rahat kullanmaya başlamıştır. İşte, falan kişi terör suçludur, filan kişi terör suçludur biçiminde. O nedenle bu "Terör suçlusu" sözcüğünün "Terör şüphelisi" şeklinde en azından değiştirilmesi gerekir.

Bir de, 2'nci maddeye başlamışken bir şeyi belirtmek istiyorum: Aslında, Terörle Mücadele Kanunu, geldiğimiz aşamada terörle uğraş verme konusunda yeteri kadar başarılı olamamıştır ve ülkemizde Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu bulunmaktadır hem Usul Kanunu'nun hem de Ceza Kanunu'nun birtakım hükümleri Terörle Mücadele Kanunu'nda katmerleştirilmektedir. Bu nedenle, demokratik bir ülkede ve yargı reformu yapılyorken Terörle Mücadele Kanunu'nun bütünüünün kaldırılması, ancak eksiklik doğacaksa, o eksikliklerin Ceza Kanunu'na veya CMK'ya aktarılması gerekir görüşündeyiz Türkiye Barolar Birliği adına.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, İzzet Hocam siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, bu terör suçlusu meselesi? Yani fıkranın başından okuyunca "Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler" diye başladığına göre, yani suç işlemiş, suç işleyenden maksat suç işledi, mahkûm oldu, o takdirde terör suçlusu sayılabilir diye mi anlamak gerekir? Yargılarken nasıl yargılayacağız? Yani bir kişiyi terör suçundan dolayı yargılarken "terör suçlusu" ifadesini kullanmamız doğru mu yahut da ne diyeceğiz ona?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Buradaki ibarenin şüpheli veya sanık olarak kullanılmasında teknik bakımdan bir sorun yok. Burada bu düzenlemenin yapılmasındaki temel mantık şu: Bu kanun kapsamına giren suçlar dolayısıyla bu kanunda öngörülen özel soruşturma ve kovuşturmayla ilişkin hükümler ve infaza ilişkin hükümler, burada tanımlanan bu kanun kapsamına giren suçlarla bağlantılı olarak uygulansın diye bu hüküm buraya konmuştur. Örgütün üyesi olmamakla beraber örgüt adına suç işleyen kişi bakımından da bu kanun hükümlerinin uygulanabilirliğini sağlamak için bu hüküm buraya konmuştur. Bu bir suç siyaseti gereğince... Yani bu kanuna gerek var mıdır yok mudur? Eğer bu kanuna gerek olduğu yönünde bir siyasi tercih var ise böyle bir hükmün buraya konmasının bir mantığı var. Ha bu hüküm burada mı yer almalıdır yoksa Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesine mi taşınmalıdır? Aynı sorun, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen veya örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına işlenen suçlar bakımından da söz konusu olabilir. Burada biz, örgütle organik irtibatı olmayan, örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmayan bir kişinin örgüt adına veya örgütün korkutucu gücünden yararlanarak suç işleyen kişinin de o örgüt bağlamında işlenen suçlarla ilgili sorumluluk sistemine uygun olarak sorumlu tutulmasını sağlamak için kanuna böyle bir hüküm konmuştur. Bu tamamen bir tercih meselesidir. Bu buradan tamamen de çıkabilir, çünkü belirli suçlarla bağlantılı olarak zaten ilgili maddelerde hükümler vardır. Mesela yağma suçunda, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçunda, bu suçların bir örgütün korkutucu gücünden yararlanılarak işlenmiş olması, bu suçlardan dolayı verilecek olan cezanın o suç bağlamında artırılmasını gerekli kılmaktadır. Aynı şekilde mesela uyuşturucu madde imal ve ticareti suçu için de buna benzer düzenlemeler vardır. Bu düzenlemelerin varlığı karşısında böyle bir hükme kanunda yer vermeye gerek var mıdır? şu anda bizim burada yapılan düzenleme, Terörle Mücadele Kanunu'ndaki bu düzenlemeyi Ceza Kanunu'na taşımak şeklindedir ve Ceza Kanunu'nda

yapılan düzenlemeyle de, örgüt mensubu kişi olması dolayısıyla bu kişiye verilecek olan cezada indirim yapılabilmesi konusunda hâkime bir takdir yetkisi vermekten ibarettir, takdir siyasiseleridir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hocam buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bizim zaten görüşlerimiz belli bir konuda, o da şu: Terörle Mücadele Kanunu ilk çıktığında bambaşka bir mantık ve bambaşka bir ceza mevzuatı içerisinde çıkmıştı. Dolayısıyla, daha sonra yapılan bütün reform kanunlarında Terörle Mücadele Kanunu'yla bağlantı kurulduğu zaman hep sorun çıkıyor ve bu sorunlar da bir türlü çözülüyor. Çünkü o kanunun mantığı, çıktığı dönemin anlayışını yansıtıyor ve o temel mantık da bir türlü değişmiyor. Türkiye'de terörle mücadele politikaları, anlayışı değişmesine rağmen bu kanunun o ana şeyi değişmiyor.

Şimdi benim söyleyeceğim tek şey şu: İzzet Bey'in görüşüne katılıyorum, aslında biz, eğer bir kişi örgüte üyeyse zaten üyelikten cezalandırılıyor. Eğer örgüt adına suç işliyorsan zaten ondan dolayı da cezalandırıyoruz veya örgüte yardım ediyorsa ondan dolayı da cezalandırılma söz konusu. Şimdi bu kişileri sonra görüp ayrıca örgüt üyesi gibi cezalandırmak üzere cezasını artırmak ve sonra da tekrar indirmek; bu teknik olarak da doğru değil, anlayış olarak da doğru değil. Kişi bir suç işlemiş, ondan dolayı zaten ceza veriyoruz. O yüzden, bu "terör suçlusu" tanımı tartışmalarına girmek yerine, bence Ceza Kanunu'ndaki bu hükümlerin tümünden çıkarılması daha yerinde olur. Çünkü dediğim gibi işlediği fiilden dolayı zaten cezalandırıyoruz, sonra örgüt üyesi gibi cezasını artırıyoruz, sonra da indiriyoruz. Yani uygulaması bile karmaşık. O yüzden normal yola gitmek, kişinin işlediği fiilden dolayı cezası neyse o veriliyor zaten. Ancak illa da bu tutulmak isteniyorsa, hiç olmazsa, böyle örgüt sayılır cezası artırılır yerine, bu şekilde suç işleyenlerin cezasında bir miktar artırım yapılabilirdi şeklinde daha teknik bakımından bir düzenleme yapılabilir. Yani bu karışıklığa son verir. Yani örgüt üyesi olmayan kişiyi önce örgüt üyesi saymak, cezasını artırmak, ondan sonra da indirmek, bu, dünyanın hiçbir modern ülkesindeki ceza kanununda yok. O yüzden bu fırsat gelmişken bu yanlışlığın düzeltilmesi yerinde olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

9. Cezadan kimse yok değil mi burada?

O zaman Gürsel Bey sizin görüşünüzü alalım.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şimdi Sayın Başkan, bu ifade oradan çıktığında maddi ceza hukuku anlamında bir sorun olmayacak. Yani 220'nci madde bu imkânı sağlayacak bize, ama maddenin tamamı yürürlükten kalktığında, Terörle Mücadele Kanunu'nun 9'uncu maddedeki görev ve CMK'nın 250'nci maddesi burada tartışılır hâle gelir. Yani terör suçlarıyla ilgili yargılamada bir sorun olmaz ama, terör örgütü üyesi olmadığı veya örgüt üyesi olmadığı hâlde suç işleyenlerle ilgili hangi mahkemelerde yargılanacağı gibi bir konu gündeme gelebilir. Yani tercih bu konuda tamamen sizin ama böyle bir sorun karşımıza çıkabilir. Biz, bize bildirilen metinle sınırlı olarak bu değişikliğin kalkması yönünde Yargıtayın da görüşü olumluydu ama tamamen kaldırılması yönünde ne bir çalışma yapıldı ne de o konuda herhangi bir görüş oluşturulmuş değil.

BAŞKAN – Bu konuda Kenan Bey buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; biz, bu tasarının taslağını hazırlamaya çalışırken, fıkrayı acaba tamamen kaldıralım mı diye düşünce gündeme geldiğinde, öncelikle "örgüt mensupları gibi cezalandırılırlar" ibaresinin kaldırılmasının sebebi, TCK 220'ye 6'da yapılan değişiklikle bir çelişki olmasın, farklı yorumlara sebep olmasın diye ama terör suçlusu sayılır ifadesinin korunmasının bir biraz önce sayın üyemizin belirtmiş olduğu gibi mahsurlarının yanında bunların infaz hukukuna ilişkin yansımaları da vardır, terör suçlarının infazıyla ilgili. Onun da devam etmesi gerektiği düşüncesinden hareketle biz bunu muhafaza ettik.

Bir başka husus da şu: Biraz önce bu hükmün Anayasa'ya aykırılığı gündeme geldi ama bu Terörle Mücadele Kanunu yürürlüğe girdiğinde o zaman bu madde de dahil olmak üzere kanunun birden çok maddesi iptal istemiyle Anayasa Mahkemesine götürüldüğünde, Anayasa Mahkemesi bu maddenin Anayasa'ya aykırı olmadığına hükmetmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

72'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 72.- 3713 sayılı kanunun 10'uncu fıkrasının birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ç) Kolluk tarafından düzenlenen tutanaklarla ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılır. Kolluk görevlilerinin ifadesine başvurulması gerektiği hallerde çıkarılan davetiye veya çağrı kağıdı kolluk görevlisinin iş yeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak iş yeri adresleri gösterilir.

D) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise cumhuriyet savcısının istemi üzerine hakim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir. Ancak bu kısıtlama, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında en çok üç ay süreyle uygulanabilir.

BAŞKAN – Oktay Bey, buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

İzin vererseniz, maddenin içeriğiyle ilgili değil de usul açısından bir noktaya dikkatinizi çekmek ihtiyacını duydum. Burada, 3713 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesiyle ilgili bir değişiklik önerisini ele almak üzereyiz. Bendeniz, daha önce Komisyona gelmiş, alt komisyonda da tartışılmış bir önerinin sahibiyim. Bu 3713 sayılı Yasa'nın, yani Terörle Mücadele Yasası'nın 6 ve 7'nci maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin bir önerim var idi. O önerim alt komisyon görüşmeleri sırasında ele alındığında zatîalinizin başında bulunduğunuz komisyon şöyle bir değerlendirme yaptı diye hatırlıyorum: Bu konuyu Adalet Komisyonuna, yani komisyonun genel kuruluna intikal ettirelim, değerlendirme orada yapılsın. Şimdi maalesef bu Adalet Komisyonunun birkaç toplantısına yurt dışında olduğum için katılamadım, o nedenle, eğer o sırada cereyan etmiş ise şu anda değineceğim hususla ilgili görüşme beni başışlamanızı hepinizden rica ediyorum ama şöyle bir gerçeği görüyorum en azından bulunduğum noktadan: Bu, şu anda Adalet Komisyonu Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanmış, tasarı olarak da huzurunuzda getirilmiş çeşitli yasalarla ilgili değişiklik önerilerini içeren bir tasarı üzerinde görüşme yapıyor. Ama, elimizdeki alt komisyon raporunun birinci sayfasını dolduracak kadar bu konuyla ilgili tekliflerin de verilmiş olduğu, bu elimizdeki metinlerden de açık olarak görülüyor. Şimdi bendenizin getirdiğim 3713 sayılı Yasa'yla ilgili değişiklik dahil bir sayfa dolusu çeşitli öneriler bu komisyona resmen intikal etmiş durumda, alt komisyona kadar gelmiş durumda fakat alt komisyondan yukarıya çıkan, yani şu anda genel kurula gelen metinde bu komisyona gelmiş metinlerden, bendenizinki dahil hiçbirisi hakkında niçin o konu buraya, komisyonun genel kuruluna getirilmedi? Hangi nedenle kabul görmedi? Hangi nedenle üzerinde ne yapıldı? Buna ilişkin herhangi bir beyan, herhangi bir husus yok. Eğer o alt komisyonda benim tanık olduğum şekilde bu sizlere takdim edilmiş olan öneri komisyonun genel kuruluna gelecek idiyse burada nerede? Yani, o 2'nci maddeden 10'uncu maddeye geçiyoruz, arada 6 ve 7'nci maddelerin, yani 3713 sayılı Yasa'nın 6 ve 7'nci maddelerinin yürürlükten kaldırılmasının teklif edildiğine ilişkin metin nerede? O hangi muameleyi gördü? Çöpe mi gitti, yoksa sadece bu Medisin kayıt memurlarının kayıt defterine düşen bir isim halinde ve bir başka kanunda mı kaldı? Eğer öyle ise, o zaman o bendenizinki dâhil, şu kadar milletvekilinin bunca emekle bu komisyona, bu Meclise, bu mevzuata bir katkıda bulunayım diye ortaya koyduğu önerilerin değeri ne? Hangi muameleyi gördü de onlar, burada herhangi bir şekilde dikkate bile alınmak gereği duyulmadı? Bu konuda lütfeden, az önce arz ettiğim gibi bendenizin bulunmadığım toplantıda tartışıldıysa hepinizden tekrar özür diliyorum, ama eğer tartışılmadıysa, bu emeklere, bu önerilere ne muamele yapıldığı hususunda aydınlanmaya ihtiyacım olduğunu arz etmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şimdi ben Sayın Ekşi'nin belirttiği eleştirilere katılıyorum. Yani burada biz, hem Hükümet tarafından gelen tasarıyla milletvekili arkadaşların verdikleri teklifleri birleştirme kararı aldık. O halde, görüşme ve tartışmaların hem tasarı hem teklifler dikkate alınarak yapılması gerekir. Bu görüşmelerin bu şekilde yapıldığı konusunda da tutanaklarda yer alması gerekir.

Şimdi biz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak benim ve Sayın Grup Başkan Vekillerimiz Muharrem İnce, Emine Ülker Tarhan'la birlikte 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifimiz var. Aslında bu kanun teklifi, hepimiz biliyoruz ki, tüm kamuoyu şahittir ki, Sayın Bakan da biliyor, 24'üncü Dönemden önce de ben bu konuda özellikle tutuklama süreleriyle ilgili ve tutuklama müessesesinden kaynaklanan yaygın ve sistematik hataların Türk Hükümetince giderilmesine ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını da dikkate alarak 23'üncü Dönemde bir kanun teklifi vermişim ve 24'üncü Döneme geldiğimizde, Parlamento açılırken biliyorsunuz 8 milletvekili de tutuklu olarak Parlamento açıldı. Sayın Başbakan, Sayın Adalet Bakanı ve AKP'nin sayın üst düzey yöneticileri, 24'üncü Dönemin başında, Temmuz ayında, ısrarlı bir şekilde "Cumhuriyet Halk Partisi bu konuda bir formülünü, önerisini getirsin tartışalım" dedi ve ben aslında bu sorunun uygulamadan kaynaklanan bir sorun olduğunu,

dolayısıyla uygulamadan kaynaklanan bu sorunların giderilmesi için kanun çıkarmanın aslında malumu ilamdan ibaret olduğunu bildiğim hâlde Hükümetin, Sayın Medis Başkanının ve üst düzey yöneticilerimizin ısrarlı taleplerini de dikkate alarak Grup Başkan Vekillerimizle birlikte bu kanun teklifini hazırladık.

Şimdi bu kanun teklifinde, esas olarak kamuoyunun ısrarla beklediği tutuklu milletvekillerine ilişkin bir formülümüz, yani bizim doğru bildiğimiz, bizim doğru gördüğümüz, doğru yola inandığımız bir formülü sunduk. Bununla ilgili de hem adli kontrolündeki hem de tutuklama sürelerinde hem de tutuklama nedenlerinde değişiklikler öngören bir kanun teklifini sunduk ve bu kanun teklifi Komisyonumuzca birleştirilmesine karar verildi. Alt komisyonda da bu konuda görüşmeler yaptık. Zatıraliniz de; “Bu, aslında burada bizi aşar, bunu da üst komisyonda değerlendirelim hep beraber” dediniz. Şimdi bu teklifin, teklifte yer alan önerilerin görüşüldüğü konusunda ben alt komisyon raporunda hiçbir ibareye rastlayamadım. Yani şimdi şu mu oluyor, onu anlamak istiyorum: Siz, iktidar partisi olarak kendinizin dışındaki herkesle alay mı etmek istiyorsunuz? Böyle bir üslup, böyle bir yöntem, böyle bir yasama tekniği olabilir mi? Sayın Başbakan istedi, gönderdik, verdik, keyfi olsun diye, yerine gelsin diye. Medis Başkanı istedi, Grup Başkan Vekilleri toplandı, yerine gelsin diye. Sonra Başbakan; “Efendim, bu işin formülü mormülü yok” dedi. E bu işin formülü, mormülü yok idiyse niye bize, kamuoyuna çıktınız da kanun teklifi verin dediniz ya? Niye bir formül getirin dediniz? E bizim formülümüz bu, beğenmeyebilirsiniz. Beğenmiyor iseniz sizin formülünüz nedir, bunu koymanız lazım. Eğer formül yok idiyse, hiçbir formül arayışına gerek kalmaksızın ta başından bu işin, bugün söylenilen şu laf bu işin formülü, mormülü yoktur kardeşim, herkes işine baksın derdiniz. Yani bugün, sezaryenle doğumda, kürtajda formül arayan ve “Ben Sayın Bakanım emir verdim, talimat verdim” diyor Sayın Başbakan akşam, orada formülü buluyor. Şimdi ben de merak ediyorum, Sayın Adalet Bakanımıza da bu konuda niye formül bulma konusunda Sayın Başbakan talimat vermemiş o zaman? Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar? Yani biraz kendimizi empati yaparak tartışalım. Yani şimdi ben size diyeceğim ki, arkadaşlar formülünüzü getirin tartışalım; getireceksiniz, iyi niyetli olarak hazırlayacaksınız, ondan sonra benim şunu demem lazımken “Yahu arkadaşlar, bu getirdiğiniz tasarı, teklif neyse, doğru bir teklif değil, bakın şuralarda yanlışlıklar var, bunu giderelim” demem lazımken, ben en sonunda size diyorum ki; “Yahu haydi oradan canım sen de, bu işin formülü mormülü olmaz, işinize bakın” diyorum. Yahu arkadaşlar, böyle bir yasama üslubunu ve tekniğini kabul etmemiz mümkün değil.

Yani, ben, tabii ki, bizim vereceğimiz, verdiğimiz kanun tekliflerinin Adalet Komisyonu tarafından kabul edileceğini bekleyecek kadar saf ve salak değilim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Medis Başkanı: “Bu işin yasal ve Anayasal olarak yapılacak bir şeyi yoktur.” diyor. Yasal olarak, anayasal olarak bir şey yapılacak bir şeyi olmadığı iddiasıyla zaten Medis Başkanı girişimlere başlamıştır. Yani, yasal olarak, anayasal olarak mevcut yasa ve anayasalara göre zaten bu olay çözümlenebilir bir olay olsaydı, böyle bir arayışa, böyle bir tartışmaya Medis Başkanı bu girişimde bulunmasına gerek yoktur. Medis Başkanı mevcut yasalara göre böyle bir çözümsüzlük var ise, o çözümsüzlüğün kaynaklık ettiği yasaları değiştirmek için girişimde bulundu.

Şimdi arkadaşlar, bunlar gerçekten hoş davranışlar değil. Sayın Bakanım, bunlar gerçekten Parlamentoda yasama sürecine hakikaten zarar veriyor. Yani, ben samimi söylüyorum, ne diyeceğimi bilemiyorum, yani en azından bizim bu emek vererek hazırladığımız bu tekliflerde sadece kişisel olarak bizim emeklerimiz yok, bu ülkede hizmet eden bilim adamı, profesör, hocalarımızın da emekleri var, ona da saygı gösterilmesi lazım. Bize saygı göstermiyorsunuz muhalefet olarak, bari o insanlara saygı gösterip de onların verdiği bu emeği okuyup hiç olmazsa neden yanlış olduğunu söylemeniz lazımdı.

Ben, bir AKP Grup Başkan Vekili arkadaşıyla tartıştığımda, tekliften bile haberi yok, hukukçu arkadaşımız; “Aa öyle miydi” diyor. Bunlar yanlış şeyler, bunlar beni üzen şeyler. “Ben onu okumamışım” diyor.

Bakın arkadaşlar, bunlar hoş şeyler değil. Ben şimdi Adalet Komisyonunun bir üyesi olarak, bu teklifte imzası olan bir arkadaşınız olarak ve bu teklifi sadece milletvekillerine yönelik olarak değil, tutuklama sorunundan kaynaklanan sorunların giderilmesi yönündeki 23’üncü Dönemde de verdiği mücadelede dikkate aldığınızda, bu konuda emek koyan bir arkadaşınız olarak benim teklifimin tutanaklarda dahi yer almamış olması, sadece sanki biz burada Bakanlıktan gelen tasarımı görüşüyormuşuz gibi gidiyoruz. E o zaman bunları birleştirmeseydik, dursaydı onlar, Bakanlıktan gelen tasarıları görüştük. Hiç olmazsa onları görüşmüş gibi yapmış olmazdık diye düşünüyorum ve üzüntülerimi, kaygılarımı, endişelerimi sizlerle paylaşmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Yalnız şunu söyleyeyim; yani çok haksızlık etmeyin, tekliflerin tamamı alt komisyonda tek tek okundu, kabul görenler madde metnine işlendi, kabul görmeyenler işlenmedi. Yani başka türlü değil.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, yani dediniz ki: “Bu burada bizi aşıyor. Aslında alt komisyonun kurulma nedeni, teknik olarak getirilen önerilerin doğru olup olmadığını, hocalarımızla da birlikte, bu konudaki bürokratlarla birlikte enine boyuna tartışarak üst komisyondaki arkadaşlarımıza bir perspektif sunmak için biz bu alt komisyonu kuruyoruz” Öyle anlaşılıyor ki, bundan sonra alt komisyonlarda çalışmanın da bir işlevi kalmamış oluyor ve sizin o konudaki tabiriniz aynen şudur: “Bu bizi aşan bir durumdur”

BAŞKAN – Doğru.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O güne kadar tabii gelişmeler de var, bu üst komisyonda da tartışılır, konuşulur denildi. Ama şimdi, bakın görüştüğümüz maddeler, hatta kabul ettiğimiz maddeler kabul etmemiş gibi buraya geçmiş. Ben size örnek vereceğim şimdi.

BAŞKAN – Hayır öyle yok.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Var, mesela bu görüştüğümüz tasarıyla ilgili o son (d) fıkrası, hocalarımız da burada uygulanmaz veya bunu çıkartalım şeklinde karara bağlandı ama denildi ki “Bunu tekrar hocalar bir formüle etsin, bir şey bulsun” dediler. Nasıl formüle edecek? Şimdi formüle olmamış, anlatabildim mi, arkadaşlarımızla beraber ortaya çıkan irade de hiçe sayılmış, tasarıdaki gelen şekliyle aynen buraya getirilmiş.

BAŞKAN – Tartışıyoruz işte şimdi, önereniz de var. Zaten orada kabul edilmeyenleri önerge yoluyla buraya...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, bakın, kabul edilip edilmeme diye bir şey söz konusu değildi orada. Söylemek istediğim konu şudur: Bu tasarı geldiğinde, ben not almışım zaten, uygulanmaz. Yani “ancak”tan itibaren uygulanmaz demişiz (d) fıkrasında. Bazı arkadaşlarımız “Kaldırılsın, bu madde çıkarılsın” dedi, bazıları da “Uygulanmaz” dedi. “Uygulanmaz”la maddenin o (d) bendinin çıkarılması konusunda bir çalışma yapılsın ve formülü teknik olarak hocalar tarafından çizilsin diye... Dedik ki; o zaman siz ona göre formül bulun, çizin, bunu da görüşmüş kabul edelim o anlamıyla, biz de imzalarız dedik. Ama şimdi buraya geliyorum, tasarı metnine alıp baktığımda, alt komisyon metnini alıp baktığımda, sanki bu hiç görüşülmemiş orada, aynen tasarı maddesi kabul edilmiş gibi... Hâlbuki tasarı maddesi kabul edilmedi.

Yani şimdi ben çok açık düşüncemi söylüyorum, şöyle de olabilirdi: Buradaki itiraz, tereddüt konusu alt komisyonda, bu kısmın “ancak” kısmından itibaren çıkarılması mı, yani “uygulanmaz” kelimesi veya madde metninden (d)’nin çıkarılmasına ilişkindi. Ama bu konuda da, sanki bunlar olmamış buraya gelmiş. O nedenle söylüyorum Sayın Başkan. Yani, bizim teklifle ilgili... Zaten hiçbir şey yok, yok farz edilmiş. Yani bunları...

BAŞKAN – En önemli maddesi burada, niye öyle diyorsun ki Ali Rıza Bey ya!

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Efendim?

BAŞKAN – En önemli maddelerden bir tanesi burada, 109’uncu maddede çok ciddi bir değişiklik yaptık, sizin teklifinizdi o. Yok mu yani?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi Sayın Başkan, onu 109’uncu maddede tartışırız, ayrı bir konu.

BAŞKAN – Neyse, tartışırız tamam.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama ben, düşüncelerimi çok samimi bir şekilde ifade ettim. Yani, alt komisyon kuruyorsak, alt komisyonun görevi üst komisyonun yükünü biraz hafifletmekse, gelen tasarı ve teklifleri tek tek görüşüp, reddettiğimiz, kabul ettiğimiz kısımları belirterek bunu üst komisyonda tartışmak idi. Ama orada kabul ettiğini düşündüğümüz şeylerin bile... Ben, yani o aşamadan sonra hiçbir şey yapılmamış, ben size onu söyleyeyim ve ben birkaç sefer sizi de aradım, hocalarımdan bazılarına da sordum bir değişiklik oldu mu diye, anlatabildim mi, siz de bana söylediniz “O konuda çalışma yapılıyor” Öyle anlaşılıyor ki ya hiçbir çalışma yapılmamış veya bunlar sonradan her nedense başka bir irade devreye girmiş, “Ya boşverin onları” deyip tasarı aynen gelmiş. O zaman gerek yoktu ki Adalet Alt Komisyonuna, ben onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, peki teşekkür ediyorum.

10’uncu maddeyle ilgili görüşmelerimiz devam ediyor.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Evet Sayın Başkan, (d) fıkrasıyla ilgili özellikle savunma avukatlarını ilgilendirdiği için Türkiye Barolar Birliğini oldukça ilgilendiren bir madde ve sürekli de avukat arkadaşlarımızdan, bu maddenin şu anda mevcut uygulaması konusunda çeşitli yakınmalar almaktayız. Şimdi bize soracak olursanız, eski hâli mi kalsın, bu hâli mi kalsın? Biz, eski hâlini tercih ederiz, çünkü bakın, biz eski hâlinde biraz zorluk çeksek bile hiç değilse nöbetçi mahkeme

kararıyla ya da itiraz ederek nöbetçi mahkeme kararına bilirkişi raporlarına ve tutanaklara ulaşma olanağına sahibiz üç aylık süreyi beklemeden ama şimdi siz burada üç aylık süre koyuyorsunuz ama üç aylık süre zaten bir sanığın neredeyse işinin bitirilmesi için yeterli bir süredir. Ondan sonra savunma makamı, avukatlar ne yaparlar? Yani, bizim ülkemizde ileri demokrasiye geçtiğimizi söylüyoruz, bunu iyi niyetle söylüyorum, yani bir eleştiri olarak söylemiyorum ama biz ülkemizde yargı ülkesindeki dengeyi iyi kurmak ve bugüne kadar total işleyen savunma ayağını güçlendirmek zorundayız. Bunun yerine biz burada total olan bacağı tamamen kesmeye kalkıyoruz. Şimdi burada üç aylık süre içerisinde eğer ben, sanığın, şüphelinin neyle suçlandığını dahi bilemeyeceksem itirazımı neye göre yapacağım? Bilirkişi raporuna ulaşamayacaksam itirazımı neye göre yapacağım? Üstelik uygulama, yasadaki düzenlemelerden daha keskin ve daha katı yapılıyor. Yani karşımıza bir duvar gibi çıkıyor, bu duvarı aşmak oldukça zor. Yasadaki düzenlemeler her zaman bizim için sorun teşkil etmiyor, bizim için sorun teşkil eden, yasadaki yorumlarla, uygulamalardaki cumhuriyet savcılarının ve yargıçlarının uygulamalarıdır.

Ben, tutuklama konusunda tutuklama maddesinde de aynı görüşü taşıyorum. Yani orada da ben, tutuklamayı düzenleyen maddelere bir madde bile eklemenin gerekli olmadığını söylüyorum, ancak zihniyetin değişmesi lazım. Bu açıdan, Sayın Bakanımızın ilk gün yaptığı açış konuşmasındaki ilkeler de dikkate alındığında gerçekten savunmayı biraz daha güçlendirecek ve bizi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de zor durumda bırakacak bu düzenlemenin...

BAŞKAN – Yani siz, mevcudu bundan daha iyi diyorsunuz en azından.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Evet, mevcut bundan daha iyi diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir saniye, sırayla söz veriyorum.

Evet, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben, geneli üzerine konuşurken de bu yasanın, bu konuya değinmiştim. Yani ben 85 yılında avukatlığı başladığımda, o zaman savcılık soruşturmaları gizliydi, biz hiçbir evraka ulaşmadan uyduruk bir şekilde tutuklamaya itiraz dilekçeleri yazardık o dönemde. Yani sadece müvekkilimizle görüşüyoruz, o ne anlatırsa o çerçevede, yani hiçbir yasal dayanağı olmayan tutuklamaya itiraz dilekçeleri yazardık. Ancak daha sonra Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'ndaki yapılan değişiklikle, yani bizim kendi müvekkilimizin ifadesine ulaşabilme, bilirkişi raporlarına ulaşabilme, keşifte bulunabiliyorsak onun raporlarına ulaşabilme ve diğer adli raporlara ulaşabilme şansımız oluşmuştu. Şimdi Terörle Mücadele Yasası'ndaki bu değişiklikle, Sayın Ülgen'in de söylediği gibi, yani daha da geriye doğru giden bir uygulama var. Şu anki uygulamada şundan yararlanılıyordu: Ceza Muhakemeleri Kanunu 153'üncü maddede, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında ikinci fıkra hükmü uygulanmaz. Yani Terörle Mücadele Yasası'nda bir sınırlama getiriliyordu ama yani müvekkillerinin ifadesine, bilirkişi raporlarına ya da diğer adli raporlara avukatlar ulaşabiliyorlardı CMK 153'teki bu istisna nedeniyle. İşte bu nedenle ulaşabiliyorlardı. Şimdi siz bunu üç ayla sınırlıyorsunuz. Şimdi normal koşullarda müvekkilimizin ifadesi, avukat müvekkilinin ifadesi alınırken yanında yer alıyor, yanında yer aldığı bir tutanağı avukattan neden sakınıyoruz, bunun anlaşılabilir bir yanı yok. Yani, bir bilirkişi raporu varsa, müvekkiliyle ilgiliyse, bu neden sakınıyor? Adli bir rapor varsa, müvekkiliyle ilgiliyse, hazır bulunabileceği bir, örneğin muayene sırasında hazır bulunabilecekse avukat, neden bunlar sakınıyor avukattan?

Sayın Başkanım, beni dinlemediğinizi görüyorum.

BAŞKAN – Dinliyorum, dinliyorum da CMK'nın hangi maddesi, ben ona bakıyorum da?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 153 efendim, 153/3

BAŞKAN – Sizi dinliyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Burada çok açık bir istisna var, yani müvekkiliyle beraber avukatın bulunabileceği tüm belgeler söz konusu olduğunda, bunların sınırlama olmaksızın verilmesine dair bir hüküm var efendim burada. Şimdi biz bunu da es geçiyoruz, önceki uygulamadan da daha geriye giden üç ay boyunca avukatın müvekkilinin ifadesine ulaşamaması gibi bir duruma getiriyoruz ki, bu asla kabul edilebilir bir şey değildir Sayın Başkan. Bu, özellikle (b) fıkrasının çıkartılmasına dair bir önergemiz var zaten, bunun dikkate alınmasını istiyoruz ama yani hiç olmazsa bu değişiklik yapılmasın. En azından bunu sağlayalım, bu değişikliği metinden çıkaralım. Çünkü hem kendi yasalarımızda bir çelişki oluşacaktır hem gerçekten savunma hakkı sınırlandırılmış olacaktır. Yani bir insan kim olursa olsun, katil de olabilir, terör suçlusu da olabilir, her türlü suçu işlemiş olabilir, ama biliyorsunuz savunma kutsalıdır. Yani katilin hakkı savunulmayacak, katil avukat tutamayacak, savunma hakkından yoksun kalacak diye bir şey koyabilir miyiz biz?

BAŞKAN – Yok, konulmaz tabii.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Terör suçlusu da olsa ya da bir başka şey de olsa, yani avukat tutma hakkından yoksun kalacak, avukatın savunma olanakları sınırlandırılacak diye bir şey koyabilir miyiz Sayın Başkan? Ama biz şu anda bunu yapıyoruz. Yani, bu nedenle savunmaya bu kadar ağır saldırının olduğu bir metnin kesinlikle bu tasarıdan çıkarılmasını talep ediyorum ben.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Dilek Hanım.

Oktay Bey buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Sayın Başkan, az önce, zatîalinize ve Komisyonun Genel Kuruluna, usul hakkında bazı yanlışlarımızın söz konusu olduğunu arza çalıştım. Bendenizin bildiğim eğer yanlış değilse, önce usul meselesi çözülür, ondan sonra esas üzerinde yürünebilir. Oysa siz, doğrudan doğruya, şu anda okunmuş olan 3713'ün 10'uncu maddesiyle ilgili görüşmelerin esasına girilmesi için izin verdiniz. Sayın Barolar Birliği Temsilcisiyle Sayın Uşak Milletvekili Arkadaşımıza bu konuda söz verdiniz.

Şimdi, izninizle arza çalışıyorum tekrar: Adalet Komisyonu eğer usul açısından kendisinden beklenecek olan titizliği göstermezse bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin hangi komisyonunda buna benzer bir duyarlılığı biz başkalarından bekleyebiliriz? Zatîalinizin bu konuda önce huzurunza getirilmiş olan usulle ilgili soruya vereceğiniz yanıtı bekliyorum bendeniz hâlâ. Bakınız, şu anda bendeniz ve diğer arkadaşlarımızın -sadece kendiminkini söylemiyorum, bir sayfa dolusu öneri sahibi arkadaş ismi var burada- verdiği kanun teklifleri usule göre, bu İç Tüzük'ümüze göre ya kabul görür ya reddedilir ya da değişiklikle Genel Kurulun, nihai iradenin verdiği şekli alır. Şu anda bendenizin ve diğer arkadaşlarımızın size takdim edilmiş olan, kayıtlara geçmiş olan önerilerinin bu bağlamda ne muamele gördüğünü ben bilmiyorum. Acaba verdiğim hem 3713'le ilgili hem Türk Ceza Yasası'yla ilgili öneriler kabul mü gördü, çöpe mi gitti, ret mi edildi? Bilmiyorum. Şu işlemden bir yere varılmıyor. Ben sadece böyle bir öneride bulunduğuma ilişkin, şahsi hatıra defterime kayıt düşürebilirim. Böyle bir durumda olmak, burada milletvekilliği değil konu mankenliği yapmak durumuna düşürüyor bizleri.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah, öyle bir şey yok.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Bu, doğrusunu isterseniz, kabul edebileceğim bir konum değil. O nedenle istirham ediyorum: Size takdim edilmiş olan, resmen işlem görmüş olan ve bir sonuca varması gereken öneri ne oldu? Eğer görüşülecekse 2'nci maddeden sonra 6 ve 7'nci maddelerle ilgili bu önerinin burada ele alınması lazım. Burada karar verilir, reddedilir; amenna ve soddakna, bir şey demem, saygı duyarım ama yok sayılması, ignore edilmesi, hiçe sayılması, doğrusunu isterseniz rahatsız ediyor beni. Üzerimde bulunan sorumlulukla, sıfatla ve burada bulunan insanların işleviyle bağdaşmayan bir -affınıza sığınıyorum ama- kabul edilmez bir tablo yaşadığımızı düşünüyorum. İstirham ediyorum sizden: Öneriler gelecek mi, burada, Komisyon genel kurulunda görüşülecek mi, görüşülmeyecek mi; lütfen bizi aydınlatın.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konu mankenliği falan, tabii, onları kabul etmemiz mümkün değil yani hiçbir arkadaşımızı o duruma da biz zaten düşüremeyiz, kimse düşüremez, kimsenin haddi de değildir onu düşünmek. Alt komisyonda görüşülüp de kabul edilenler bu madde metninde vardır -az kabul edilen, çok kabul edilen- kabul edilmeyenler bu madde metninde yoktur. Nitekim arkadaşlarımızın, kabul görmemiş, metinde olmayanlarla ilgili önerileri var burada. E, sizin de ona göre önerge düzenlemeniz gerekirdi gerekirse veya arkadaşlarımızın düzenlemesi gerekirdi sizin o taleplerinizle ilgili ama öyle bir önerge olmadığına göre o artık bundan sonra Komisyonda tartışılmaz; bu bir. Zaten usul konusunda da, tasarının üçte 2'si görüşülmüş, bitmiş; o usul ilk başta olacak şeydi, o da gitti.

Şimdi devam ediyoruz görüşmeye.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Başkanım, “Alt komisyondaki olaylar üst komisyonda tartışılmaz bundan sonra.” demek doğru değil. Ben, Meclis İçtüzüğü'nde ya da mevcut yasal hükümlerde böyle bir şey görmedim, böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Ama bu metin üzerinden...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Böyle bir şey yok Sayın Başkan. Yani alt komisyon aslında bizim hem Meclis İçtüzüğü bakımından hem de mevzuatımız bakımından yasal, hukuksal statüsü olan bir organ değildir, deminden de söyledim. O bir hazırlayıcı organdır. Orada görüşülen, kabul edilen şeyler üst komisyon... Üst komisyon her şeye muktedirdir. Böyle bir şey olmaz.

BAŞKAN – Doğru.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bunu kabul etmem mümkün değil bir kere. Yani kendimizce, kendi kafamızca yöntemler oluşturmayalım, bu bir.

İki: “Kabul edilenler kabul edildi, edilmeyenler reddedilmiştir alt komisyonda.” Hayır, böyle bir şey olmadığını ben az önce söyledim. Mesela arkadaşlarımız burada önergeler verdi. Bu önergelerle ilgili, sözü geçen maddelerle ilgili –deminden de söyledim– aslında alt komisyonun raporu hazırlanmadan bu önergeler sanki alt komisyonda verilmiş gibi düzenlenecekti, öyle konuşmuştuk. Yani arkadaşlarımız hocalarla çalışacaktı, oturacaktı -bu maddeleri de biliyorum ben- onlar orada görüşmüşüz gibi önergeleri hazırlayacaktı. Biz de size güvendidik, “Getirin, o zaman ona göre konuşalım.” dedik. Şimdi bu önergeler geliyor, benim bu önergelerin içerisinde ne olduğunu şu anda anlamam mümkün değil. Doğru şeyler mi söyleniyor, yanlış şeyler mi olduğuna benim karar vermem için bu önergelerde belirtilen konularla ilgili inceleme yapmam gerekiyor benim, araştırma yapmam gerekiyor; doğruyu bulmam lazım.

O nedenle bu önergelerle ilgili maddeler zaten buraya gelmeden bu konu çözülecekti; çözülmemiştir. Ha, o zaman bu önergeyle ilgili maddelerin de görüşülmesinin sonraya bırakılmasını ben istiyorum çünkü tartışma olanağımız olsun, araştırma olanağımız olsun.

BAŞKAN – Tamam, düzeltiriz onu.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – İkinci konu: Deminden de söyledim, arkadaşlar, bu maddedeki değişikliklerle ilgili, özellikle Terörle Mücadele Kanunu’nun 10’uncu maddesinin (d) bendinde görüş belirtme ihtiyacım var. Terörle Mücadele Kanunu’nun mevcut düzenlenmesinde, (d) bendindeki düzenlenmesinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürecek ise müdafinin dosyayı inceleme yetkisi kısıtlanabiliyor. Terörle Mücadele Kanunu’nda bu hükmün aynısı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 153/2 maddesinde yer almakta ancak bir sonraki fıkrada yani 153/3’üncü maddesinde CMK’nın bu sınırlamanın da sınırı düzenlenmiş yani aslında dosyayı inceleme yetkisi sınırlanmış...

BAŞKAN – Burada o sınır kaldırılmış.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama o sınırlama sınırlanmış 153/3’te. Yani buna göre, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklara erişim hiçbir şekilde sınırlanamayacak; kural bu ama bunun, bu hükmün sınırlanması Terörle Mücadele Kanunu’nda getirilmiş. Terörle Mücadele Kanunu’nun 10’uncu maddesinin 1’inci fıkrasında böyle bir hüküm yer almamakta. Bu durum eleştiri konusu oluyor zaten pratikte. Bu durumda her ne kadar Ceza Muhakemesi Kanunu’ndaki genel kuralı burada da uygulamak ve sınırlamaların sınırını çizmek mümkün iken, özel yetkili ağır ceza mahkemeleri özellikle, tam tersi bir yorumla soruşturma evresinde dosyaya erişim imkânını buradaki gerekçeyle neredeyse tamamen ortadan kaldıracak şekilde uygulama yaptığını hepimiz biliyoruz. Tasarının bu maddesi Terörle Mücadele Kanunu’nun 10’uncu maddesinin (d) bendine eklenen hüküm artık yasaklamayı bir yasa maddesi hâline getiriyor çünkü bu kısıtlama, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ve bilirkişi raporlarıyla adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında sınırlama yok iken mevcut düzenlemede, burada getirilen düzenlemeyle bunlar hakkında da belirli bir süre ... sınırlama kuralı hâline getirilmiş; yasalaştırılıyor yani ileri demokrasinin bir sonucu olsa gerek bu, özgürlükçü anlayışın bir sonucu olsa gerek.

Şimdi, bir tane de AİHM kararı var, en son; orada da savunmaya ilişkin en son AİHM kararı var. Yani bu Komisyona ve Genel Kurula Adalet Bakanlığının çoğu yasal düzenlemeleri getirirken “Avrupa Birliği müktesebatı ya da AİHM kararları böyle istiyor.” dediği çok, pek çok düzenleme var iken, merak ediyorum, hayret ediyorum, böyle bir düzenlemeyi AİHM kararının aksine nasıl getirebiliyorlar? Orada, sözleşmenin 6’ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının bir unsuru olarak silahların eşitliği ilkesi çerçevesinde özellikle tutuklu sanıklar yönünden tutukluluğun hukuka uygunluğunun tartışma konusu yapılabilmesi yani tutuklamaya itiraz müessesesinin etkin ve sağlıklı olarak işlemesi bakımından önemli belgelere ulaşılması engellenirse bu ilkenin ihlalinin söz konusu olacağının altını çiziyor AİHM. Çeşitli kararlarında da sözleşmecî ülkelerin –Türkiye de sözleşmecî ülke- muhakeme yapısına karışılmamakla birlikte dosyaya ilişkin görüşlerin diğer tarafın bilgisine ulaşması ve buna karşı koyma olanağına gerçekten sahip olunması güvencesinin sağlanması gerekliliği üzerinde duruyor.

Gerçekten, bu getirilen düzenleme AİHM’in işaret ettiği ve vurguladığı bu hususu, bu gerekliliği yerine getiriyor mu, yoksa onu tamamen ihlal eden bir şey midir? Bu durumda, maddede getirilen bu değişiklikle, üç ay süreyle de olsa sınırlama getirileceği belirtilmiştir. Savunmanın tutukluluğa etkin bir şekilde itiraz hakkı üç ay süreyle de olsa kısıtlanmasının yasal zemini oluşturulmuştur.

Bunun yerine benim önerim şudur: Bir kere, bu (d) maddesinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin önerge verdik. Bu, madde metninden çıkarılmalıdır. Eğer çıkarılmıyor ise bu hükmün böyle üç ay süreyle uygulanacağı değil, tam aksine bu konuda

uygulanamayacağı bence kural hâline getirilmelidir çünkü uygulamadaki tartışma, böyle bir yasal düzenleme olmamasına rağmen, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında, özellikle özel yetkili mahkemeler ters bir yorumla bunu tanık ifadeleri ve adı geçen belgeler üzerinde de yapabildiklerine göre, madem o sorunu kaldırmak için olmayan bir şeye bu yorumla yapıyorlar, tam aksine, bu hükmün bu durumda uygulanamayacağı bence belirtilmelidir. Ve 153/2 ve 153/3 hükümleri madem öyle Terörle Mücadele Kanunu'nun 10'uncu maddesine aynen taşınmalıdır. Bu maddeler de yani 153/2 ve 3'üncü maddeler de şöyle düzenlenmelidir: "Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi en çok üç ay süreyle kısıtlanabilir. Ancak, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında kısıtlama kararı verilemez." Yani özgürlükçü, ileri demokratik yaklaşım tarzı budur. Bir yandan bunları savunup, bir yandan daha hâlâ mevcut düzenlemeler ile o mevcut uygulamadaki antidemokratik uygulamaları da kural hâline getirmek kabul edilebilir bir davranış değildir.

O nedenle de biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bu düzenlemenin (d) bendinin madde metninden çıkarılması konusunda önerge verdik. Umuyorum ki Adalet Komisyonumuzun avukat arkadaşları savunma olarak bunun gereğini yapacaklardır.

Yani ben bu maddenin niye getirildiğini anlamış değilim. Biz eğer yargıyı etkin hâle getireceksek, hızlandıracaksak, "Hızlandıracacağız." diye o zaman hiç avukat mavukat da bulundurmayalım yani gerek de yok. Yargılama da yapmayalım. Bakın, ileride göreceğiz, esas hakkında mütalaa verdikten sonra avukat olmasa da karar verme hükmü düzenliyoruz. Biz nereye gidiyoruz Sayın Başkanım? Böyle bir şeyi kabul etmek, avukat olarak mümkün mü, hukukçu olarak mümkün mü? Bunları kabul etmemiz mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Turgut Bey'i de dinleyelim, ondan sonra önergeyi okutacağım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; geçen haftaki toplantılar sırasında bizler de belirttik ama en duyarlı bir şekilde bu konuyu dile getiren Sayın Bakanımız Murat Başesgioğlu oldu.

Şimdi önümüze sade önergeler geliyor, Ali Rıza Bey de bahsetti. Değerli arkadaşlar, alt komisyon çalışması yapıldı, uzun bir süre sürdü, bayağı bir zaman aldı -arkadaşlarımız oradalar- şimdi burada Komisyon'da görüşüyoruz. Biz de verdik bir iki önerge ama bizim önergelerimiz biraz düzeltme amaçlı önergeler. Ama yeni önergeleri Bakanlık sanıyorum, bürokratlar hazırlıyorlar. Merak ediyorum, bunlar daha önceden düşünülmez mi, daha önceden bu konular değerlendirilmez mi? En son gelen, rüşvet ve nüfus ticareti var. Yani Avrupa'daki sözleşmelere atıf yapıyor yani "Türkiye'nin de taraf olduğu sözleşmeler gereği, oralarla düzenlenmesi gerekli, uyarlanması gerekli sözleşme hükümlerine." diye gerekçelerinde hükümler var. Yani Sayın Bakanım, daha önce arkadaşlar bu sözleşmelerden haberdar değiller mi? Niye bu kanun tasarısı hazırlanırken bu sözleşmelere uyarlılık yapılmıyor da şimdi bunları önergelerle getiriyorsunuz? Ve zamanımız da yok, biz bakacağız bunlara. Uzun uzun, gerçekten bayağı uzun önergeler.

Öncelikle bu konu, söylememize rağmen, konuşulmasına rağmen bence yeterince anlaşılmadı ya da bu konuda AKP'nin o bildiğimiz tarzı var: "Biz bildiğimizi yaparız." Arkadaşlar, biraz duyarlılık gösterilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bir tasarı geliyor, bu tasarı buradan çıkana kadar bizlerin önergeleri oluyor düzeltme amaçlı ama onun dışında sizler yeni madde ihdası -göreceğiz, arkada bir sürü yeni madde ihdası da var, arkadan gelecek- yeni önergeler getiriyorsunuz. Öncelikle, bu konu gerçekten ciddi bir sıkıntı almış durumda Sayın Başkan, bundan böyle Bakanlık, bürokratlar, daha dikkatli hareket etsin diye tekrar uyarlamak istiyorum.

Maddeyle ilgili, arkadaşlarımız söyleyeceklerini söylediler ama şunu ben de ilave etmek isterim: Türkiye'de yeni düzenlemeyle biz geçmişte var olan veya mevcut uygulamaların herhâlde daha iyisini, iyileştireceğimiz düzenleme yapmamız lazım yani kalkıp da bugün... Az önce Hocam da söyledi, "Terörle Mücadele Kanunu çıktığı tarihin mantığını taşıyor." dedi, "Bir türlü o mantığı düzeltmiyoruz anlamında uygulamada sorunlar var." diyor. Yani bugün kalkıp da mevcut uygulamanın daha ötesinde, daha kötü bir düzenlemeyi getirmek herhâlde Sayın Bakanın çıkıp televizyonlara veya kamuoyuna "Yargı paketiyle iyileştirmeler yapıyoruz, yeni haklar getiriyoruz, düzenlemeler yapıyoruz, yargıyı hızlandıracacağız." açıklamalarıyla herhâlde bağdaşmıyor. Az önce Celal Bey çok güzel söyledi, mevcut bir uygulama var Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, 153'e göre, bunu terörle mücadele dosyalarında da savcılar uyguluyorlar. Gelecekse en azından onun gelmesi lazım. Şimdi, bundan sonra şu olacak büyük olasılıkla, savcılar diyecek ki: "Kanun çıktı, çıkan kanunda üç ay siz müvekkilinizin ifadesini, hazır bulunduğu işlemleri, bilirkişi raporunu inceleyemezsiniz." E, daha önce yoktu böyle bir hüküm. "Biz Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre de buna izin veriyorduk ama şimdi çıktı, dolayısıyla inceleyemezsiniz." Sayın Bakan, bunun getireceği, bu bir iyileştirme midir, yoksa bu gerçekten yeni bir yasak mıdır? Bana göre bir yasaktır, olayı böyle

görmek lazım. Avrupa sözleşmeleriyle eğer Türkiye bu kadar ilgiliyse, az önce bahsettiğim o yeni gelen önerelerde onlara atıf yapılıyor, arkadaşlarımız da belirtiyor, ben de belirtiyorum zaman zaman, “Niye İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin hükümlerini dikkate alarak ısrarla söylemiş olduğumuz yasa tekliflerimiz var -özel yetkili mahkemeler, tutukluluk süreleri- bu konuları niye o sözleşme hükümlerine göre yeniden düzenlemeyi akıl etmiyorsunuz ya da getirmiyorsunuz buraya?” diye sormadan edemiyorum. Mademki bu sözleşmelerde Türkiye taraf ve bunlara bizim uymamız gerekiyor, bunları uygulamamız lazım, niye biz on yıllık tutukluluk süresini bu ülkeye, insanlara dayatıyoruz Sayın Bakanım, niye dayatıyoruz? On yıl... Bana söyler misiniz: Hangi Avrupa ülkesinde on yıl üst sınırı olan bir tutukluluk süresi var? Geçmişte yoktu yaşamızda, şimdi var ama bu, yağmurdan kaçarken doluya tutulmak gibi bir şey olmuş. Bir süre gelmiş, gelmiş de on yıl yani böyle bir şey olabilir mi? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çok açık, iki yıllık tutuklamalardan sonra aradığı koşullar ortada. İki yıldan sonrasını -tutukluluk sürelerini- vahim görüyor. Biz? Şu anda milletvekilleri üç yılı geçmiş, beş yıldır içeride olan, o davalarda tutuklu olan insanlar var. Gelin o sözleşmeleri de dikkate alalım, onlarla ilgili de düzenlemeleri yapalım.

Yani bunu da burada belirtmeden edemeyeceğim ama maddeyle ilgili olarak verdiğimiz önerenin arkadaşlarımız tarafından mutlaka değerlendirilmesi gerekir. Yani bir iyileştirme yaparsak bu 10’uncu maddenin (d) fıkrasının çıkması lazım arkadaşlar. Yani orada mevcut bir uygulama var, yarın öbür gün tüm avukat arkadaşlar dosyaya gittiğinde -bu Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki dosyalardan bahsediyorum-: “Hayır kardeşim, üç ay süreyle inceleyemezsiniz.” ile karşılaşacaklar, “Yasa yeni çıktı.” diyecekler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, iki şey var ortada. Birincisi: Önergeyi okutacağım, zaten Ali Rıza Bey anlattı uzun uzun, gerekçelerini anlattı.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hocalarımız da, eğer Yargıtay da bu konuda görüşlerini belirtirse...

BAŞKAN – Alacağız.

“Ya bu 4’üncü fıkrayı çıkaralım, bunu çıkaramıyorsak bu tasarıdaki hükmü çıkaralım, eskisi bundan en azından daha iyiymiş yani kötünün daha az kötüsüydü.” şeklinde bir görüş var. Neden gelmişti bu, ne olmuştu?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Önce hocalarımız konuşsunlar da...

BAŞKAN – Tamam.

Gürsel Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yani önerilen değişiklik çıkarsa ne olur? Burada 153/3’üncü fıkra asla devreye girmez. Yani kısıtlama tüm, şüphelinin ifadesi, yakalanan kişinin ifadesini içeren tutanak, bilirkişi raporları ve hazır bulunmaya yetkili olduğu işlemler açısından da uygulanmaya devam olunur. Yani mevcut öneriyi geri aldığınızda hiçbir istisna tanınmaksızın buradaki (d) bendi yürürlüğe girecektir ve asla burada 153’üncü maddenin 3’üncü fıkrasındaki istisna devreye girmeyeceği için eskisinden daha iyi olacağı şeklinde bir sonuca ulaşamayız.

Burada getirilen düzenleme, belli işlemlerle ilgili üç aylık bir sınırlamadır. Böyle bir sınırlamaya eğer ihtiyaç... Yani (d) bendi tamamen kalktığında 153/2’yle 3 devreye girebilir ama bu değişiklik geri alındığında asla eskisinden daha iyi değil, eskisinden daha kötü bir yol açılmış olur. Yoksa, (d) bendi mutlak olarak yani istisna hükmü olduğu için artık “153’üncü maddede de böyle bir hüküm var.” şeklinde yorumlanmaz, burada hiçbir sınırlama getirilmeksizin uygulanabilir. Bu değişiklik eskiye nazaran iyi bir değişikliktir ancak daha iyisinin yapılması arzu ediliyorsa ya (d) bendinin...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bunu biz koyalım oraya, o fıkrasını alalım, oraya koyalım o zaman.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Efendim, (d) bendi tamamen kalktığında...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani yasağı mı savunuyoruz, özgürlüğü mü savunuyoruz? “Uygulanmaz.” diyelim.

BAŞKAN – O zaman şey fark etmiyor yani 153’ü koyacağımıza (d)’yi kaldırırsak...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan yani aynı uygulama, savunmaya aynı haklarını vermek yani yeknesak olsun.

BAŞKAN – Şu açıdan diyorum: Yani yeknesaklığı sağlamak için (d)’yi yürürlükten kaldırmak lazım yani o eşitler.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Efendim, tamamen kaldırılıp kaldırılmaması sizin yetkinizde ancak bu mevcut ilavenin eskisinden daha iyi olacağını düşünüyoruz biz yani eski düzenlemeden daha iyi bir sonuca yol açar. Bizim maddeyi incelediğimizde vardığımız sonuç o.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Nasıl eskisinden daha iyi olacak, onu da bir anlatın da...

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şurada baktığınızda (d) bendi hiçbir sınırlama öngörmeksizin bu yetkinin kısıtlanabileceğini söylüyor yani bu, 153/2' nin bir tekrarı. Ancak 153/2' yi yumuşatan bir 3' üncü fıkra var.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama 153/2' de “O bilirkişi raporu falan uygulanmaz.” diyor.

BAŞKAN – Onu diyor zaten, “153' te bir 3' üncü fıkra var.” diyor.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Efendim, 3' üncü fıkra bir istisna hükmü. Yani siz kuralı buradan alıp istisnayı oradan alamazsınız, ya bu maddeye bir istisna getireceksiniz ya da bunun tamamen kaldırılması... Burada da bir istisna getirilmiş, burada belli işlemlerle ilgili üç aylık bir süre öngörülmüştür.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani “Üç ay etkin savunma olmasın.” diyorsunuz Sayın Yargıçım siz.

BAŞKAN – Adem Hoca, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şunu söyleyeyim sadece, zaten birincisi şuradan başlıyor, şöyle bakmamız lazım: Bu Terörle Mücadele Kanunu kapsamı dışında da uygulanan genel bir hüküm gibi işlediği için o gözle bakmamız yani 250' nci madde kapsamında görev yapan bütün mahkemelerin baktığı davalara uygulanır, çok geniş bir yasaklama alanı var. Şimdi bu kurumsallaştırılıyor.

Şöyle bir örnek verirsem durum anlaşılacak: Bu mahkemeler yayın yasağı koyuyorlar. Aslında kanunlarımızda “yayın yasağı” diye bir kurum yok ama buna rağmen, biliyorsunuz geçmişte bu mahkemeler yayın yasağı veriyorlar ve yayın yasağı verdikten sonra başlattıkları soruşturmada bu yayın yasağı kararına basın itiraz etmek istiyor. O yayın yasağı kararı dahi gizli tutuluyor. Böyle uygulanan bir yasak söz konusu olduğu için 250' nci madde kapsamındaki şeylerde, kişinin kendi ifadesi veya bizzat taraf olduğu belgelerin ondan gizlenmesi ve üstelik bu soruşturmalarda tutuklandığını düşündüğümüz zaman bunun (d) fıkrasının tümünden kaldırılması zorunlu. Şu kesin ki: Türkiye -şu anda bu davalar yeni gidiyor- iki üç yıl sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden bu konuda sadece dağ gibi bir şey... Biz hem “Tutuklamayı iyileştirelim.” diyoruz, buna karşılık tutuklamaya karşı... Bizim en son ihlal olduğumuz şeyler, hâkim karşısına çıkmama, “Meramını anlatmıyorsunuz.” veya “İtiraz ettiğinde meramını anlatamıyor.” diye en son gelen ihlal kararları böyle. Şimdi, biz o yolları açıp savunmayı güçlendireceğimize daha da kapsıyoruz. Mevcut 153' üncü maddede sadece belli tutanaklar verilmektedir. Bu, terörle mücadeleyi engelleyen bir şey değildir; kolluk ve savcılık eğer bir şeyi illa da göstermek istemiyorsa soruşturma stratejisinde onun zamanlamasını yapar ve o bilgiyi vermez ama kişinin kendi ifadesi ve bizzat kendi katıldığı belgelerin ondan gizli tutulmasının izah edilebilir bir yanı yoktur. (d) fıkrası kaldırılırsa ileri bir adım olur; mevcut durumun korunması veya bu değişikliğin her ikisi de geri adımdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Hocam.

Cumhur Hocam, buyurun.

PROF. DR. CUMHUR ŞAHİN – Eğer yapılabilecekse (d) bendinin bütünüyle yürürlükten kaldırılması daha uygun olur ancak bu mümkün olmuyorsa, bu kabul edilmiyorsa bu düzenlemenin sınırlı da olsa bir iyileştirme sağladığını kabul etmek zorundayız. Bütün sorun, uygulamada bu konuda nasıl bir anlayış ve uygulama biçimi oluşacağı. Buradaki sürenin mutlak anlaşılacağı ve ilk cümlelerin de yine mutlak bir kural hâline getirilebileceği endişesi taşıyoruz uygulama itibarıyla ama otomatikleşir doğrudur. Ama onun dışında teorik olarak baktığımızda mutlak kısıtlamayı bir parça yumuşatan bir düzenleme olarak kabul etmek zorundayız.

BAŞKAN – Yani üç ayı koyunca buraya “En çok üç ay yerine en az üç ay şeklinde uygulanır.” gibi geliyor değil mi?

Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu maddeyle ilgili olarak dile getirilen eleştirilerde Barolar Birliği adına konuşan Değerli Sözcü ve muhalefet partisine mensup değerli milletvekilleri bunun mevcuttan daha kötü bir noktaya bizi taşıyacağına dair tespitler yaptılar.

Değerli arkadaşlar, Ceza Usul Yasası'nın 153' üncü maddesi soruşturmalara ait genel bir düzenlemedir. Oysa Terörle Mücadele Yasası'nın 10' uncu maddesinin (d) bendindeki düzenleme TMK' yla ilgili soruşturmalara özgü getirilmiş olan özel bir fıkradır, özel bir düzenlemedir. Burada “Bu, üç ay en fazla sınırlandırılabilir.” cümlesi eğer bu metne girmezse 153/3' e gidemez özel düzenleme olduğu için burada. Yargıtayın Temsilcisi Gürsel Bey'in dile getirdiği hususa ben de katılıyorum. Evet, belki (d) fıkrası tamamen kaldırılırsa savunma açısından elbette ki daha iyi olabilir ancak şunu da aynı anda gözetmek durumunda bu Komisyon diye düşünüyorum: Değerli arkadaşlar, her gün, içerisinde yaşadığımız asayiş ve terör olaylarıyla mücadele noktasında biz hem kolluğun hem soruşturma makamlarının bu illele mücadelede elindeki enstrümanları sonucunu öngörmeden almaya başlar isek yarın bunlar

sorgulanmaya başlanabilir. Burada özgürlükçülük adına dile getirilen düşüncelere saygı duyuyorum; en nihayetinde varmak istediğimiz nokta arkadaşlarımızla aynı noktadır, onlara bir itirazım olamaz ancak Türkiye şu anda hem demokratikleşme sürecinde mesafe kateden hem de terörle mücadele eden bir ülke olarak bunun dengesini iyi kurmak zorunda diye düşünüyorum.

Bu anlamda, 10'uncu maddenin (d) fıkrasına getirmiş olduğumuz ilave cümleyle 153/3'teki belgelerin en çok üç ay süreyle uygulanabileceğine dair cümle mevcut düzenlemeden çok daha iyidir çünkü şu anda soruşturmalarda, TMK'ya göre yapılan suç soruşturmalarında hiç limit olmaksızın, bir sene, iki sene, üç sene bu tür bir sınırlama uygulanabilecektir, ki uygulanmaktadır zaman zaman. O açıdan, bu süreyi savunma açısından en fazla üç ayla sınırlandıran –mahrumiyeti- bir düzenlemedir, bir iyileştirme olduğunu düşünüyorum. Bu noktada, Barolar Birliğinin, bunun, şu anda tasarıda var olan cümlelerin çıkartılmasına dair teklifini ben doğrusu çok fazla algılayamadığımı da ifade edeyim. Bunun bu sınırlamayı uygulayacak olan makamlara bir meşruiyet katacağını ifade ettiler. Bunun uygulamada bir kural hâline geleceğini söylediler ama zaten şu anda uygulamacılar bu fıkrayı çıkarttığınızda zaten bunu uyguluyorlar, (d) fıkrası onlara bu yetkiyi veriyor. Uygulamada da bunun sürdüğünü görüyoruz ama hiç olmazsa bu sınırlandırmanın en fazla üç ayla mümkün olabilmesini düzenleyen bir iyileştirme getirilmek istenen.

Arzım bundan ibarettir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki hiç değilse bunu biraz daha aşağıya çeksek Sayın Bakanım nasıl olur? Yani diyelim ki iki aya indirsek.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Maddeyi yeterince tartışık arkadaşlar, önergeyi okutup oylayacağım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, bir itirazım var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, bu düzenlemeler yapılırken Yargıtayda uygulama yapan birimlerle bu görüşmeler yapılmıştır, hazırlık soruşturmasını yapan savcılıkların ve kolluk kuvvetlerinin uygulamada karşılaştıkları problemlerle ilgili konular tartışılmıştır ve nihayetinde gelinebilecek nokta itibarıyla üç ay olarak belirlenmiştir. Bu manada biz burada tamamen kalırsak daha güzel bir şey yapmış oluruz. Ama diğer taraftan işte gelip Pınarhisar'da infilak eden aracın hesabını kimden soracaksınız ya da bir soruşturma başladığında o soruşturmada "Kişinin bulunmaya yetkisi olduğu işlemler." dediğimiz zaman arama işlemlerinde kişi bulunabiliyor. O aramada elde edilen delillerden ulaşılabilecek ilave delillerle birçok hadiseyi önleme imkânı sağlanabiliyor. Bizim şu anda içerisinde bulunduğumuz zorluk şu: Biz bir yandan demokratik standartları yükseltmeye çalışırken bir yandan da her gün insanlarımızı kaybediyoruz, güvenlik güçlerimizi, sivil vatandaşlarımızı, çoluk çocuk, kadın demeden acımasızca insanlara kateden bir terörle mücadele ediyoruz. Bizi bu noktada tutan şey budur. Esas itibarıyla Adem Hocamızın ilk sözünde dile getirdiği bir husus vardı, o da şudur: Türk Ceza Yasası ve Ceza Usul Yasası yapıldığında esas itibarıyla terörle mücadele yasası tamamen de yürürlükten kaldırılması planlanan bir düzenlemeydi. Daha sonra hiç olmazsa 5'inci maddesi kalsın diye bir düşünce geliştirildi ama yaşamış olduğumuz terör hadiselerinden dolayı süreç içerisinde bunların hiçbirisi gerçekleştirilemedi. Biz de şu anda elimizdeki imkânlarla hem mücadeleyi zaafa uğratmadan hem de standartlarımızı olabildiğince yükseltmenin gayreti içerisindeyiz. Bu düzenleme ve teklifimize bu pencereyle, bu nazardan balkımasını diliyor, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; şimdi burada tartıştığımız konu müdafinin dosyanın içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise sınırlamanın getirilip getirilmeyeceği meselesi değildir ve tartıştığımız konu ne? Yakalanan kişinin ifadesi yani şüphelinin ifadesini içeren tutanak, bilirkişi raporu ve orada adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkiliye oldukları diğer adli işlemler...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Orada problem var, (c) şıkkında. Aramada vesairde...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, hayır bunu tartışıyoruz.

Şimdi, bunun siz bana söyler misiniz, bu komisyon tutanaklarını geçmişe doğru incellerseniz bu sizin söylediğiniz sözleri ben çok fazlasıyla söyledim yani birtakım yasal düzenlemeleri, terörle ilişkilendirilen yasal düzenlemeleri yaparken terörle mücadelenin zaafa uğratılmaması ancak temel hak ve özgürlüklerin de kısıtlanmaması gerektiğine ilişkin temel kuralı ben her seferinde söyledim.

Şimdi, kişinin ya da şüphelinin ifadesinin saklanması terörle mücadelede ne gibi etkisi olabilir? Yani siz bir şüpheliyi yakalamışsınız, ifade veriyor avukatının yanında ya da şeyde bunu siz "Ben vermeyeceğim." Ne gerekçesiyle? Terörle mücadelede etkili olacağım. Yani nasıl önleyeceksiniz bunu? Terörle mücadeleyle ne alakası var bunun? Veyahut bunu şöyle de sorabiliriz: Şimdi, bir adamın avukatı kendi ifadesini görmüyor ise o konudaki bilirkişi -özellikle soruşturma aşamasında biliyorsunuz savcılar bilirkişi

raporları arıyor- raporlarında suçların ne olduğunu, delillerin ne olduğunu tartışmadan etkin ve sonuç alıcı bir itiraz yapabilmesinin yolu nasıl açılacak? Böyle bir şey olabilir mi? Şimdi, ben söyleyelim -cümle aralarına gitmek lazım- bunun getiriliş amacı, konuluş amacı acaba şu mudur: Terörle Mücadele Dairesinin ısrarla bu şüpheli ya da sanık ifadelerinin verilmemesine ilişkin talebi mi etkili olmuştur? Yani Adalet Alt Komisyonundaki tartışmalarımızdan sonra hangi irade buraya getirmiştir? Burada çünkü Terörle Mücadeleden gelen arkadaşımız “Biz kişinin ifadesini verirsek, diğerleri de aynı ifadeyi kullanabilirler.” gibi bir cümle söylemişti. Bu mu etkili oldu acaba? O zaman ben de söylüyorum: Yani terörle mücadele edeceğiz diye bunları terörist diye zaten öldürülüyor, hepsini öldürelim bitsin gitsin bu iş ya. Böyle bir şey olamaz. Şimdi Avrupa İnsan Haklarının kararları var. İsterseniz ben size çok uzun uzun okuyayım. Yani ben tutuklanmama itiraz edeceğim. Tutuklanıyorsa, tutuklanmama itiraz etmek benim hakkım. E, gelişigüzel, ben neyle suçlandığımı bilmiyorum, ifademi bilmiyorum. Bunun terörle mücadeleyle ilgisi yok. O nedenle, bizim bu maddenin (d) bendinin kaldırılmasına ilişkin önergemizin terörle mücadeleyi zaafa uğratacak bir önerge gibi algılanmasına yönelik görüşünüze katılmadığımı söylemek istiyorum. Bunun, bir hukukçu olarak benim açımdan savunulabilir hiçbir yanı yoktur. Bu tamamen, gerçekten antidemokratik, böyle terörle mücadele adı altında insanın en temel hakkı olan savunma hakkını bile ayaklar altına alan bir düzenlemedir.

Yani o zaman şu olur: Adamın ifadesi verilsin. Madem öyle, o dediğiniz terörle mücadeleyi zaafa uğratacak neler varsa onlar sınırlansın, o verilmesin ama adamın ifadesi, işte ne bileyim en azından bilirkişi raporu... Neler var bilirkişi raporunda? E, biz biliyoruz davalardan, ben bir sürü dosya okuyorum. Getireceğiz zaten hepsini vereceğim size, siz de avukatsınız. Yapılan şu andaki uygulamalarla ilgili vereceğim. Bilirkişi raporları hiçe sayılıyor. Bayrampaşa Cezaevindeki operasyonlarla ilgili bilirkişi raporları var benim elimde. Onları getireyim ben size. O hayata dönüş operasyonu mu ne vardı? Oradaki insanlık dışı olayları getireyim. Ya bu olamaz Sayın Bakan. Yani bunu, ben hayret ediyorum, nasıl savunuyorsunuz, siz bir hukukçusunuz, siz bir avukatsınız.

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Çok kısa yalnız. Artık bu konuda görüşmeleri tamamladık, önergeyi okutacağım. Çok kısa, tekrar etmemek koşuluyla.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok önemli bir konu olması nedeniyle.

Sayın Başkanım, ben Sayın Bakanıma şunu sormak istiyorum: Ben müvekkilimin ifadesi alınırken yanında bulunuyorum, gerekirse not da alabiliyorum. Şimdi, bu benim yanımda bulunduğum, birlikte verilen ifadeyi benden neden saklıyorsunuz, sakınıyorsunuz? Yani bu mantığı algılayamıyorum. Yani ifadenin verilmemesinin hiçbir anlamı yok zaten, anlamsız bir şey. Çünkü zaten oradayım ben yani o ifadeyi biliyorum. Yani o nedenle ifadenin verilmemesi avukata, bu çok yanlış bir şey. Yani şimdi keşif yapıyorsa keşifte ben varım zaten. Oradaki oluşumları biliyorum yani bilirkişi raporu var ise bu benden neden sakınsın yani avukat olarak söylüyorum. Siz, sadece, dediniz ki: “Ev aramalarda vesaire de belirlenen delillerle ilgili sorunlar çıkabiliyor.” Yani en azından bu sınırlandırılabilir, ifadeler verilebilir, bilirkişi raporları verilebilir, adli raporlar verilebilir, savunmaya esas teşkil edilebilecek bu şeyler öncelikle verilebilir eğer o konuda çok fazla bir direnç var ise. Ve süre sınırlandırması yapılabilir Sayın Başkanın söylediği gibi yani en azından bunun böyle hafifletilmesi söz konusu olabilir. Bunu değerlendirmenizi diliyorum ben de.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, son olarak.

ADALET BAKANİ SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, şimdi, kişinin kendi ifadesini bilmemesi gibi bir şeyi kabul etmek mümkün değil, zaten Dilek Hanım da dile getirdi. Müdafisi de yanında olmak suretiyle ifadesi alınıyor. Kendi ifademi bile benden niye saklıyorsunuz? O ilgili sanıktan ya da müdafiden saklanan bir şey değil. Kişi ifadesinde etkin pişmanlıktan yararlanmak için birtakım bilgiler verebiliyor. Örgüt üyesi diğer kişileri bildiriyor. Örgüt yapılanmasıyla ilgili, şemasıyla ilgili bilgiler sunabiliyor. Bu bilgilerin soruşturmanın bir süre daha سلامتle götürülebilmesi açısından en azından ilgili kişilerin haberi olmaksızın yürütülmesi ihtiyacı doğabiliyor. Ya da aramalarda elde edilen delillerde örgütün yapısıyla ilgili şemalar, dijital bilgiler, bulgular elde edilebiliyor. Bunların çözülmesi ve ilgili şemalardaki bilgilerin sağlıklı değerlendirilmesi açısından kolluk gücünün, soruşturma makamlarının bu tür sürelere ihtiyacı olabiliyor. Bunları söylemek, bir avukat sıfatıyla söylemek çok kolay değil. Ben biraz önce sözlerimi tamamlarken hedefimiz bizim tamamen savunma makamını da iddia makamıyla beraber, soruşturma makamıyla beraber silahların eşitliği ilkesi çerçevesinde belli bir noktaya taşımak olduğunu ifade ettim ama içerisinden geçtiğimiz süreci de reddetme, inkâr etme lüksümüz yok değerli arkadaşlar. Her gün yaşadığımız bir realite. Dolayısıyla burada amaçlanan şey soruşturmanın deşifresiyle beraber yeni delillere

ulaşmadaki zorluklar, birtakım delillerin karartılması, birtakım kişilerin can ve mal emniyetinin de ortadan kalkmasını sağlayabilecek bilgilerin bir süre muhafazasına yöneliktir. En azından soruşturma makamları ve kolluk bu şekilde bir ihtiyaç beyan etmektedir hâlihazırda ve biz de bu şartlarda yapabileceğimizin en iyisini getirmeye çalıştık.

Arz ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Terörle Mücadele Kanunun 10. Maddesinin (d) fıkrasının yürürlükten kaldırılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Rıza Öztürk

Turgut Dibek

Ömer Süha Aldan

Mersin

Kırklareli

Muğla

Gerekçe:

Terörle Mücadele Kanunun 10. Maddesinin (d) fıkrasına göre "Müdafiin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir." Bu madde sadece TMK kapsamındaki soruşturmalarda müdafiin dosya inceleme yetkisini bütünüyle yasaklamaktadır. Uygulamada ise, CMK'nın 250. maddesiyle yetkili mahkemeler sadece TMK kapsamındaki suçlarla ilgili olarak değil, bu mahkemelerin yetki alanındaki tüm soruşturmalarda, TMK'nın 10/d maddesine dayanarak, yasaklama kararı vermektedir. Bu yanlış uygulamanın, ortadan kaldırılması gerekirken, bunu daha da pekiştiren şu değişiklik önerilmektedir. "Ancak bu kısıtlama, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, en çok üç ay süreyle uygulanabilir." Böylece, zaten adil yargılanma hakkına aykırı mutlak inceleme yasağı, otomatik üç ay inceleme yasağı uygulamasına yol açacak bir şekilde düzenlenmek istenmektedir.

Şüphelinin, kendi ifadesi ve hazır bulunmaya yetkili olduğu işlemlerle ilişkin tutanakları şüphelinin kendisine ve müdafiine karşı yasaklamak, hukuken kabul edilemez bir durumdur. Böyle bir durumdaki şüpheli ve müdafi tutuklama konusunda savunma yapması bütünüyle imkânsız hale getirilmektedir. Halbuki, Ceza Muhakemesi Kanunun 153/2 maddesi bu konuda farklı bir düzenlemeyi içermektedir: "Müdafiin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir." Bu maddeye, uygulamada gereksiz ve aşırı bir şekilde başvurulduğunu belirtmemiz gerekir. Açıklanan nedenlerle, Terörle Mücadele Kanununun 10. maddesinin (d) fıkrası yürürlükten kaldırılmalıdır. Hükmün kaldırılması durumunda, CMK'nın 153/3 maddesi uygulanacağından, bir boşluğun doğması söz konusu olmayacaktır.

BAŞKAN – Hükümet önergeye katılıyor mu?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeye geçiyoruz.

MADDE 73- 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukluları İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulu; Bakanlık Müsteşarının başkanlığında, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü, Strateji Geliştirme Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı ve Teknik İşler Dairesi Başkanından oluşur."

BAŞKAN – İşyurtlarıyla ilgili Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığınız temsil eden Sayın Genel Müdürüm; burada ne yazıyor? "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması" Kanunun amacı neymiş? Etkinleştirilmesiymiş, hızlandırılması. Şimdi ben size soruyorum: Bu "İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulu; Bakanlık Müsteşarlığının başkanlığında, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü, Strateji Geliştirme Başkanı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı ve Teknik İşler Dairesi Başkanından oluşur." demekle siz hangi yargı hizmetini etkinleştirmiş olacaksınız? Yani oraya hukuk işleri genel müdürünü koyup, personel genel müdürünü çıkarmakla yargı hizmetlerini etkinleştirmiş mi olacaksınız? Yargı hizmetlerinin etkinleştirilmesinin sebebi veya değişik bir ifadeyle İşyurtları Kurumunda personel genel müdürünün olması mıdır?

Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Cevap verebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; İşyurtları Kurumu zannediyorum buradaki herkes biliyordur Adalet Bakanlığında yargı hizmetlerinin geliştirilmesi noktasında en önemli imkânları sunan birimlerimizden biridir. İşyurtlarında bugün zannediyorum 900 milyon liraya yakın bir para bulunmakta, bütçe bulunmakta ve birçok yatırım, binadan, mefruşata kadar birçok yatırım oradaki kaynaklarla yapılmaktadır. Yargının işleyişinde, savcılarının ihtiyacı olan birçok şey İşyurtları kaynaklarından aktarılmasıyla olmaktadır. Hâlbuki gördüğünüz gibi burada, Sayın Ali Rıza Bey de söyledi, hukuk işleri genel müdürü ve personel genel müdürünün bu işlerle hiçbir alakası yoktur ama idari işler ve satıcı daire başkanlığı ise bugün bütçe mevzuatının uygulanmasında doğrudan yetkili insanlar yani olması gereken buraya yazılıyor. Yapılmak istenen de budur efendim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani bu çıkarılınca hizmetler hızlanacak yani.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Temennimiz o yönde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Basınla sizin yaptığınız tartışma bu noktadaydı değil mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ - Değil tabii ki.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler..

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben kabul etmiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - ...Kabul etmeyenler... Ali Rıza Bey'in muhalefetiyle kabul edilmiştir.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben şunu söylemek istiyorum: Bu paketin yargının hızlandırılmasıyla hiç alakası olmadığını madde madde göreceğiz şimdi bundan sonra. Hiçbir alakası yok.

BAŞKAN – Madde kabul edilmiştir, bir sonraki maddeye geçiyoruz.

MADDE 74- 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “ceza davalarının” ibaresinden sonra gelmek üzere “bir muhakeme şartı olarak,” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkrafta yer alan “iki ay” ibaresi “altı ay”, “dört ay” ibaresi “bir yıl” ve altıncı fıkrasında yer alan “iki ay” ibaresi “altı ay” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Burada bir önerge mi var?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Önerge de var, söz de var.

BAŞKAN – Önce sözü dinleyelim, buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, Sayın Başkanım, şimdi, bu maddeyle 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 26'ncı maddesinde değişiklik yapılıyor. Basın Kanunu 26'ncı maddesine göre “Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının günlük süreli yayınları yönünden iki ay, diğer basılmış eserler yönünden dört ay içinde açılması zorunludur.” Bu birinci fıkrası, 26/1'in. Anayasa Mahkemesinin 2966 esas 2011/72 sayılı 28/4/2011 tarihli kararı ile iki aylık dava süresi iptal edilmiş. Madde bu doğrultuda yeniden düzenleniyor. Tasarıda öngörülen değişikliğe göre “Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının bir muhakeme şartı olarak günlük süreli yayınlar yönünden altı ay, diğer basılmış eserler yönünden bir yıl içinde açılması zorunlu.” Böylece sürelerin uzatılmasının yanında ayrıca bu sürelerin bir muhakeme şartı niteliğinde olduğu da maddeye ekleniyor. Bunun yanında, 26'ncı maddenin altıncı fıkrasında öngörülen dava açma süresinin durması yönünden de bir değişiklik getirilmekte. Buna göre “Kamu davasının açılması izin veya karar alınmasına bağlı olan suçlarda, izin veya karar için gerekli başvurunun yapılması ile dava açma süresi durur. Durma süresi altı ayı geçemez.” Altıncı fıkradaki iki aylık durma süresi altı aya çıkarılıyor bu şekilde. Özellikle süreli yayınlar ve basılmış eserler yönünden dava açma süresinin kısalığına yönelik, süreyi kaçırmamak için savcılarının gerekli araştırmayı yapmaksızın otomatik olarak dava açma refleksine sahip olması biçimindeki eleştiriler karşısında bu sürelerin uzatılması olumlu bir değişiklik olarak değerlendirilebilir. Ayrıca 5271 sayılı CMK ile iddianamenin kabulü şeklinde bir kurumun getirilmiş olması ve ancak iddianamenin kabulü ile davanın açılmış sayılması kuralı gereği iddianamenin kabulü için tanınan on beş günlük süre de bu süreye dâhil olduğunda iki aylık sürenin de çok kısa olduğu kabul edilmelidir. 5187 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinin gerekçesinde bu sürelerin hak düşürücü süre olduğu belirtilmiştir. Değişiklikle getirilen düzenleme ise bu süreler içerisinde dava açılmasını bir muhakeme şartı olarak nitelendirilmektedir. Muhakeme şartı ve hak düşürücü süre birbirinden farklı kavramlardır. Örneğin, şikâyet süresi hak düşürücü süre kavramına dâhildir ancak burada mağdurun bir hakkının düzenlenmesi söz konusu değildir. Burada basın alanında faaliyet gösteren kişileri uzun süre ceza tehdidi altında bırakmamak

adına getirilen bir süre sınırı söz konusudur. Bu nedenle, bir muhakeme şartı olarak düzenlenmesi yanlış değildir ancak gerekçedeki bu ifadeyle açık bir gelişkinin ortaya çıktığı da açıktır. Sürelerin uzatılması gerekliyse de, altı ay ve bir yıllık süreler çok uzundur. Bu sürelerin biraz daha kısaltılmasının daha uygun olacağını düşünmekteyim. Bu kapsamda, günlük süreli yayın dava açma süresi dört ay, diğer basılı eserler yönünden altı ay olarak düzenlenmesi daha doğru olabilir. Ancak biz Adalet Alt Komisyonunda da yine bunları düzenlerken aslında bu sürelerin altı aylık süre bir yıl, bir yıllık süre de iki yıl olarak tartışılmıştı yani öyle bir kabul olmuştu ama komisyon metninde ben yine eski alt komisyondan farklı olarak aynı metni görüyorum. Bunu da anlamış değilim. Demek ki bizim aşağıdaki görüşmelerimiz hiç buraya geçmemiş. Bu konuda da bizim bir önerimiz var. O önerimizin de gerekçesiyle birlikte okunmasını ben talep ediyorum ve o önerimiz doğrultusunda...

BAŞKAN – Esas itibarıyla bir itirazınız yok yalnız "Süreler biraz daha yükseltsin" diyorsunuz. Önergeniz de o şekilde değil mi?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Dört ay ve altı ay.

BAŞKAN – Yani iki yerine dört ay, dört yerine altı ay.

Hükümetten soralım bakalım, o zaman hiç uzatmayalım bu işi.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Takdir komisyonun efendim, bir itirazımız yok.

BAŞKAN – Önergeyi okuyoruz arkadaşlar:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 74. maddesinin; 5187 sayılı Basın Kanununun 26. maddesinin 1. fıkrasına "ceza davalarının" ibaresinden sonra gelmek üzere "bir muhakeme şartı olarak" ibaresi eklenmiş ve aynı fıkra da yer alan "iki ay" ibaresi "dört ay", "dört ay" ibaresi "6 ay" ve altıncı fıkrasında yer alan "iki ay" ibaresi "dört ay" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 05.04.2012

Turgut Dibek
Kırklareli

Ömer Süha Aldan
Muğla

Gerekçe:

Anayasa Mahkemesinin 28.04.2011 tarih ve E. 2009/66, K. 2011/72 sayılı kararıyla 5187 sayılı Basın Kanununun 26. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "iki ay" ibaresinin iptaline karar verilmiştir. Yüksek mahkeme; 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Yasasının 174. maddesinde yapılan düzenlemenin iddianamenin kabulüyle ilgili 15 günlük inceleme süresi tanınmasının, iddianamenin iadesi müessesesinin getirilmesinin ve ön ödeme tebliğinin süre gerektirmesinin iki aylık süreyi yetersiz kıldığı sonucuna varmış, bu sürenin yeterli ve makul olmadığına hükmetmiştir.

Evrensel hukuk anlayışına göre, basın suçları açısından soruşturmanın belli bir süreye dayandırılması, basın mensuplarının uzunca zaman ceza tehdidiyle yüz yüze kalmamaları ve basın özgürlüğünün sağlanması açısından bir gereklilik olarak kabul edilmektedir.

Öte yandan basın suçu aracılığıyla zarar gören kişilerin de haklarının korunması açısından da bu süre makul bir düzeyde olmalıdır.

Yapılacak düzenlemede iki aylık sürenin altı aya ve dört aylık sürenin ise bir yıla çıkarılması basın özgürlüğünü ciddi anlamda zedeleyecek biçimde uzun bir süredir. Bu bağlamda uluslararası alanda basın özgürlüğümüz sorgulanır hale gelecektir.

Kaldı ki, bir yandan peş peşe sevk edilen tasarılarla yargılama faaliyetlerinin hızlanacağından söz ederken, basın kanununa ilişkin uzun sayılabilecek süreler içeren bir düzenleme yoluna gitmek, bu tasarının genel amacıyla da çelişmektedir.

Dolayısıyla iki aylık sürenin dört ay ve dört aylık sürenin ise altı ay olarak değiştirilmesi hem Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamak ve hem de basın özgürlüğünü sağlamak anlamında bir gerekliliktir.

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - Şimdi, burada, tabii bu eski kanunda vardı, 5187'de altı ay, bir yıldır. Sürelerle ilgili tartışma yapılabilir de o zaman iddianamenin iadesi diye bir müessese yoktu. Dolayısıyla dava açmanın o zamanki anlamıyla şimdiki anlamı farklı. Biz şimdi burada bu süreleri düşünürken iddianamenin iadesini de düşünmeliyiz ve dava açmak iddianamenin kabul edilmesiyle olduğu için artık dolayısıyla bu süreleri bu yönden bakmalıyız. Yani bir kere acaba şey mi düşünmek lazım, iddianamenin verilmesini mi bu süreye bağlamak lazım yoksa aksi takdirde iddianame iade edildiği zaman...

BAŞKAN – İddianame zaten iade edilmiyor Hocam.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Edilmiyorsa o zaman yani kanunlar uygulanmıyorsa sorun yok zaten.

BAŞKAN – Hükûmetin takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler. Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 74' ücnü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 74' ücnü madde kabul edilmiştir.

Saat 14.15' te toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati. 12.27

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.18

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantımızın öğleden sonraki bölümünü açıyorum.

75'inci maddede kalmıştık.

75'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 75- 5187 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- 1/6/2005 tarihine kadar mahkemelerce basılı yayınlarla ilgili olarak verilmiş toplatma, yasaklama, dağıtım ve satışın engellenmesi kararları, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde, yetkili ve görevli mahkemeden bu yasaklılığın devamı niteliğinde bir karar alınmamış olması durumunda kendiliğinden hükümsüz hale gelir. Bu tür kararlarla ilgili bilgi ve deliller kolluk tarafından iki ay içinde yetkili Cumhuriyet başsavcılığına iletilir. Mahkemelerce, bu yönde alınmış olan kararların bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir."

BAŞKAN – Bunu bize Bakanlık bir izah eder mi arkadaşlar? Niye getirdik bunu? Sayın Bakanım, bu 75'inci maddenin, toplatma kararlarının hükümsüz sayılmasına ilişkin maddenin geliş sebebini arkadaşlarımız bir izah ederse veya siz...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, Türkiye geçmiş siyasi tarihine de baktığımızda önemli siyasi ve sosyal çalkantılarla dolu bir tarihimiz var; çok partili siyasi hayata geçtikten sonra Türkiye her sekiz-on yılda bir darbe ve muhtıralarla Paramentosu kapatılmış, hükümetler düşürülmüş, olağanüstü yönetimler işbaşına gelmiş. Tabii, bu dönemlerde olağanüstü usuller uygulanmış, yargının faaliyetlerinde olağan dışı etkiler görülmüş. Tüm bu süreç içerisinde çok sayıda yayın gerek kitap gerek basılı evrak gerek süreli yayınlar noktasında yasak kararı, toplatma kararı çıkartılmış. Bununla ilgili bir çalışma yaptık, bu çalışma içerisinde devlet verilerinde, kaynaklarında sağlıklı istifade edebileceğimiz ve bunların tamamını görebileceğimiz bir kütük de yok, bunların kaydının tutulduğu bir merci de yok.

Dolayısıyla hangi kitap ne zaman yasak kararı verilmiş, bu yasakla ilgili bir kaldırma kararı var mı, yok mu, bunları sağlıklı bir şekilde tespit etme imkânı olmadığı için bu şekilde bir düzenlemeyle beraber şu tarih itibarıyla verilmiş olan tüm yasaklama kararları, toplatma kararları hükümsüz kalır. Ancak bir geçiş dönemi öngörüyoruz, burada, gerçekten yasaklı ve toplatma kararı olması gereken yayınlar olabilir. Ne gibi? Silah yapımını tarif eden, suçun nasıl işleneceğini anlatan birtakım yayınlar olabilir. Bunun gibi toplumu bu tür sıkıntılardan koruyabilmek adına birtakım yayınlarda bunlara ihtiyaç olabilir.

Bu açıdan bu yasa, bu madde kabul edilir ise o geçiş süreci içerisinde kolluk güçleri, İçişleri Bakanlığı bununla ilgili müracaatı yapacak ve yeni yasaklama ve toplatma kararı, yayın yasağı kararı almadığı takdirde onlarla ilgili mevcut kararların hepsi hükümsüz sayılacaktır. Geçmişe bir sünger çekerek beyaz bir sayfa açma ve bundan sonra da bunların sağlıklı bir sicilde tutulmasını sağlamak adına böyle bir öneriyle Komisyonunuzun huzuruna geldik.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Burada 1/6/2005 tarihi hangi kriter dikkate alınarak belirlendi?

BAŞKAN – Ondan sonra böyle toptan bir toplatma kararı olmadığı için o tarihten öncesine ait bir tarih.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, anlamım da şimdi...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bir de ceza mevzuatımız, yeni mevzuat o tarihte yürürlüğe girdiği için o tarihten itibaren ama bu tarih burada konulan tarih olmazsa olmaz bir tarih değil Komisyonumuzun takdirindedir, Komisyonumuz bu tarihi tasarrufuyla değiştirebilecektir.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani aşağı yukarı bir altı, yedi sene var. Dolayısıyla bence bunu bu kanun tasarısının verildiği tarih itibarıyla çekmek daha doğru olur diye düşünüyorum.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bizim açımızdan bir beis yok.

BAŞKAN – Belli bir tarih koyalım yani 31/12/2011 mesela sene sonu itibarıyla, olabilir mi? Başka bir sakıncası...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bizce bir mahzuru yok.

BAŞKAN – Onu düzeltiyoruz arkadaşlar, 31/12/2011 diye düzeltiyoruz.

Maddeyi bu şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, diğer maddeye geçmeden önce, Sayın Bakanın yarın Ankara dışında olması gerekiyor. O yüzden yarınki toplantıya katılamayacak. Şöyle düşündük: Sayın Bakanın bulunmasını istediğimiz maddeleri sıralama gözetmeden, aralardan almak suretiyle görüşelim, zamanımız kalırsa diğer maddelere de geçeriz diye düşündük.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Bakanımız her zaman olsun, biz Sayın Bakanımızsız yapamayız.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Ali Rıza Bey'in düşünceleri için ben teşekkür ediyorum. Ben Komisyonumuzun diğer üyelerine saygısızlık yapmamış olmak adına Başkanımızdan rica ettim bunu uygun görürse arkadaşlar diye. Bu geriye kalan maddeler içerisinde mutlaka bizim de olduğumuz bir zeminde paylaşmak istediğimiz maddeler elbette vardır, önce bunları öne alabilirsek süremiz kalırsa diğer maddelerde de inşallah beraber olmayı arzu ederiz.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Bakanım, 76'ncı madde ön ödemeyle ilgili, detaylı bir madde de yalnız gerek Yargıtaydan gerek diğer arkadaşlardan akademisyenler de dâhil olmak üzere şöyle bir öneri geldi: Şimdi, ön ödeme var, kamu davasının açılmaması var, uzlaştırma var, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi birtakım müesseseler var, bunlar hep birbirinin içine giriyor, birisini yaptığımız zaman diğerini belki uygulanamaz hâle getiriyor. Acaba diyorum ki bu maddeyi burada görüşmeden biz bu üç müesseseyle ilgili toplu olarak bir görüşme yapsak yani hepsini birlikte değerlendireceğimiz şekilde bir düzenleme yapsak da bunların hepsini beraber değerlendiresek daha doğru olmaz mı?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bu paketin dışına çıkarmak suretiyle mi düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Bunu paketin dışına mecbur çıkaracağız o zaman, diğerleri yok çünkü burada, olsa yapabiliriz de çünkü birbirine karıştı gibi geliyor bana bu kurumlar.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Evet, takdir Komisyonumuzun, dışına alınabilir.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar ne dersiniz? Herkes öyle düşündüğüne göre, o zaman bu hükmü metinden çıkarıyoruz, ön ödemeyle ilgili 76'ncı maddeyi metinden çıkarıyoruz.

Şimdi, benim burada işaretlediğim birkaç madde var, onları görüşelim, ondan sonra milletvekili arkadaşlarımızın şu da illaki görüşülsün Sayın Bakan varken dedikleri varsa onları da süremiz kaldıkça görüşeceğiz.

Şimdi, 83'üncü maddeye geçiyoruz, 220'nci maddeyle ilgili. Ceza Kanunu'nun altıncı ve yedinci fıkralarının değişikliğiyle ilgili bir şey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 82'de bizim bir önergemiz var Başkanım.

BAŞKAN – Hayır, 82'yi görüşmüyoruz şimdi, onu sonra görüşeceğiz de. Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinde değişiklik yapan çerçeve 83'üncü maddeyi görüşüyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – 2877 sayılı Kanun'un 220'nci maddesinin altı ve yedinci fıkralarını...

BAŞKAN – Tamam, işte, 83'üncü madde.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Burada bir düzeltme olacaktı Başkanım, ne oldu?

BAŞKAN – Ufak bir rötuş yaptık orada, "yarısı kadar" yerine "yarısına kadar" diye değiştirmiştik, başka da bir değişiklik yapmadık orada. "Üçte biri" yerine de "üçte birine kadar" demiştik.

Evet, 83'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 83- 5237 sayılı Kanunun 220'nci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

(7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde, Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; şimdi, hukuk ve demokrasi bir kuşun iki kanadı gibiymiş.

BAŞKAN – Kuşa göre değişir, deve kuşu var...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hukuk ve demokrasi olmazsa kuş olmaz, tavuk olurmuş, uçamazmışsınız, yerde kalırmışsınız.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Uçan kuşlardan bahsediyoruz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, yani Ahmet İyimaya olmadığına göre...

Sayın Başkan, şimdi ben yalnız konuşmama geçmeden önce Sayın Bakandan bir bilgi almak istiyorum, o da şu: Bugün mahkemelerde avukatlar savunma yaparken savunma sınırını aştığı ya da işte hakaret ettiği veya başka bir nedenle, haklarında suç duyurusu bulunan, yargılanan, tutuklanan avukat sayısı nedir Türkiye’de? Bunu ben öğrenmek istiyorum. Bu konuda da geçmişte soru önergesi vermiştim. Soru önergesine şöyle bir yanıt vermiştiniz... 23’üncü Dönemin sonunda vermiştim, bugün baktım da az önce, yanıt da şuydu: “Bu konuyla ilgili çalışmalarımız devam ediyor, bilgiler gelince size vereceğiz.” demiştiniz. Bir dönem bitti, bilgiler gelmedi mi acaba diye merak ediyorum. Onu bana verirseniz memnun olurum.

Şimdi, arkadaşlar, getirilen tasarının bu maddesiyle, Türk Ceza Kanunu 220’de suç işlemek amacıyla örgüt kurma maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Maddenin 6’ncı fıkrasında “Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır.” şeklinde düzenlemeye bir cümle ekleniyor, “Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarı oranında indirilir.” denilmektedir. Örgüte üye olmayan birinin varsayımsal bir yaklaşımla örgüt üyesi kabul edilerek örgüte üye olmak suçundan cezalandırılması, ceza hukukunda yasal karinelere yer olmadığı ilkesine ve dolayısıyla ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırı düşmektedir. Getirilen değişiklik bu durumu ortadan kaldırmamaktadır. Bu nedenle, kişinin işlediği suçu örgüt adına işlemesini, ilgili suçun kendisi bakımından genel bir ağırlaştırıcı neden olarak kabul etmek ceza hukukunun genel ilkeleriyle daha uyumlu bir yaklaşım olmayacak mıdır? Örgüt suçlarının cezalandırılmasına ilişkin olarak karşılaştırmalı hukukta çeşitli sistemler göze çarpmaktadır. Bunlardan ağırlıklı olarak Anglosakson ülkeleri tarafından uygulanan sisteme göre suç işlemek için örgüt kurmak ayrı bir suç tipi olarak görülür fakat örgütün kurulmasının amacını oluşturan asıl suçun veya suçların işlenmesi hâlinde söz konusu suçların işlenmesine iştirak eden kişiye ayrıca örgüt nedeniyle ceza verilmez. Bu durum, örgüte ilişkin ayrı bir suç tipinin bulunmasının asıl suçun hazırlık hareketlerinin cezalandırılması anlamına gelmesinden mi kaynaklanmaktadır? Asıl suçun işlenmesiyle buna öncülük eden faaliyetlerin ayrıca cezalandırılmasının anlamı kalmamaktadır. Kara Avrupası ise örgüt suçlarında genellikle farklı bir yöntem uygulamakta, suçun örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenmesini bir ağırlaştırıcı neden veya suçun özel bir görünüş şekli olarak düzenlemektedir. Bu uygulamalarda bazı suçlara -örneğin soykırım- ilişkin olarak uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan ayrıksı hükümler olsa da “Suç örgütü kurma fiillerinin cezalandırılmasında aynı fiilde birden fazla yargılama olmaz.” ilkesine uygun şekilde düzenlenmesine çalışıldığı görülmektedir.

Türk hukukunda ise örgüt suçlarına ilişkin son derece kendine özgü bir durum yer almaktadır. İlk olarak, örgüt suçları mevzuatın çeşitli yerlerine serpiştirilmiş olarak düzenlenmiştir. TCK 220 genel örgüt kurma, yönetme ve üye olma suçlarını, TCK 314 silahlı örgüt kurma suçunu, Terörle Mücadele Kanunu 7 ise terör örgütüne ilişkin suçları düzenlemektedir. Dahası, bu suçlar birbirlerine atıfta bulunmakta ve mevzuatın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

Türk mevzuatı genel bir örgüt suçunu öngörmekle birlikte, bazı özel suç tipleri bakımından -örneğin göçmen kaçakçılığı- suçun örgütün faaliyetleri çerçevesinde işlenmesini bir ağırlaştırıcı neden olarak da düzenlemiştir. Bu düzenleme iki sistemin bir karışmasını oluştursa da, yine, demin de söylediğim gibi, aynı fiilde birden fazla yargılama ilkesine aykırılık anlamına gelen uygulamalara yol açmaktadır.

Yine Terörle Mücadele Kanunu’nun 5’inci maddesi terör suçlarının örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde genel bir ağırlaştırıcı neden öngörmektedir. Bu durumda örgüte ilişkin karşılaştırmalı hukuk çerçevesinde emsali bulunmayan sonuçlara yol açmaktadır. Bunun da dışında gerek TCK gerekse Terörle Mücadele Kanunu’ndaki düzenlemeler, örgütün amaçladığı suçun işlenmesi hâlinde kişiye ayrıca örgüt suçundan ceza verileceğini, yine örgüte üye olmayan ve fakat örgüte yardım eden çeşitli kişilerin de örgüt üyesi olarak kabul edilerek cezalandırılacaklarını öngörmektedir. Bu gibi düzenlemeler ceza sorumluluğunun şahsiliğine ve yer yer “ne bis in idem” ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Ceza sorumluluğunun şahsiliğine en çarpıcı aykırılık ise TCK 225’inci maddede düzenlenen ve örgüt yöneticilerinin örgütün işlediği bütün suçlardan sorumlu tutulmasını sağlayan hükümdür. Eğer örgüt yöneticileri bu suçları azmettirme, dolaylı faillik veya suça teşvik gibi yöntemler ile iştirak etmiş ise zaten kendi fiilinden cezalandırılacaklardır. Fakat özel düzenleme, yöneticilerin kendi dahli olmayan, işlendiğinden haberdar dahi olmadığı suçlardan dolayı sorumlu tutulması sonucunu doğurmaktadır.

Bütün bu düzenlemeler ceza hukukunda normal koşullarda yeri olmayan varsayımların ceza sorumluluğunu belirleyen temel ilkelere aykırı şekilde düzenlenmesi anlamına gelmektedir. Bu düzenlemelerin hepsinin TCK ve Terörle Mücadele Kanunu'ndan çıkarılması gerektiği düşüncesindeyiz.

220'nci maddenin yedinci fıkrasında da benzer bir değişiklik getiriyor. Mevcut düzenleme "Örgüt içerisindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi örgüt üyesi olarak cezalandırılır." biçimindedir. Bu fıkraya bir cümle eklenerek "Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza yapılan yardımın niteliğine göre üçte 2'ye kadar indirilir." biçimindeki bir değişiklik öngörülmektedir. Burada da yine "Örgüt üyesi olarak cezalandırılır." ifadesinden vazgeçilmediği dikkat çekmektedir.

Ceza hukuku tekniği açısından burada yapılması gereken, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin, herhangi bir suçun işlenmesi bakımından katkısına göre TCK madde 39 uyarınca "yardım eden" sıfatıyla iştirak kurallarına göre cezalandırılmasıdır.

Yapılması öngörülen değişiklik ile ceza miktarında hâkimin takdirine bağlı olarak belli bir iyileştirmeye gidilmekle birlikte bu değişiklik işin esasını çözmemektedir. "Ne bis in idem" kuralı çiğnenmeye devam edilmektedir. Yapılması gereken, örgütün fiillerine örgüte üye olmamakla birlikte katılan kişilerin işlenmesine iştirak ettikleri suçtan cezalandırılmaları olmalıdır. Burada mafya tipi örgütlenmeden çok terör örgütünden yola çıkılarak bir düzenleme yapıldığı açıktır. Zaten mevcut hükmün uygulanma biçimi de bu yöndedir. Kaldı ki değişiklik gerekçesinde, terör örgütleri bakımından uygulanan 314'üncü maddeye yapılan göndermeler bunun böyle olduğunu göstermektedir. Böylece örgüte yardım ve yataklık görünümü altında bir suç yaratılarak, aslında ceza sorumluluğunun farklı bir düzeyde devreye sokulmak istenmesi söz konusudur. Ortada somut olarak işlenen bir suç bulunmasa da terör faaliyetleri içindeki örgüte yardım etmek, bu örgüte destek vermek, ayakta kalmasına katkıda bulunmak gibi hareketler tehlikelilik esas alınarak cezalandırılmak istenmektedir. Bu bakımdan, önerilen değişiklik çok önemli bir sonuç yaratmamakla birlikte, en azından hâkim takdirine bağlı olarak cezada indirimle gidilebilmesine imkân tanınması için kısa da olsa olumlu bir düzenleme olarak kabul edildiği düşüncesindeyim.

BAŞKAN – Evet, son cümle hepsinden daha güzeldi.

Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Buradaki Ceza Kanunu sisteminde kaç tane fiil varsa o kadar suç ve o kadar ceza var yani tek fiil, tek suç, tek ceza.

Buradaki düzenleme, yine Terörle Mücadele Kanunu'nun bir mirası olarak bu ilkeye şey yapmıyor. Bir fiili var kişinin ama biz ona 2 kere ceza veriyoruz. Aslında bizim istediğimiz şey, burada terör örgütü mensuplarına illa da daha fazla ceza vermekten ziyade, Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki infaz rejimine tabi tutmak istiyoruz, ona tabi tutmak için bütün bu uğraş. Yoksa mutlaka çok ceza alması değil. Çünkü çok ceza alması istenirse, örgüt üyesi saymamıza gerek yok, deriz ki: "Örgüt adına suç işleyen kişiye bu suçundan dolayı verilecek ceza şu kadar artırılır." Ama istenen cezanın artırılması değil, terör örgütü mensubu olan ve terör örgütü adına üye olmaksızın suç işleyen kişinin infaz rejiminin de ona göre olması. O yüzden onu üye gibi sayıyoruz ama sonuçta ilkeyle çekişiyoruz. Biz de şimdi aramızda hem bu amacı gerçekleştirecek hem de bu temel ilkeyle uyumlu tek ceza verilsin ama kişi terör örgütü adına suç işlediği zaman da terör örgütü üyelerinin infaz rejimine tabi tutulsun üzerinde bir düzenleme yapılabileceğini düşünüyorum ben şahsen. Böylece hem bu eleştiriler karşılanmış olur hem de yapılmak istenen şey yapılmış olur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Hocam.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, teşekkür ediyorum Başkan.

Aslında bu bizim ceza mevzuatımızda, doktrinde de yeni yeni tartışılan bir yaklaşımın çok somut yansıması, bu altı ve yedinci fıkralar. Çok tekrar ediliyor, ben gene tekrar etmek istiyorum. Düşman ceza hukuku yani aslında ceza hukukunun temel ilkeleri açısından baktığımız zaman bu bir cinayet. Yani adama diyoruz ki sen örgüt üyesi değilsin; ama örgüt üyeliğinden de ceza veriyoruz. Bu bir kere suç ve cezaların yasallığı, kişiselliği, hangi ilkeyi ele alırsanız alın, ceza hukukunun hepsiyle çelişen bir ilke, dolayısıyla tamamen kaldırılması gerektiği kanaatindeyim.

Biliyorsunuz, örgüte üye olma... Çok az örgüt sicil tutuyor, çok az örgüt bu bizim üyemizdir diye net bir tespit yapılabilecek şekilde bir suç işleme yöntemine sahip. Dolayısıyla orada da bir belirsizlik var. Yani bu genellikle, şu anda bundan dolayı yüzlerce öğrenci, hatta bir sürü bilim adamı bu maddelerden dolayı, bu 6'ncı ve 7'nci maddeden dolayı tutuklanmış durumda. Ayrıca gene o düşman ceza hukukunun bir ayırt edici unsuru olarak örgüte üye olmayla, örgüt kurmayla, yönetici olmayla rastlantı olarak o tarz bir eylemin içerisinde bulunan kişi arasındaki kademeli geçişi de ortadan kaldırıyor. Bunun kaldırılması herhangi bir boşluğa da yol

açmayacaktır. Gerçekten, ceza hukukunun hemen hemen tüm ilkelerini ihlal eden bir madde ve burada da bir itiraf var. Tekrar edelim: Örgüt adına suç işleyen kişi. Bir kere, bunun tespiti mümkün değil yani örgütten doğrudan doğruya talimat aldığını tespit etmek çok mümkün olmayacaktır. Ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır, örgüte üye olmamakla birlikte. Yani örgüte üye olmadığını tespit ediyoruz ama örgüte üye olduğundan dolayı ceza veriyoruz. Oysa zaten bir suçtan bahsettiğimize göre onun yaptırımı mutlaka olacaktır. Dolayısıyla bunun kaldırılması çok daha adil olacaktır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Celal Ülgen...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkan, değerli üyeler; yedinci fıkra, altıncı fıkradan farklı bir düzenleme var, altıncı fıkra olmayan bir koşul var. O da nedir? “Yapılan yardımın niteliğine göre.” Dikkat edersek üsteki fıkra böyle bir koşul yok. Oysa yedinci fıkra indirimi yaparken neyi baz alıyoruz? Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamayı. Bunun yanında bir de “yapılan yardımın niteliğine göre” diye bir kavram oraya koyarsak bu maddenin uygulanabilirliğini çok kısıtlamış oluruz. Bunu hâkimin takdirine bırakmak lazım. O açıdan, “yapılan yardımın niteliğine göre” kısmının çıkması gerekir.

Ayrıca, süreler konusunda, hem örgüt üyesi olmayacak hem işlediği suçtan ceza giyecek, ayrıca örgüt üyesi olmamakla birlikte tasarıya göre yarıya kadar indirilecek. Bence bunun 3/4 oranında indirilmesi, yedinci fıkranın da 1/2 oranında indirilmesi suretiyle düzenlenmesinde yarar var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, altıncı fıkra iki tane suç var. Bir, bir suç işlemiştir, o suçtan ceza alıyor. Bir de örgüt adına işlediyse örgüt üyesi gibi cezalandırılıyor. Yedide tek suç var zaten, o da yardım ve yataklık etme. O da “Örgüt üyesi gibi cezalandırılır.” hükmü vardı. Tek suçun cezasının da, yardım suçunun cezasının da ettiği yardımın niteliğine göre daha düşük olmasını öngören bir düzenleme yapılmış burada.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – 765 sayılı Ceza Kanunu’ndan yeni Ceza Kanunu’nun farklı olan bir yönü var: Yeni Ceza Kanunu sisteminde “örgüt mensubu suçlu” kavramı yer almaktadır. Bu kavram hem koşullu salıverilme hükümlerinin uygulaması bakımından hem tekerrür hükümleri ile bağlantılı olarak cezanın infazından sonra, infazı tamamlandıktan sonra da denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması bakımından önem arz etmektedir. Örgüt mensubu suçlu, özel tehlikeli suçlular arasında yer almaktadır. Bu çerçevede, burada örgüt kurucusu, yöneticisi ve üyesi olan kişiler bakımından bu özel infaz hükümleri uygulanacaktır. Daha önce, eski Ceza Kanunu döneminde sadece Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili olarak düzenlenen bu hükümler, yeni Ceza Kanunu sisteminde, terör örgütü mahiyeti taşımayan örgütlü suçlulukla bağlantılı olarak da uygulanabilmektedir. Burada, yine, eski Ceza Kanunu’nun 2’nci maddesinde, örgütün hiyerarşik yapısına dâhil olmamakla beraber örgütün korkutucu gücünden yararlanarak suç işleyen kişi yani örgüt adına suç işleyen kişi de Terörle Mücadele Kanunu’nda örgüt mensubu suçlu kabul edilmiştir. Bunun kabul edilmesinin birtakım sonuçları var. Ögleden önceki toplantıda da arz ettiğim gibi, Terörle Mücadele Kanunu’nda soruşturma ve kovuşturmayla ilişkin özel hükümlerle infaza ilişkin özel hükümlerin bu kişiler bakımından da bu hüküm sayesinde uygulanması mümkün hâle getirilmektedir. Şimdi, o ibareyi Terörle Mücadele Kanunu’nun 2’nci maddesinden çıkardığımızda burada bir boşluk meydana çıkacaktır. Bu boşluğu doldurabilmek için genel örgüt maddesinin içerisine bu yönde bir hüküm konması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Altıncı fıkradaki değişiklik, bu çerçevede verilecek olan cezanın yani örgüt üyesi olmaktan dolayı verilecek olan cezanın hâkime belli bir oranda indirilmesi konusunda takdir yetkisi tanımaktadır. Burada dikkat edilecek olan husus şudur: Bu kişinin, örgütün içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olduğu sabit olmasa bile, bu örgüt adına suç işlemesidir, bu örgütün korkutucu gücünden yararlanarak suç işlemesidir. Yani burada kişi yine de bu örgütle bir şekilde irtibatlıdır, bir ilişkisi vardır ama o örgütün içindeki hiyerarşik yapıya dâhil değildir bu kişi sadece. Bu çerçevede, mevcut şu andaki düzenlemeye nazaran daha bir iyileştirme getiren, hâkime bu konuda, cezada indirim yapma konusunda takdir yetkisi tanıyan bir düzenlemedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Hocam.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hocam, “Bir şekilde irtibatlıdır örgütle.” dediniz. Ceza hukuku açısından bunu somutlaştırır mısınız?

BAŞKAN – Şunu şöyle öğrenmek istiyorum ben: Yargıtay bunu nasıl uyguluyor? Yani örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişiyi örgüt üyesi gibi cezalandırırken nelere bakıyor, hangi kıstasa göre bunu örgüt adına suç işlemiştir veya örgüt üyesidir diye düşünüyor? O konuda Yargıtayın görüşünü bir öğrenmek istiyorum, uygulamasını.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şimdi altıncı fıkranın uygulanmasında, biliyorsunuz, örgütte bir devamlılık esas olduğu için, devamlılığın tespit edilemediği durumlarda ancak işlenen suç da örgütün talimatları doğrultusunda... Bu bazen genel bir talimat olabilir, bazen özel bir talimat olabilir. Bunları bu madde kapsamında örgüt üyesi gibi cezalandırıyor. Yani örgüt üyesi olduğu yönünde bir kuşku var ancak işlenen suçun bir örgütsel talimat doğrultusunda işlendiği veya örgütsel bir eylem olduğu yönünde de çok kuvvetli deliller var. Bu ikisinin arasında kalan hâllerde örgüt üyesi gibi cezalandırıyor. Yoksa diğerlerini zaten örgüt üyesi olarak cezalandırıyor.

Şimdi bu fıkrada, aslında, şöyle bir durum var: Yani hâkime iki tane yetki var burada. Birincisi, indirim yapıp yapmama. Bazen örgüt adına bir suç işlenmiştir ama suç o kadar vahim bir suç değildir, hâkim burada bir indirim yetkisini kullanabilir. İkincisi, indirim miktarını da kendi tayin edebilir. Yani standart bir indirimden ziyade böyle bir düzenleme var.

Yedinci fıkra, bizim eski 169'uncu maddenin 5237 sayılı Kanun'a alınmaması nedeniyle ortaya konulmuş bir hüküm. Burada da bu çok tartışıldı. Yani hâkime iki yetki verilirken yani indirim yapıp yapmama veya indirim oranı... Bazı yardımlar gerçekten çok hafif düzeyde kalabilmektedir. Yani onlar için azami oranda bir indirim için hâkime yetki verilsin dendi. Bazı yardımlar da gerçekten hiç indirim bile yapılmasını gerektirmeyebilir. Ancak bu iki fıkranın sadece 220'yle değil, yani ögleden önce tartıştığımız Terörle Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesi ve 314'üncü maddesiyle de ilgisi var. Yani burada yapılacak bir düzenleme diğer maddeler de düşünülerek ancak... Yani sadece 220'yle olsa... Mesela şey kalktı, Terörle Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesinde bu ibare kalktı. Eğer bu şekilde altıncı fıkra kalkarsa bu kez hiç de arzulanan... Tabii, irade o yönde oluşursa ona diyeceğimiz bir şey yok ama o cümlelerin kalkmasının temel nedeni de 5237 sayılı Kanun'da böyle bir düzenleme bulunduğu, bu nedenle ona ihtiyaç kalmadığı şeklinde.

Şimdi, görünüşte 220 sadece adi örgütlerle ilgili ama 314'teki atıf nedeniyle diğer örgütler de ya da o maddede sayılan suçları işleyen örgütler de bu kapsamda. Şu ana kadar uygulamada aslında fazla bir sorun yok ama bazen gerçekten de bir indirimli ceza gerekebilir. Bu maddenin de bunu sağladığını düşünüyoruz. Ama indirim oranı veya hâkimin takdiriyle ilgili tabii kesin miktarlar da getirilebilir, doğrudan indirilir şeklinde bir ifade de tercih edilebilir. Bu tamamen yasama siyasetiyle ilgili bir olaydır.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

İzzet Hocam, buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Örgüt üyeliğinde süreklilik söz konusudur. Kişi, örgüt adına suç işlemekle beraber örgütün içerisinde yer alan hiyerarşik yapısının içerisinde süreklilik arz edecek şekilde bulunmayabilir. Örgütte bir irtibatı yine de bu durumda söz konusudur ama bu süreklilik arz eden bir ilişki şeklinde olmadığı için burada kişinin daha hafif bir cezayla cezalandırılmasını sağlamaya yönelik bir düzenlemedir bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bu maddeleri atlıyoruz, buradakileri.

89'uncu maddeye geldik.

MADDE 89- 5237 sayılı Kanunun 277 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs

MADDE 277- (1) Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin, şüpheli veya sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır."

BAŞKAN – Kim konuşuyor?

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkan, bu TCK'nın "Yargı görevi yapanı etkileme" başlıklı 277'nci maddesi bu şekilde tamamen değiştiriliyor. Maddenin başlığı da değişikliğe uygun olarak "Yargı görevi yapanı, bilirkişiyi ve tanığı etkilemeye teşebbüs" biçiminde düzenleniyor.

Şu anda TCK'da devam etmekte olan bir yargılamanın adil bir şekilde cereyan etmesini ve yargı görevi yapanların tarafsız ve özgür iradeleriyle hareket etmelerini sağlamaya yönelik iki farklı düzenleme var. Bunlardan ilki 277'nci, ikincisi de "Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs" başlıklı 288'inci maddeleri. Bu iki maddenin mevcut düzenlemeleri aynı suçları içermektedir.

Şimdi 277'nin mevcut düzenlemesine göre "Bir davanın taraflarından birinin veya bir kaçının veya sanıkların veya davaya katılanların, mağdurların leh veya aleyhinde, yargı görevi yapanlara emir veren veya baskı yapan veya nüfuz icra eden veya her ne suretle olursa olsun adı geçenleri hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kimseye iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır."

Bu hâliyle yargılamanın daha ziyade belirli güç odaklarının, örneğin suç örgütlerinin, nüfuz sahibi kişilerin, hükûmetin ve benzeri resmî makamların etkisinden, talimatlarından, baskısından ari bir şekilde görülmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Yapılmak istenen değişiklik şu şekilde: "Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada gerçeğin ortaya çıkarılmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla davanın taraflarından birinin, şüpheli veya sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için yargı görevi yapanı, bilirkişiyi ve tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır."

Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturmaya hâlinde fikrî içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Yapılması öngörülen bu değişiklikle ilk olarak suçun mahiyetinin değiştiği belirtilmelidir. Bir kere artık yargılamanın belirli güç odakları karşısında adil bir şekilde görülmesini sağlamaya çalışmak söz konusu değildir. Çünkü emir vermek, baskı yapmak, nüfuz icra etmek şeklindeki maddi unsur tamamen değiştirilmiştir. Artık yargı görevi yapanı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs biçiminde bir hareket söz konusudur. Bunun yanında suçun manevi unsuru da değişerek gerçeğin ortaya çıkarılmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla ve davanın taraflarından birinin, şüpheli veya sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için ibareleri getirilerek failin saikine dair çok fazla belirleme yapılmış ve özel kast neredeyse suçun işlenmesini imkânsız kılacak bir şekilde belirlenmiştir.

Ayrıca bir diğer değişiklik, suçun oluşturma sırasında da işlenebileceğinin düzenlenmiş olmasıdır. Bu suçta bir haksızlık oluşturma ne demek olduğu belli değildir. Buradaki haksızlık kavramının, TCK madde 40 son fıkrada belirtilen haksızlıkların farklılık taşıdığı açıktır. Ancak içeriği son derece belirsizdir. Yorum olarak hukuka aykırı bir durum yaratmak anlamına geldiği ileri sürülebilirse de uygulamada bu, sorun yaratabilecek niteliktedir. Aşağıda, 288'inci maddede değişiklik öngören tasarının 74'üncü maddesine gelindiğinde belirtileceği gibi artık, 277 ile 288 arasındaki fark büyük oranda ortadan kalkmaktadır. 288'inci madde âdetâ 277'nci maddedeki suçun özel bir görünümü hâline sokulmaktadır. Bu şekildeki bir düzenleme getirildiğinde yargı bağımsızlığının devlete karşı korunması zorunluluğu ihmal edilmiş olacaktır.

Son olarak, ikinci fıkradaki düzenleme fikrî içtimayla ilgili genel hüküm olan 44'üncü maddeye aykırıdır çünkü fikrî içtima esas işlediği bir fiille birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişinin bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılmasıdır. Bu nedenle fikrî içtima hükümlerine göre verilecek cezanın yarısına kadar artırılması ceza hukukunda bu şekilde düzenlenen fikrî içtima kurumuyla birlikte değerlendirildiğinde bir çelişki ortaya çıkmaktadır. Ayrıca 277 ve 288'inci maddeler arasındaki farklılığın büyük ölçüde ortadan kaldırılmasına karşın her iki suçun cezaları arasında bu derece farklılığın olması yerinde bir düzenleme değildir. Ayrıca yine maddedeki "hukuka aykırı bir şekilde etkileme" ibaresi de belirli değildir. Bu nedenle bu maddedeki düzenlemeye karşıyım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu madde tabii, ilk bakışta suçun oluşumunu biraz daha zorlaştırıyor gibi görünüyor ama ben de tersini düşünüyorum. Yani aslında bu suçu daha kolay bir hâle getirmiş ve bazı ilaveler yapmış, bir de fikrî içtimada doğru, yani genel kuralın dışına çıkılmış orada, cezayı orada da arttıran bir hüküm konulmuş. Bunu soralım bakalım hangi düşünceyle, neden bu hâle gelmiş?

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Sayın Başkanım, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Bu seçimden önceki pakette de vardı aynı düzenleme. O zaman da Komisyonda ben bir soru sordum. 277 için nasıl bir sorun doğdu ki uygulamada böyle bir ihtiyaç duyuldu? Bu soruya hâlen cevap alabilmiş değiliz. Yani 277 kirli ilişkiyi yasaklayan düzgün bir maddedir. Ne kadar uygulanmıştır, hangi sorunlar yaşanmıştır, bunu

gerçekten öğrenmek istiyorum maddeyi değerlendirmek için. Aksi hâlde biz bu maddenin basın için uygulanacak hatta savunma görevi yapan ya da hak arama özgürlüğünü yürüten avukatlar için uygulanabilecek bir maddeye dönüştürüldüğünü düşünüyoruz ve korkuyoruz, açıkça itiraf ediyorum, korkuyoruz. Tabii, o fikrî içtimayla ilgili arttırmayı da tehlikeli buluyoruz, katılıyorum. O yüzden öğrenmek istiyorum neden buna ihtiyaç duyulmuştur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Kenan Bey.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, öncelikle şunu ifade etmek gerekir ki bu 277'nci maddede yapılan değişiklikle aslında bu suçu işleyebileceklerin kapsamı genişletiliyor, birinci olarak vurgulanması gereken o.

İkinci olarak: Bu yargı görevi yapanı etkilemeye ilişkin suçun unsurları daha net bir şekilde belirleniyor, olması gereken şekilde ve bu yapılırken de aslında ceza artıyor herkesin malumu çünkü mevcut hâline baktığımızda “İki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir,” devamında “Teşebbüs, iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.” diyor. Yani aslında bu suçun temel cezası bu mevcut hâlin ikinci cümlesindeki cezadır yani altı aydan iki yıla kadar. Hâlbuki birinci fıkrada, yeni önünüze, huzurunuzla getirilen öneride iki yıldan dört yıla kadar olan hapis cezası temel ceza olarak belirleniyor, ilave olarak eğer bu yapılan etkileme, teşebbüs eğer başka bir suçu da oluşturuyorsa...

BAŞKAN – Mesela tehdit diyelim.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Tehdit, şantaj gibi, burada, verilecek cezanın daha da artırılması. Yani bu aslında bir bütün olarak baktığımızda adil yargılamayı etkilemeye yönelik fiillerin önüne geçilmesine dairdir.

Bir diğer düşünce şu da olabilir, 288'le birlikte düzenlenmesi şeklinde de olabilir ama mevcut kazanılan tecrübenin, deneyimin devam etmesi noktasında böyle bir husus getirilmiştir.

BAŞKAN – Peki, bir şey benim kafama takıldı. Şimdi, başka bir suçu da birlikte oluşturursa ceza yarı oranında artırılır. “Yarısına kadar” deyince belki biraz çözüldü de “yarısı kadar” dı daha önce herhâlde Komisyonda onu “yarısına kadar” yaptık. Çünkü üç aylık falan bir suç işlediye yanında, üç, beş aylık bir şey işlediye o zaman bu iki yılı üç yıla çıkarıyormuşuz gibi bir durumla karşı karşıya kalırız ki o takdirde elbette ki çok büyük bir haksızlık olur. O zaman ikisine de ayrı cezayı ver, daha iyi, iki yıl üç ay veya iki yıl altı ay olur. Bu takdirde hâkim onu tabii ki takdir edecek, “yarısına kadar” deyince orası düzeltilmiş oldu.

İlhan Bey, buyurun.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Bu maddenin yeni hâlinde bir kere soruşturma aşaması da dâhil ediliyor yani en önemli değişiklik o bence yani polisin, kolluğun uygulamaları da aynı şekilde gündeme alınmış oluyor. Bir kere en büyük şey o, bir de çok belirsiz hâle getiriliyor. Yani buraya cebir, tehdit yani ilk hâlinde “baskı yapan, nüfuz icra eden” diyerek biraz daha somutlaştırılmıştı, şimdi iyice belirsiz hâle getiriliyor. Yani bu hukuka aykırılık kavramı çok belirsiz bir kere, bir de bunun mutlaka -Turgut Bey değindi- basın özgürlüğüyle birlikte değerlendirilmesi gerekir. Bu Avrupa Bakanlar Konseyinin bir tavsiye kararı var bununla ilgili olarak yani yurttaşın bilgi edinme hakkının engellenmemesi gerekir. Bu hâliyle çok fazla tereddüde yol açacağını, özellikle hazırlık soruşturması adına ki ya da genel olarak davalardaki hukuk dışı uygulamaları eleştirenlerin bile bu madde kapsamına gireceği gibi bir risk oluşturur diye düşünüyorum ve eğer bir değişiklik yapıyorsa o değişikliğin hangi sakınca görüldü de -Turgut Bey'in yaklaşımı çok yerinde bence de- hangi sıkıntılar görüldü de bu değişiklik o sıkıntıyı giderecek? Onun da üzerinde durmak gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Şimdi, iki üç çeşit görüş çıktı ortaya, karıştı birbirine. Bir kısmı dedi ki: “Bu cezasızlığa itiliyor yani çok daraltılıyor kapsamı.” Bazı arkadaşlar “Çok genişledi, bunun içine basın özellikle girecek.” dedi.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Belirsiz, belirsiz.

BAŞKAN – “Hukuka aykırılık kısmı belirsizliği giderecek mahiyette değildir.” dediniz.

Adem Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Teşekkür ederim.

Şimdi, şunu söylemeliyim ki mevcut madde olabilecek en belirsiz maddelerden biridir. Şu andaki mevcut maddenin uygulanmamasının nedeni çok belirsiz olmasından dolayı. Bir kere Ceza Kanunu'nda yer almayan, hemen hemen hiçbir maddesinde yer

almayan bir ibare var burada “her ne suretle olursa olsun” Şimdi, her ne suretle olursa olsunun yer aldığı bir maddeyi hukuken savunmak mümkün değil. Dolayısıyla mevcut madde zaten eski Ceza Kanunu’nda şey yapılan bir madde, mevcut maddeyi ceza hukuku açısından savunamayız. Yani diğerlerini okumamıza gerek yok çünkü onlar örnek kabilinden sayılıyor, ondan sonra “her ne suretle olursa olsun” diyor, bütünüyle belirsiz. O yüzden bu teklifin desteklenmesi gerekir. Şu anda getirilen somut “her ne suretle olursa olsun” değil daha somut ibareler var.

Dolayısıyla iki maddeyi bu bakımdan, belirlilik ilkesi bakımından karşılaştırdığımızda önerilen maddenin bu açıdan daha belirli olduğunu kesinlikle söylememiz lazım. Esasında, böyle bir torba maddeye neden ihtiyaç var? Çünkü bu yargıyı etkilemeye ilişkin davranışlar tehdit, yaralama, rüşvet gibi birçok şey olabilir burada fakat olabilir ki bunların dışında bazı davranışlar olursa bunlar somutlaştırılıyor ve bir fiille aslında birden çok suç işlendiği zaman normalde doğru, biz tek bir ceza veriyoruz ama bu yargıyı etkileme gibi önemli bir fiil olduğu için daha çok cezasının atırılabilceği öngörülmüş. Bana göre mevcut madde “her ne suretle olursa olsun” diyerek aslında hiç uygulanamaz bir madde ve çok daha aslında hukuk güvenliği bakımından tehlikeli bir maddedir. Öneri, daha somutlaştırıyor, daha belirginleştiriyor, ceza azaltılabilir, bazı ibareler değiştirilebilir ama mevcudundan her hâlükârda daha doğrudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, Sayın Hocam, biraz önce “her ne suretle olursa olsun”u çıkarmak suretiyle belirsiz olan hükmün daha belirli hâle geldiğini sanıyorum söylediniz, yanlış anlamadıysam. Şimdi, eski şeklinde “Emir veren veya baskı yapan veya nüfuz icra eden veya her ne suretle olursa olsun” diye böyle genişletici bir ifade kullanılmış ama ondan önce bazı somut fiiller sayılmış, emir vermek, baskı yapmak, nüfuz kullanmak gibi. Şimdi, yeni şekilde bu örneksene yoluyla emir vermek, baskı yapmak gibi ifadeler yok, her ne suretle olursa olsun da yok, sadece hukuka aykırı olarak etkilemeye... Şimdi, hukuka aykırı olarak etkileme ifadesi eski şeklinde de var. Şimdi, bunların tamamı kaldırılıyor yani sayma suretiyle sayılanlar da kaldırılıyor, sözünü ettiğiniz her ne suretle olursa olsun diye genişletici ifade de kaldırılıyor ama hiçbir şey kalmıyor. Yani hangi fiille yargı görevini yapanın etkileneceğine ilişkin hiçbir şey yok. Burada, nasıl belirsizliğin ortadan kalktığını düşünebiliyoruz? Yani “her ne suretle olursa olsun” cümlesinin çıkmış olması belirsizliği ortadan kaldırmadığı gibi önceki örneksene yoluyla sayılanlar çıkarıldığı için daha belirsiz hâle gelmiyor mu, bunu soracağım.

BAŞKAN – Yani burada emir veren, baskı yapan, nüfuz icra edenleri kapsıyor mu bu? Kısaca onu demek istiyor herhâlde.

Buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – İzin verirseniz birkaç nokta üzerinden gitmek istiyorum. Bu konuya açıklık getireceğim, sorduğunuz soruya.

Bir defa, mevcut kanuni düzenleme sadece yargı görevlerini yapanı etkilemeyi suç hâline getiriyor. Bilirkişiyi etkilemeye teşebbüsü ve tanığı gerçeğe aykırı açıklamada bulunma yönündeki teşebbüsü bu tanım çerçevesinde cezalandıran bir hüküm yok. Bu bakımdan yeni düzenleme mevcut kanundaki düzenlemeye nazaran önemli bir farklılık getiriyor.

Diğer bir nokta da şu: Emir vermek, talimat vermek veya “her ne suretle olursa olsun” ibaresini kullandıktan sonra aşağıda bir de “iltimas derecesine varması hâlinde” ibaresini kullanma hâlinde birinci fıkra ile ikinci fıkra arasındaki ayırım ortadan kalkıyor. Yani her ne suretle olursa olsun ibaresinin içerisine iltimas da girer. Eğer birinci fıkra emir, talimat vermekle, cebir kullanmakla, tehdit etmekle sınırlı olsaydı ikinci fıkranın bir anlamı olabilirdi ama bu düzenleme itibarıyla birinci fıkra ile ikinci fıkra arasındaki ayırım ortadan kalkmaktadır. Bu suçun oluşabilmesi için yargı görevini yapanın, bilirkişinin veya tanığın bir tehdide maruz kalması gerekmiyor, o kişi üzerinde bir nüfuz icrasına da gerek yok, o kişilere gerçeğe aykırı bir karar vermelerini, bir haksızlık ortaya çıkmasını sağlayacak karar vermelerini, bir işlem yapmalarını sağlama yönünde telkinde bulunulması da bu suçu oluşturacaktır.

Burada özellikle “gerçeğe aykırı” ibaresi ve “haksızlık” ibaresinin kullanılmasındaki amaç şudur: Elbette ki yargı görevini yapan bir kişiye görevinin gereklerine uygun hareket etmesi yönünde bir telkinde bulunabiliriz. Yani “Göreviniz neyi gerektiriyorsa bunu yapabilirsiniz.” diyebiliriz ama şunun görülmesini, şunun özellikle ima edilmesini veya şu kişinin aleyhine şu şekilde sonuç doğurmasını sağlayacak hukuka aykırı bir şekilde bir telkinde bulunulmasını bu düzenleme suç haline getirmektedir. Eğer bu fiilin işlenmesi bir tehdit veya sair bir şekilde iradesini etkileyecek başka bir suçu oluşturmayı sağlayacak mahiyet taşıyorsa o zaman fikrî içtima hükümlerine göre burada hangi suçtan dolayı daha ağır bir ceza verilmesi gerekiyorsa o cezayı vereceğiz ve bu suçtan dolayı

verilecek olan cezayı da belli bir oranda artıracamız; bu yarısına kadar olabilir, üçte 1'ine kadar olabilir ama burada bir artırmanın yapılmasının gerekli olduğunu düşünmekteyiz.

Bu şekilde yapılan düzenleme ilgili suç tanımının açık seçikliği bakımından son derece yerinde bir düzenlemedir. 288'inci maddeyle de bu suç arasında bir teşebbüs, bir karışıklık söz konusu değildir. 277'nci maddede etkilenmesi düşünülen kişilerle doğrudan temas söz konusudur, doğrudan o kişiler muhatap alınmaktadır. 288'inci maddedeki suçta ise doğrudan bir temas söz konusu değildir, kişilerle muhatap olma söz konusu değildir. Mesela bir basın ve yayın kuruluşu aracılığıyla gerçeğe aykırı bir kararın verilmesini sağlama yönünde görüş açıklanması bu 288'inci madde kapsamındaki suça sebebiyet verebilir ama 277'nci maddedeki suç bu çerçevede söz konusu olamaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Hocam.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkan, Sayın Hocamın en son söylediği ve belirttiği konuda özellikle şunu söyleyeyim: Görülmekte olan bir dava daha önceki yasa metninde var ancak Sayın Cihaner'in de söylediği gibi bu kez yapılmakta olan bir soruşturma da eklenmiş durumda. Şimdi, bugüne kadar uygulamaya baktığımız zaman, uygulamada bu tür eylemler yapılmış da mevcut 277'nci maddeyle karşılanmamış bir somut olay söyleyebiliyor muyuz? Yani olmayan bir somut olay, cezalandırılması mümkün olmayan bir somut olay yok. O zaman biz bunu neden bu şekilde düzenliyoruz?

Bir de Hocam dedi ki: “Hukuka aykırı olarak etkilemeye” derken “doğrudan” diyoruz. Bakın, bu “doğrudan” sözcüğünün bu maddede yer alması çok önemlidir ama maddede yok. Mesela “hukuka aykırı olarak doğrudan etkilemeye teşebbüs eden kişi” dersek evet, olabilir ama bunu, “doğrudan”ı koymadığımız takdirde bundan en çok zarar görenler kuşkusuz savunma makamında olan kişiler olacaktır, üstelik soruşturma aşamasında da. Bakın, Türkiye'deki yargılamalar sırasında olay polise ve savcılığa intikal ettikten kısa bir süre sonra çarşaf çarşaf basında yer alıyor ve bir kamuoyu yaratılıyor ve bir beton dökülüyor, âdeta o kişi suçlu addediliyor. O zaman biz savunma makamında olan insanlar olarak zorunlu olarak açıklamalar yapmak durumunda kalıyoruz. Bugüne kadar yoktu ama şimdi yapmak zorundayız. Aksi takdirde biz bile kendi müvekkilimizin suçluluğuna inanır oluyoruz. Bu açıdan bu madde düzenlenirken bu “doğrudan etkileme” sözü oraya eklenirse hiç değilse bir biçimde savunma makamı kendisini bunun dışında görmüş olacaktır. Aksi takdirde hakikaten bu uygulamalara bırakılacaktır, yasa ya da yasa koyucu vur dediği zaman uygulamacılar öldürülüyor. Bu engeli mutlaka aşmamız gerekir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Evet, İlhan Bey, buyurun.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yani ben özellikle İzzet Hocama şunu sorayım: Bu ilk hâlindeki “teşebbüs iltimas derecesine geçmediği takdirde” ibaresi o zaman hangi kaygıyla maddeye eklenmişti? Siz ilk hâlini de kaleme alanlardansınız. Ama bir de burada başka bir tehlike daha var. Birincisi: “Bu gerçeğin ortaya çıkması.” Ceza hukukunda gerçek, soruşturma sürecinde oynaktır, henüz ortada değildir yani bu kadar belirsiz... Çünkü özellikle ona da vurgu yapıldı, bunun somutlaştırdığı söylendi. Yani gerçek var mı ki başlangıçta biz gerçeğin ortaya çıkmasını engelleyelim? Bu özellikle savunmayı da çok etkileyecek bir madde. Yani avukatların yaptığı yani bir suç soruşturması var, savcılığın bir ön kabulü var ya da kolluğun bir ön kabulü var, o şekilde soruşturmayı yürütüyor. Ben avukatım, bana onun tam tersi bir gerçekliği anlatan bir tanık geliyor. Şimdi, ben bu tanıkla ilgili temasa girsem, tanığı alıp savcılığa götürsem “O öyle değil, böyle değil, bak burada da böyle bir şey.” diye onun söylediklerini kamuoyuyla paylaşıp bu maddeye doğrudan doğruya girecektir. Hele hele hâlihazırda pratiğimizi göz önüne aldığımızda bu maddenin tehditlerinden birisi de basın olduğu kadar bence savunma mesleği de olacaktır yani avukatların, ya buraya işte, Avukatlık Kanunu'na bir atıfla avukatlar kapsam dışı bırakılır ya da bu gerçek... Gerçek yok ki henüz başlangıçta, biz zaten gerçeği arıyoruz.

Bu ilk suç iddiasının gerçek olarak kabul edildiği hukuk pratiğini de göz önünde bulundurursak çok oynak hele hele -Bülent Bey değindi- yani burada biraz detaycıdır bizim hukuk uygulamamız. Yani burada uygulamada hukuka aykırılığı bence hâkim, savcılar şimdiye kadar hiç görmemişti ama şimdi, çok açık... Yani şimdiye kadarki uygulamada nüfuz icra etme, baskı yapma, emir verme olarak kabul ediliyordu çünkü bizim uygulamamız biraz öyledir ama şu anda “hukuka aykırı” dediğimiz anda her eylem onun içerisine girecektir, avukatın yaptığı eylemler bile onun içerisine girecektir. Yani avukata “Senin hazırlık soruşturmasındaki, soruşturma

aşamasındaki yetkilerin bunun içerisinde yoktur. Nitekim görüyoruz. Dolayısıyla yaptığın hukuk dışıdır, bu maddeye girer.” denilecektir, uygulama buna cevaz verecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yargıtayın görüşünü alalım bu konuda.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Birincisi: Soruşturmanın buraya dâhil edilmesi aslında doğru olmuş. Niye doğru olmuş? Hani, uygulaması yok dendi ama görülmekte olan bir dava olmadığı için -ben hatırlıyorum- Ceza Genel Kurulunda, Cumhuriyet Savcılığındaki işlemlerle ilgili veya henüz dava açılmadığı için hâkimlerle ilgili bu tür nüfuz kullanma, baskı ya da tehdit olayları henüz açılmış bir dava olmadığı için beraatle sonuçlanmıştır. Birincisi: Yani soruşturma aşamasının buraya dâhil edilmesi bizce yerinde.

İkincisi: Kollukla ilgisi yok bunun yani yargı görevi yapanlar belli, tanımlar maddesinde açık. Buraya bilirkşi...

İLHAN CİHANER (Denizli) – “Yargı görevi” demiyor ama ileri maddede.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Efendim, başlangıcı zaten... Şimdi, maddi unsur açısından baktığımızda belirginleştirmiş. Niye? Eskiden hani emir, baskı, nüfuz, onlar sadece dikkate alınmıyordu ki her ne suretle olursa olsun hukuka aykırı olarak adı geçenleri etkilemeye teşebbüs suçtu. Şimdi, burada, hukuka aykırılık olacak ama bu hukuka aykırılığın iki tane amacı olacak. Bir: Gerçeğin ortaya çıkmasını engelleme amacıyla bur hareketler yapılmış olacak veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla yapılacak bunlar. Yani burada bir avukatın savunma yapması, bu en doğal hak zaten. Yani bu nedenle eski madde ile yeni maddeye baktığımızda yeni madde daha belirgindir hem suçun işlenmesini zorlaştırmıştır ama bazı fiilleri de işlenmiş olmasına rağmen cezalandıramadığımız birtakım fiilleri de cezalandırabilir hâle gelmiştir.

Burada, sadece bu da yetmiyor; verilmesi gereken karar veya tesis edilmesi gereken işlemle ilgili de bir açıklık vardır. Oradaki hukuka aykırılık çok geniş gibi görülüyor ama burada sadece o ifadeye bağlı kalamayız yani emir, baskı, nüfuz dışında da birtakım etkilemelerin buraya girmesi doğaldır, yeter ki bunlar birinci fıkradaki amaçla yapılmış olsun. Bu nedenle biz bu maddenin önceki maddeden daha uygulanabilir, daha belirgin olduğunu düşünüyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – “Doğrudan” sözcüğüyle ilgili efendim, “doğrudan” sözcüğü kullanılırsa diye...

BAŞKAN – Ona geleceğiz, onu en son konuşacağız.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet, şimdi, tabii, Yargıtay Temsilcisi zaten Hükûmetin tasarısını onaylama makamı gibi konuşuyor öteden beri her maddede, ben izliyorum. Nedenlerini açıklamıyor, “Bu eski tasarıdan daha iyidir.” diyor. Biz buraya eski tasarıdan daha iyi bir kanun yapmak için gelmedik. Bu tasarının amacına uygun yani amaç belli burada yazıyor başta, bir daha okuyayım ben: “Yargı hizmetlerinin etkinleştirilmesi” diyor. Biz yargı hizmetlerinin etkinleştirilmesi için mi bir kanun tasarısı yapıyoruz, yoksa uygulamaları ya mevcut antidemokratik, faşist hükümleri ya korumak ya da onu biraz daha şekil değiştirmek için mi yapıyoruz? Şimdi, söylediniz, avukatın savunması en doğal hakkıdır. Avukatın savunması en doğal hakkıysa bugün görülmekte olan davalarda savunma yapan avukatlar neden duruşmalardan men edilmekte? Daha dün, Bugün gazetesinde okudum, Hükûmet yanlısı bir gazetede. Yalçın Küçük, sade bir soru sormak istiyor hâkime, soru sordurulmuyor. Ben Bugün gazetesinde okuduğumu söylüyorum. “Ben soru sormak istiyorum.” diyor. “Yazılı verin efendim beyanınızı.” diyor. Bir sürü avukat bugün savundukları davalayla ilgili suçlandıkları suçtan beraat edecekler belki ama o davaları savunmak için yaptıkları savunmadan dolayı aldıkları cezadan dolayı kurtulamayacaklar. Bunu çok iyi biliyoruz, önüne gelenin bu ülkede terör örgütü üyeliğiyle suçlandığını herkes biliyor ve Yargıtayın uygulamaları da çok açık.

Yani burada ben size başka bir şey söyleyeyim: “Tanık etkileme...” Şimdi, avukatın görevi mahkemeyi etkilemek zaten. Ben mahkemeyi etkileyeceğim avukat olarak, müvekkilim lehine etkileyeceğim hem de. Şimdi “Gerçeğin açığa çıkarılması...” Benim gerçeğim farklı, senin gerçeğin farklı, nereden bileceğiz biz bunu Sayın Yargıçım? Sana göre gerçek farklı, bana göre gerçek farklı. O zaman sen avukatı alacaksın, o yargılamayı etkilemeye teşebbüsün içine sokacaksın. Başka bir şey hukuk davalarında, hepimiz biliyoruz avukatlar buradaki, tanıklarla ilgili hangi avukat konuşmuyor? Yani tanıklar gelir, o avukatlarla konuşur. Peki, bu yargılamayı etkilemeye teşebbüs müdür, değil midir? Bu maddeye göre bal gibi teşebbüstür, etkilemektir. Yani bunları açıklayın o zaman. “Bu böyle iyidir... İyidir tamam, iyi olmamış olsa zaten Hükûmet getirmezdi, iyidir. Vallahi kusura bakmayın, çok üzülüyorum ben yani Yargıtayın da bu tarz onaylama makamı... Zaten yeteri kadar Türkiye’de onaylama makamı var, bari siz olmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şimdi, ben maddeyle ilgili açıklamalarımı yaptım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yapıyorsunuz soyut. Ben size “Neden?” diye sordum, cevap dahi vermediniz.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Ben de size diyorum ki ben on dört yıl...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Nedenini söyleyin, izah edin.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Hayır, ben on dört yıl hiçbir avukatın bu maddeden mahkûm edildiğine ilişkin ne bir Yargıtay ilamı gördüm...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bundan sonra edilecek Sayın Yargıç, bundan sonra edilecek.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bu madde diğerinden daha iyiye nasıl bundan sonra ediliyor, ben onu anlamıyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Daha iyi değil işte, o size göre daha iyi. İşte, yaptığınız yargılamaları görüyorsunuz; bir adam içeride, adama tekrar ceza verdiniz, içeride adam içeride, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’ndan hakkında soruşturma açıldı.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yargılamada verilen kararlar bellidir.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Belli, yargının verdiği kararlar belli.

BAŞKAN – Neyse, tamam artık.

Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; birincisi biraz önce sorduğum soruya ya cevap alamadım ya da ben anlamadım cevabı, anlamadıysam özür diliyorum ama yine de cevabı almak istiyorum.

Şimdi, eski şeklinde hükmün “her ne suretle olursa olsun” ifadesini eleştirmeyi anlıyorum ve doğru da buluyorum. “Her ne suretle olursa olsun” diye belirsiz bir kavramın yasa metninde olması doğru değil, bunu hocalarımız okulda da anlatırlar, bize de anlatıyorlardı, belirsizlikten mümkün olduğunca kaçınmak gerekir. Şimdi, bu belirsizlik eski metinde yorumlanırken nüfuz kullanan, emir veren, talimat veren gibi örnekseme yoluyla üç kavram sayıldığı için doğal olarak bu üçüyle sınırlı olmadığını gösterme amacıyla ihtiyaç duyulmuş ve her ne suretle olursa olsun, böyle denmeyebilirdi de “emir vermek, talimat vermek” gibi davranışlarla denebilirdi. Yani bu ifadeyi genişletmek, bunlar kıyaslayarak bakın, yorumlayın diye bir ifade olabilirdi. Şimdi bunu çıkarıyoruz. Ama bunu çıkarırken sadece eskisinde yer alan, “hukuka aykırı davranışlar” diye, sadece daha soyut bir noktaya, çerçeveye oturtuyoruz. Eskisinden daha büyük bir tehlike ortaya çıkmıyor mu? Birincisi bu sorduğum sorunun. İkincisi: Burada yargıçlık görevini yapan değerli katılımcılar var, bilim adamı görevini yapan değerli katılımcılar var ama büyük çoğunluğumuz da avukatlık, savunma mesleğinden gelen arkadaşlarız. Bakın, bu madde, önümüzdeki süreçte, soruşturmayı da içine kattık, yargılama, soruşturma, tamamıyla önümüzdeki dönemde avukatlar olarak biz savunma görevini yapamama gibi ciddi bir sorunla karşı karşıya kalacağız. Bu konudaki itirazları lütfen dikkate alalım.

Değerli arkadaşlar, avukatın ceza yargılamasında ya da hukuk yargılamasında tanıkla görüşme hakkıdır, avukatlık görevinin bir parçasıdır. Tanıkla her görüşme tanığı yönlendirmek anlamına gelmez. Tanıkla her görüşme tanığı ya da bilirkişiyle her görüşme bilirkişiyi yalan beyana sevk etme anlamına gelmez. Ama siz davranışın çerçevesini bu kadar geniş tutarsanız, hukuka aykırı, hem de kendi gerçeğinizi, soruşturmanın başında var olan kendi gerçeğinizi tek gerçek olarak kabul edecek bu ifadeyi de yerleştirdikten sonra hukuka aykırı sonuç elde etmeye -pardon, o bile yok- hukuka aykırı olarak etkilemeye diye soyut bir kavramla bu düzenlemeyi yaparsak, avukatların tanıkla yaptığı her görüşme bu çerçevenin içerisine oturtulabilir. Avukat artık dardını anlatmaya çalışır, ben dinlemeye çalıştım... Tanık gidiyor, savcıya bir ifade veriyor. Doğal olarak, avukat gidecek soracak tanığa. Ne söyledin, nasıl söyledin, bu böyle miydi, şu şöyle miydi diye birebir görüşmesini engelleyen bir düzenleme var mı? Hukuk davasında da öyle, ceza davasında da öyle. Birebir görüşmesini engelleyen bir düzenleme yok. Savunma görevinin bir parçası bu. Sadece yönlendirmek suç, tanığı ifadeye sevk etmek suç, ne ifade vereceğini öğretmek suç, yargılamayı etkileme.

Şimdi biz öyle bir noktaya getiriyoruz ki artık avukatlar doğrudan doğruya bu soruşturmalarda kendisi, her görüşmesini kayıt altına almak zorunda kalacak. Her görüşmesini sözlü, kendi pozisyonunu ispat etmek için, ben şunu söylemedim, ben bunu söylemedim, hele de gizli tanıklığın bu kadar yaygın ve kötüye kullanıldığı bir süreçte ya da işte, sanıklarla pazarlık yapılan bir süreçte -anlaşmaya varılan, itirafçılığa ilişkin hükümlerle- tanıklar yarın sanık olabilme kaygısıyla avukatı sanık yapma pozisyonuna çok rahat düşürebilecekler. Onun için bu düzenleme savunma mesleğini ciddi biçimde sıkıntıya sokacak bir düzenlemedir. Yarın bir gün burada

milletvekili olmadıktan sonra tekrar avukatlığa dönen meslektaşlarımız, eğer böyle bir düzenleme geçtiğinde bununla karşılaşarlarsa şaşırmasınlar, böyle bir suçlamayla karşılaşarlarsa.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Ben de İzzet Hocam’a sormak istiyorum bu maddenin mefhumu muhalifinden giderek.

Hukuka uygun olarak etkilemekten neyi anlıyoruz? Yani hukuka aykırı etkilemek nedir, hukuka uygun olarak etkilemek nedir? Çünkü gerçekten savunma mesleğini icra ederken zaman zaman tanık çıkıp geliyor, elinde bir mahkeme tebligatı var, “Beni tanık yazdırmışlar, olayın mahiyeti nedir?” diyor. Zaman zaman sizinle şöyle veya böyle etkileşimi oluyor. Bu hukuka uygun olarak etkilemek nasıl bir kavram, neler girer içerisine?

Bir de bilirkişilik müessesesi gerçekten günümüzde deforme olmuş bir müessese. Yani bilirkişilik zaten doğru işlemiyor. Çoğu yerde bilirkişiler görevlerinin kapsamını bile bilmiyor ve hakkıyla bilirkişilik yapıldığı söylenemez. Dolayısıyla bu konularda eğer -İzzet Hocam zaten şimdi konuşacak- burayı da aydınlatırsanız memnun olurum Hocam.

BAŞKAN – Evet, buyurun Hocam.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Mevcut yürürlükteki maddeye baktığımızda “Her ne suretle olursa olsun etkilemeye teşebbüs eden kişi şu şekilde cezalandırılır.” diyor. Bu ibare geçtikten sonra yukarıda “nüfuz icra eden, baskı yapan” gibi ibarelerin kullanılmasına gerek yok.

Bir diğer sorun şu: Teşebbüs, iltimas derecesini geçmediği takdirde cezayı indireceğiz. Bu düzenlemede hangi hâllerde teşebbüs her ne suretle olursa olsun kapsamındadır, hangi hâllerde iltimas derecesini geçmeyen bir teşebbüstür, bunu ayırma imkânımız yok. Dolayısıyla bir olayı biz çok rahatlıkla birinci veya ikinci cümle kapsamında değerlendirebiliriz, mevcut şu andaki düzenlemeye göre. Yeni kanunun sistemi, bakın, eski kanunda olmayan bir ibareye yer vermiştir: “Hukuka aykırı olarak” ibaresi. Bu aslında Hükûmet tasarısında yoktu. Bu 277 ve 278’inci maddelerin, 277 ve 288’inci maddelerin, Ceza Kanunu Tasarısı’nın Adalet Komisyonundaki müzakereleri sırasında yine bizim müdahalemizle kanun metnine konmuş olan ibaredir.

Elbette ki müdafi, avukat bir davada, bir soruşturma ve kovuşturmada, soruşturmanın, kovuşturmanın süjelerini etkilemek amacıyla faaliyet icra eder. Ama bu etkilemek, gerçeğin ortaya çıkması ve hakkın tecellisine yönelik bir etkilime girişimidir. Dolayısıyla bu faaliyetlerin ceza hukuku sorumluluğunu gerektiren bir yönünün olmadığı izahtan varestedir, bunu izah etmek için bir çaba göstermeye gerek yok. Ama şu gerçek de göz ardı edilmemelidir: Üzülerek ifade edeyim, müdafilik görevinin veya avukatlık görevinin, vekâlet görevinin ifası sırasında gerçeğin örtülmesini sağlamaya yönelik olarak veya bir haksızlığın gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik olarak girişimde bulunulduğunu hiçbirimiz inkâr edemez. Bu fiillerin işte ceza hukuku yaptırımıyla belirleme bakımından bu madde formüle edilmiştir. Gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek... Bilirkişi faaliyetinin büyük ölçüde hizmet ettiği amaç gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır. Bilirkişi hukuki değerlendirme yapan bir kişi olmamalıdır, bir gerçeği ortaya çıkarmalıdır. Teknik, uzmanlık gerektiren bir konudaki gerçeğin ortaya çıkarılmasına yönelik faaliyet icra eden bir bilirkişinin gerçeği şu veya bu şekilde evirip çevirebilmesini sağlamaya yönelik girişimde bulunulduğunu inkâr edebilir miyiz? Edemiyoruz. Peki, bunun ceza hukukundaki yaptırımı nedir şu anda? Şu anda mevcut Ceza Kanunu’nun içerisinde eğer bu bilirkişi kalkıp gerçeğe aykırı bir rapor düzenlememiş ise bunun ceza hukuku yaptırımı yok çünkü bu kişiyi biz sahte bir bilirkişi raporu düzenlemeye azmettirdiğimizde, bu bilirkişi de gerçeğe aykırı rapor düzenlemediğinde bu akim kalmış azmettirme olacaktır. Yeni Ceza Kanunu’muzda olduğu gibi, eski Ceza Kanunu’nda ve dünyanın şu anda pek çok ceza kanununda akim kalmış azmettirme eğer belirli suçlar bağlamında müstakil bir suç olarak tanımlanmıyorsa cezalandırılmıyor. Bu yönü itibarıyla bu düzenleme akim kalmış azmettirmenin ceza hukuku yaptırımına bağlanmasını sağlayan belli suçlar bakımından bir düzenlemedir. Bu yönü itibarıyla sistemimizdeki önemli bir eksikliği gideren bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz. Bunlar daha önce de bizim düşündüğümüz ve Adalet Komisyonunda dile getirdiğimiz hususlardı fakat bu düzenlemeler büyük ölçüde eski tasarıda olan şekliyle kanunlaşmış olan düzenlemelerdir. Bu düzenlemelerde sadece o zaman yapabildiğimiz “hukuka aykırı olarak” ibaresinin metne girmesidir. İşte, avukatlık mesleğinin icrası bağlamında, o mesleğin gerekli kıldığı girişimlerin hiçbirisinin ceza hukuku sorumluluğunu gerektirmediğini vurgulamayı hedefleyen bir ibaredir ki o ibare şu andaki tasarı metninde de aynen muhafaza edilmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

İlhan Bey, çok kısa...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Çok kısa olacak.

Şimdi, yani gerçekten buradaki kritik şeyler bu gerçeğin ortaya çıkarılması, haksızlık oluşturma ve hukuka aykırı. Şimdi, ceza hukukundaki hukuka aykırılık, hatırladığım kadarıyla, bilgiler beni yanıltmıyorsa, suç oluşturan tanımlanmış fiildi değil mi, hukuka aykırılık buydu? Şimdi, hukuka aykırılık dediğiniz zaman hemen arkasından hukuka uygunluk nedenleri de devreye girecek. Yani bunun yerine... Yanılıyor muyum, yani hukuka uygunluk nedenleri de var ceza hukukunda, ıztırar hâli var, meşru müdafaa var. Şimdi, bunlar olunca ne olacak? Yani daha somut, cebir, şiddet, menfaat temini, tehdit gibi şeyleri koymak niye bu kadar anlaşılmaz oluyor, ben onu anlamıyorum. Bu suç ve cezaların yasallığı ilkesine de daha uygun olacaktır, hem bu belirsizliği de ortadan kaldıracaktır. Hukuk yargılamasındaki hukuka aykırılık, ceza hukukundaki hukuka aykırılık veya doğrudan doğruya suç diyelim, herhangi bir suç işlemek suretiyle denilebilir, suç oluşturan bir eylemle denilebilir. Cebir, şiddet veya menfaat temini, menfaat unsuru dâhil edilebilir. Yani bu hâliyle olağanüstü belirsiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Son dedik ama devam ediyoruz bir taraftan.

Çok kısa...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, şimdi, burada Sayın Hocam açıklarken, işte, bilirkişi raporlarından da bahsetti, hukuki mütalaa verilmemesi gerekir dedi. O zaman hukuki mütalaa veren bir bilirkişi yani raporunda kanaatini, görüşünü bildiren bir bilirkişi mahkemeyi etkileme suçunu pekâlâ işleyebiliyor, anlatımından o anlaşılıyor. Oysa uygulamada bir kere bilirkişi aslında hâkimlik mesleğiyle...

BAŞKAN – Hâkimleri çoğu o şekilde rapor istiyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Onu söyleyeceğim.

Hâkimlik mesleğiyle çözülebilecek konularda bilirkişi incelemesi istenilmez. Ama bizim uygulamamızda yargıçlarımız... Ben zaten söylüyorum, Türkiye’de yargıyı tıkayan yargıçlardır diyorum, onun için kızıyor yargıçlar bize. Yani hukuksal olarak hâkimlik mesleğinin gerektirdiği bilgilerle çözülebilecekleri konuları bile bilirkişiye gönderiyorlar, yani teknik konuları değil. Şimdi, o zaman bu etkilenecek, bu bir.

İkincisi: Şimdi, gerçeğin açığa çıkmasını engellemek. Bakın, o kadar soyut bir kavram ki, bilirkişi raporu alıyorsunuz, bir bilirkişi A derken başka bir bilirkişi de aynı konuda B diyor. Bunu hepimiz biliyoruz ve çoğunlukla bu zıtlıkları gidermek için hâkim gerekli gördüğü üçüncü bir bilirkişiden rapor alıyor. “İki bilirkişinin raporundaki çelişkileri de dikkate alarak değerlendirin.” diyor. Şimdi, bunlardan hangisi, iki tane farklı rapordan hangisi gerçeğin açığa çıkarılmasını engellemeye yönelik, hangisi değil? Örnek vereyim, somut: Kamuoyunun bildiği Balyoz davasında bilirkişilerden aldıkları raporların hepsi, soruşturma aşamasıyla ilgili, o CD’lerin sahte olduğunu, üretildiğini söylüyor. Okudunuz mu bilmiyorum, üst yargıçlarımızda ama bir tek bilirkişi kurumu onun doğru olduğunu söylüyor ve onun hakkında suç duyurusunda bulunuluyor, bunu hepimiz biliyoruz. Bunun dışında gerek ülke dışından gerekse ülke içinden alınan diğer kurumlarda bu böyle. Şimdi, hangisi gerçeğin araştırılmasını çarpıtmaya yönelik? Yani zaten o Balyoz davasındaki tartışmaların nedeni de bu, bunu hepimiz biliyoruz. Yani o bir tek kurum mu acaba gerçeği çarpıtmak için rapor veriyor, yoksa onun dışındaki tüm kurumların verdiği raporlar mı gerçeğin açığa çıkmasını önlemeye yönelik? O nedenle, bu çok soyut bir şey. Bu sizin söylediğiniz kadar çok masum bir şey değil. Buradaki amaç şu işte: Avukatı daha da tasfiye etmektir. Yani zaten tamamen bağımlı hâle gelen bir yargı sürecinde savunmayı tamamen etkisiz hâle getirmektir, savunmayı yok etmektir. Bu, bu kadar anlamlıdır. Bu yargı paketinin içinde, aslında, yargının hizmetlerini etkinleştirme, hızlandırılmasından daha ziyade savunma nasıl etkisiz hâle getirilir, o hesaplanmış. Bu madde de bunlardan bir tanesidir. Dinamit gibi bir maddedir. Yani şimdi siz hukuku biliyorsunuz da karşınızdakiler hukuku bilmiyor mu? O kadar şey olabilir mi? Açık yani. Ben size soruyorum: O zaman hangisi etkileyecek? Diyorsunuz ki Hocam: “Vermesin.” Vermesin var mı, hâkim istiyor. İstemesin hâkim o zaman, istemesin. Hâkimlere bir müeyyide koyalım. Yani hâkimlik mesleğiyle yapılabilecek bir faiz hesabını bile yapmayıp bilirkişiye gönderiyor, bir hukuki mütalaa bilirkişiye gönderiyor. Biz bu mesleğin içinden gelen insanlarız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Çok kısa artık, çünkü bu maddeyi yeterince tartıştık.

Dilek Hanım, buyurun.

Son olarak söz veriyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben de Mevlüt Bey’in, Bülent Bey’in bu söyledikleri avukatlarla ilgili görüşe katılıyorum.

Şimdi, burada özellikle tanıklarla ilgili “tanıkları hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs” diye bir kavram da getirilmiş. Tanıklar avukatlarla sürekli iletişim içerisinde olan insanlardır. Yani duruşma salonunda görürler, adliye koridorlarında görürler, işte kendince bir şeyler anlatmaya çalışır. Siz ne kadar ondan kaçmaya çalışsanız da “Gerçeği söyle, ne biliyorsan onu söyle.” deseniz de o sizin etrafınızda dolanır durur.

Yani işte bu durumda, bu gizli tanıkların da olduğu bir ortamda, tanıklığın bu kadar large bir yapısı varken -takdire dayalı delillerdendir biliyorsunuz- yani bu konuda “tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs” diye bir kavramı koymak, avukatlık mesleğinin çok etkisiz hâle getirilmesine neden olacaktır. Yani pek çok avukat arkadaşımız bundan dolayı yargılanabilecek, zan altında kalabilecektir. Yani özellikle tanıklık konusunu... Bilirkişiyle muhatap olmazsınız, onlar alırlar, giderler dosyalarını ama tanıklarla ne kadar kaçsanız da muhatap olursunuz. Bu tanık kavramının buradan çıkartılması gerektiğini düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, bu kadar faydalı diye geldi ama pek faydadan bahsetmedi arkadaşlar, isterseniz çıkaralım gitsin bu maddeyi buradan. Mevcudundan herkes memnun herhâlde, öyle anlaşıyor.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Belki madde iyi tanıtılmadı. Uygulamadaki verilen örneklerle ben çok daha fazla örnekler verebilirim. Bunu geçen toplantıda da söyledim, bundan yıllar evvel bir davada bilimsel mütalaa verdik, hakkımızda soruşturma başladı adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs diye. Bu mevcut maddeye göre biz de o “hukuka aykırı olarak”ı dedik. “Bak, kanun bize bilimsel mütalaa verme yetkisini veriyor. Bu, yetkinin kullanılması olmaz.” dedik, hâkim de “Tamam.” dedi.

Tabii, uygulamada çok daha aşırı örnekler verilebilir, geçmiş dönemde de, şimdi de, daha sonra da. Fakat objektif olarak baktığımızda, burada şimdi maddenin iyi tanıtılmadığını düşünüyorum. Burada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek, gerçekten şu bilirkişi raporu gerçek mi, bu bilirkişi raporu gerçek mi, bakılan husus bu değil. Kişideki amaç, aslında bu suçun işlenmesi son derece zorlaştırılıyor. Yani burada gerçekten şu gerçek var da siz bu gerçeğe aykırı bir şey yaptırmışsınız değil. Burada -aslında burada yargı görevini yapın diyor- avukatlar üzerinde de baskılar bu suçu oluşturuyor. Bir avukatın faaliyetini gösterirken, söyledim ki savunma görevine hazırlanırken başka birileri tarafından etkilemeye teşebbüs edilmesi de olur bu suç. Yani bu sadece hâkim, savcı için değil, avukatları da koruyan bir maddedir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Öyle bir şey yok.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Efendim, yargı görevini yapan dediğiniz zaman 6’ncı maddede...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Çok affedersiniz, öyle bir şey yok.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Olmayabilir fakat yargı görevini yapan... Buradaki tartışmalardan dolayı da ortaya çıkan bir şey değil. 6’ncı maddede bu açıkça yazıyor. Dolayısıyla Türkiye’de avukatların da faaliyetlerinin engellenmesini söz konusudur. Herkesin bir korumaya ihtiyacı vardır. Dolayısıyla bizim yaptığımız karşılaştırma burada şu: Mevcut madde belirsiz, yeni getirilen madde bu konuya bilirkişiyi de dâhil ve soruşturmayı da dâhil ederek daha genişletiyor ancak suçun işlenmesini daha zorlaştırıyor. Şu demek hukuka aykırılık: Bu önemli bir güvence getiriyor. Siz onu söylüyorsunuz zaten. Eğer bir avukat yetkisini kullanıyorsa bu bir hukuka uygunluk nedeni olur, dolayısıyla o yetki kapsamında ne yaparsa yapsın bu suçu oluşturmaz. O yüzden, o hukuka aykırılık kavramı aslında sadece avukatı değil...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hocam, ceza ve hukuk açısından... İstanbul Barosu kullandı ama hangi evrede kullanacağımıza göre değerlendirilim.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – O somut olaylardaki uygulamalardan ben bir şey söylemeyeceğim ama eğer bu konudaki bilimsel görüş söyleniyorsa bu suçun işlenmesi daha zor hâle getirilmiştir, daha bir belirgin hâle getirilmiştir. Ancak bu uygulamada şöyle olur, böyle olur, o başka.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hukuka aykırılığı tanımlar mısınız?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hukuka aykırılık bir davranışın hukuk düzenince çelişkiye düşmesidir; yani size izin verilmeyen, hiçbir hukuk alanının izin vermediği bir şeyi yapmanızdır. Dolayısıyla buradaki hukuka aykırılık çok etkili bir koruma

getiriyor. Eğer sadece ceza hukuku açısından değil, herhangi bir hukuk alanı bir kişiye bir yetki vermişse, Medeni Kanun, Avukatlık Kanunu...

İLHAN CİHANER (Denizli) – O zaman hukuka uygunluğun nedeni varsa...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Zaten onu söylüyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hocam, hâkimlerin yargıyı etkilemesi...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Efendim, o da suç.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O var mı burada?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – O da şüphesiz ki var ama o zaten başka suçları da oluşturabiliyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Adil yargılamayı hâkimler etkiliyor bana göre.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Öğretim üyeleri de etkileyebilir, hâkimler de etkileyebilir, milletvekilleri de etkileyebilir, bakanlar da herkes etkileyebilir. Bundan kimse masum değil. Ama buradaki hukuka aykırılık bir güvence getiriyor. Herhangi bir hukuk alanı, Avukatlık Kanunu veya herhangi bir kanun bir kişiye bir faaliyeti yapmaya izin vermişse, o kişi bu faaliyeti gösterdiği sürece bu madde kapsamına girmez. Bunu ifade ediyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, buyurun, son olarak.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 277'nci maddedeki düzenleme tamamen bu maddenin muğlak, uygulamada yaşanan zorluklar karşısında bunun daha somut tanımlara dayandırılması, suçun unsurlarının çok daha net, belirgin şekilde ortaya konulabilmesi amacıyla ve bu suçun uygulanmasını daha ciddi kriterlere bağlamak amacıyla huzurlarınıza getirilmiş bir düzenlemedir. Burada somut, devam etmekte olan birtakım soruşturma ve kovuşturmalara dayalı birtakım göndermeler yapmak suretiyle maddeyle yorumlamayı doğru bulmadığımı ifade edeyim, bir.

İkincisi: Bu masanın etrafında görev yapmaya çalışan gerek akademisyenler gerek yüksek yargının temsilcileri kendi müktesebatlarını, birikimlerini görüşmekte olan madde kapsamında, sorular kapsamında cevaplamaya çalışıyorlar. Bu arkadaşlarımızın bu görev ifa ederken ki ifadelerine, görüşlerine müdahale tarzımızın çok doğru olmadığını da düşünüyorum. Netice itibarıyla bu arkadaşlarımız bu Komisyonun memurları falan değil. Burada yapılan bir yasama faaliyetinde o ilgili kurumun şu ana kadarki mesleki görüşlerini, birikimlerini, kendi kanaatlerini paylaşmak üzere buradalar. Barolar Birliği de o şekilde, Yargıtayımız da o şekilde, Gazeteciler Cemiyeti adına gelen arkadaşlarımız da o şekilde görev ifa ediyorlar burada. O açıdan, her arkadaşımız kendi açısından değerlendirmesini yapıyor. Bunların değerlendirmesine katılırız ya da katılmayız ama burada birbirimizi mümkün olduğu kadar tolere eden ve tahammül gösteren bir üslubun daha doğru olduğu kanaatindeyim. Maddenin bu şekliyle uygulamada daha güvenceli bir ortam yaratacağı düşüncesindeyiz ve doğru olduğu düşüncesindeyiz.

Arz ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bu tartışmalar gerçekten bence çok faydalı oldu. Yani kafamızdaki tereddütler neler, onlar ortaya sunuldu. Buna karşılık o tereddütlerin olmadığı yönünde ve ne manaya geldiği yönünde arkadaşlarımız görüşlerini beyan ettiler.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

92'nci maddeyi şimdi görüşmüyoruz çünkü buna çok benzer bir şeyi vardı onun zaten.

285'le ilgili önerge var, Ali Rıza Bey'in var, onu da yanına bırakıyoruz.

96'nci maddeyi görüşüyoruz efendim. Evet, 101'inci madde, 5271 sayılı Kanun'un 101'inci maddesiyle ilgili düzenleme.

MADDE 96- 5271 sayılı Kanunun 101'inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda;

- Kuvvetli suç şüphesini,
- Tutuklama nedenlerinin varlığını,
- Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu,

gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir."

BAŞKAN – Maddeyle ilgili Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; zurnanın zırt dediği yere geldik.

Sayın Bakanım, önce size samimi olarak sormak istiyorum: Siz bu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türk Hükûmetinden istediği, tutuklama müessesesinden kaynaklanan yaygın ve sistematik sorunların çözümünden yana mısınız, değil misiniz? Bu bir.

İki: Bu çerçevede yani her ne kadar kamuoyu ısrarla sadece meseleyi tutuklu milletvekilleri meselesine indirgemekteyse, aslında bu sorun salt milletvekillerinin tutukluluğu sorunu değil, bu sorun aslında Türkiye'deki o tutuklamadan kaynaklanan yaygın ve sistematik sorunların bir parçası, onun içinde olan bir şey. Bu çerçevede, gerçekten bu milletvekillerinin tutuksuz yargılanmasını sağlayacak bir formül bulunması konusunda, gerçekten formül bulunmasını istiyor musunuz?

Şimdi, sabah da söyledim, bu konuda gerek Meclis Başkanımızın gerekse Sayın Başbakanın gerekse sizin öteden beri basında çıkan sözleri var. Örneğin, Sayın Bülent Arıncı, Başbakan Yardımcımız "Lamı cimi yok, bu milletvekilleri bırakılacak, bunların yeri Meclistir." dedi. Yani tıpatıp sözler bunlar olmayabilir. 23'üncü Dönemin 5'inci Birleşiminde Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışında yaptığı konuşmada, Türkiye'deki tutukluluğun artık fiilî bir mahkûmiyet hâline dönüştüğünü ve Parlatonun bu konuda eğer ihtiyaç varsa yasal düzenlemeleri yapması gerektiğini ve sorunu çözmesi gerektiğini belirtti. Genelkurmay eski Başkanı Sayın İlker Başbuğ tutuklandığında Sayın Başbakanın bir demeci çıktı. Dedi ki Sayın Başbakan: "Biz öteden beri tutuksuz yargılamadan yanayız, gönümüz de böyle, bizim talebimiz de budur."

Bütün bu söylemlere rağmen ve kamuoyundaki bu tartışmalara rağmen hepimiz biliyoruz ki kamuoyundaki bu tartışmalar hem yargı çevrelerinde hem siyaset çevresinde hem de basında ve bilim çevrelerindeki bu tartışmaların özü aslında uygulamadan kaynaklanmaktadır, yani mevcut bir yasa hükmünü dikkate almamaktan kaynaklanmaktadır, yargıçlarımızın -kusura bakmasınlar- "Ben yaptım, oldu." mantığıyla hareket etmelerinden kaynaklanmaktadır. Yani bugün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına uymamak, aslında ha ona uymuyorsunuz ha bir yasa hükmüne uymuyorsunuz. Bir soru önergesi vermiştim, sizin imzanızla bana yanıt verdiniz. Dedim ki: "Suçun vasfı ve mahiyeti, mevcut delil durumu, sanığın kaçma şüphesi gibi soyut, tek tip gerekçelerle bir kişinin tutuklanması, özgürlüğünden yoksun bırakılmasını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hak ihlali olarak görmekte midir?" diye size sordum, siz "Evet, görmektedir." dediniz ve cevap verdiniz, "450 dosyada bu konuda mahkûmiyet kararı verilmiştir, Türkiye de bu tazminatları ödemiştir." dediniz. Demek ki bizim mahkemelerimizin yaptığı kararlar hukuka uygun değil. Yani bizim iç hukukumuzda uygun olmuş olsa bile, mevcut Ceza Muhakemesi Kanunu'na bu katalog suçları bakımından uygunluğunu bir an olsun varsaysak bile, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının Türk yargısının da yargıç ve savcılarını bağlayacağını dikkate aldığımızda, mevcut hâkim ve savcılar ha bir yasa hükmüne uymuyorlar ha da bir AİHM kararlarına uymuyorlar, bu konuda hiçbir farklılık yok. Çünkü biz de o tazminatları ödemekle Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak bu konuda hak ihlali olduğunu kabul ediyoruz. Ama buna karşın sorunlar hâlâ devam ediyor, çözülüyor.

Geldiğimiz noktada işte kanun teklifi verdim ben. Bu kanun teklifi budur. Sanıyorum siz de okumuşsunuz, çünkü ben sizden rica etmiştim, okumuşsunuzdur. Sayın Köylü de okumuştur. Bir kanun teklifi verdik. Şimdi, bizim aklımız bu kadar erdi. Yani bizden bir öneri... Yani sanki şu: "Evet, bu tutuklu milletvekillerinin kalması bizi de huzursuz ediyor, rahatsız ediyor, biz bu konuda çözüm bulamadık, muhalefetin aklına bir çözüm geliyor mu acaba?" şeklinde değerlendiriyorum ben. Bulduk, bu kanun teklifini verdik. Bu kanun teklifinde 100'üncü maddedeki tutuklama nedenleri, 101'inci maddesindeki tutuklamanın devamına ilişkin maddeler ve tutuklama sürelerine ilişkin düzenlemeler yaptık ve 102'nci maddesinde aslında tutuklama sürelerini bir yandan AİHM'in istediği düzeye düzeltirken bir yandan da... Yani bana sorarsanız bir hukukçu olarak, böyle bir yasal düzenleme yapılması gerekiyor mu? Hayır, gerekmiyor. Ben mahkemelerin, Türkiye'deki tutuklama kararı veren mahkemelerin suç işlediğini düşünüyorum bu konuda. Yani AİHM kararlarına uymayarak, fiilî bir durum yaratarak suç işlediklerini düşünüyorum.

Ama buna rağmen, şöyle bir kanun teklifi verdik, bizim aklımız bu kadar erdi Sayın Bakan: "Tutuklu iken Yüksek Seçim Kurulunun aday olmasında sakınca bulunmadığına ilişkin kararından sonra yapılan seçimlerde milletvekili seçilen bir kimsenin milletvekili seçildiğini gösteren belgenin ilgili mahkemeye ibrazı üzerine tutukluluk hâline derhâl son verilir. Soruşturma ve kovuşturma tutuksuz olarak sürdürülür. Yargılamanın sanığın mahkûmiyetiyle sonuçlanması hâlinde verilen cezanın yerine getirilmesi üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır." dedik. Şimdi, bu, tabii, yanlış da olabilir; ben "İlla bu doğrudur." falan şeklinde... Bana göre Anayasa'ya aykırı değildir. Çünkü Anayasa'nın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasında milletvekilleri dokunulmazlığına getirilen istisna aslında soruşturma ve kovuşturmanın yapılamamasına ilişkindir. Zira, tutukluluk müessesesi yargılama sürecini oluşturan soruşturma ve kovuşturmadan ayrı bir olaydır, tamamen tedbir mahiyetinde bir olaydır. Yani bir yargılamada hiç tutuklamaya başvurulmaksızın adam elli yıl da ceza alabilir. Varsa tutuklama nedenleri ve koşulları, çok cezası az bile olsa o adam tutuklanabilir. O nedenle, buradaki dokunulmazlık aslında fiilî olarak soruşturma ve kovuşturmanın durdurulup durdurulamayacağına ilişkindir. E, biz de burada

söylüyoruz, işte, devam etsin diyoruz. Nitekim, huzurlarınızdaki Sayın İlhan Cihaner aslında milletvekili, dokunulmazlığa sahipken bir davadan yargılanmaktadır. Keza içerideki milletvekillerinin o tutuklanmasını gerektiren davanın dışındaki suçlar nedeniyle açılan şeyler durdurulmuştur. Dolayısıyla, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırı... Olabilir, size göre Anayasa'ya aykırı da olabilir. O zaman, amaç şu ise: Evet, bu insanların sorununu çözmek... Bu, Parlamentonun sorunu, yani bu, Türkiye'nin sorunu. Biz bu sorunu çözmek durumundayız.

Ben şunu kabul etmiyorum, hemen onu söyleyeyim: Bu sorun muhalefet olarak bizim sorunumuz değil. Bu sorun sizin sorunuz Sayın Bakan çünkü iktidarda siz varsınız. Eğer biz iktidarda olsaydık bu sorun bizim sorunumuz olacaktı. Çünkü Türkiye'de sorunları çözme gücü için kullanılması gereken devlet yetkisini kullanma hakkı sizde, bizde değil. Ama biz şunu söylüyoruz: Yani Cumhuriyet Halk Partisinin ya da MHP'nin milletvekili tutuklu olmasa, 8 tane BDP'nin, 5 tane BDP'nin milletvekili tutuklu olsa biz susacak mıyız, susmamız mı gerekiyor? Hayır. O nedenle, sorunu sadece muhalefetin sorunu düzeyine indirgeyerek, "Canım, sorun onların sorunudur." anlayışıyla bakarak bu olaya yaklaşmanın doğru olmadığını düşünüyorum.

Başka bir boyutuyla baktığımızda, "Efendim, tutuklu kişiler milletvekili yapılmak suretiyle muhalefet hata yapmıştır." anlayışının ileri sürülebilmesinin koşullarının olmadığını düşünüyorum ben. Öyle de olmuş olabilir. Yani benim şahsi görüşüm farklı olabilir o konuda, belki sizin gibi düşünebilirim ama burada mesele, bunun hemen somut bir örneğini vermek lazım. Eğer biz o anlayışla bakarsak, 2002 yılında Sayın Başbakan Adalet ve Kalkınma Partisini kurmuştur ama kendisi hakkında, bırakın tutuklama kararını, milletvekili adayı olmasını engelleyen bir mahkûmiyet kararı vardı -doğruydı, yanlıştı- ve o mahkûmiyet kararı nedeniyle kendi kurduğu parti yüzde 34 oy almasına rağmen -sizler o zaman milletvekili oldunuz- Sayın Başbakan milletvekili olamadı. O dönemki Cumhuriyet Halk Partisi şunu söylemedi, ben o tartışmaları çok canlı yaşadım: "Canım, bu AKP'nin sorunudur." ya da "Sayın Başbakan -kendisi o zaman Sayın Başbakan değildi- Sayın Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan milletvekili olmayacağını bilmiyor muydu ki niye aday oldu, sorunu Türkiye'nin gündemine taşıdı?" denilmedi ve bu sorun Parlamentonun el birliğiyle çözüldü, bence doğru da yapıldı. Yani bugün kamuoyunda Sayın Baykal'a yönelik bu konuda çok ciddi eleştiriler olmasına rağmen, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi tabanında, bence doğru yapılmıştır; hukuken yapılması gereken odur. Parlamento sorun çözme yeridir. Yani yasal tıkanıklık varsa yasayı açacağız, değiştireceğiz; biz bunu yapıyoruz zaten.

Şimdi, gelinen noktada -siz de biliyorsunuz- Sayın Başbakan, çözüm, formül... Formül burada, getirdik. Dedi ki: "Üç muhalefet anlaşsın." Onlar da anlaştı. "Anlaşılmayacak." denildi; üç muhalefet, nasıl olduysa ben de şaşırdım, onlar da anlaştılar zaten, iyi oldu. Ama günler sonra, aylar sonra Sayın Başbakan dedi ki: "Bu işin formülü mormülü olmaz." Sayın Cemil Çiçek de açıklama yaptı, "Yasal ve anayasal olarak çözülecek bir şey yoksa yapılacak bir şey yoktur." dedi. Ben buna son derece üzülüyorum. Mevcut yasa ve Anayasa varken biz bu girişimleri başlattık. Girişimi ben başlatmadım, Sayın Cemil Çiçek başlattı; demeçleri ben vermedim, Sayın Başbakan verdi. Dolayısıyla, şu da denilebilirdi: "Muhalefetin getirdiği öneri doğru bir öneri değildir, doğrusu budur."

Şimdi, ben o soruyu sorarken o nedenle sordum. Biz bu sorunu çözecek miyiz? Yoksa çözemiyorsak, gerçekten bu noktada tıkanmışsak neden tıkanık? Yani Türkiye'nin gündeminde bunun bir siyasi polemik, siyasi tartışma konusu yapılması artık herkesi sıkıyor. Bu, Parlamentonun çözmesi gereken sorunlardan bir tanesidir diye düşünüyorum. O nedenle, bu kanun teklifini verdik biz. Bu kanun teklifimizin -aslında demin de onu söylemiştim- birleştirilerek görüşülmesi, tek tek bu konudaki maddelerin görüşülmesi gerekiyordu.

Şimdi, aslında tutuklama süreleri ve tutuklama müessesesinden kaynaklanan yaygın ve sistematik hatalar konusunda çözümleyici öneriler getirmediğimiz müddetçe bizim buradaki getirdiğimiz düzenlemelerin aslında çok da fazla olmadığını söylüyorum. Şimdi, bakın, CMK'nın "Tutuklama kararı" başlıklı 101'inci maddesinin ikinci fıkrasında bir değişiklik yapılmasını öngörüyor bu getirilen tasarı. Şimdi, "Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda hukuki ve fiilî nedenler ile gerekçeler gösterilir." Mevcut düzenleme bu. "Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir. Ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir." Mevcut CMK'nın 101'inci maddesi bu iken buna uyuyor mu mahkemeler? Uymuyor. Mevcut bu. Zaten burada "Hukuki ve fiilî nedenler ile gerekçeleri gösterilir." diyor mevcut yasada. E, zaten bunu göstermediği için de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tazminata mahkûm ediyor ve buna rağmen de mahkemeler inatla, ısrarla bunu sürdürüyor, devam ettiriyorlar.

Şimdi, yeni düzenleme, getirilen düzenlemede "Tutuklamaya, tutukluluğun devamına, bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlar..." Üç karar yani tutuklama, tutukluluğun devamı ve tahliye istemi reddi; demin bahsettiğim AİHM'in tazminat konusu ettiği kararlar. "Kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını, tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilir, açıkça görülür."

Şimdi, mevcut düzenlemeyle bunun arasındaki farka baktığımızda, sadece “somut olgularla” ifadesi gelmiş, diğerleri ayrı ayrı, madde madde yazılmış ama esas olarak mevcuttan çok farklı bir şey değil. “Kararın içeriği şüpheli sanığa verilir veya sözlü olarak bildirilir. Ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle...” Bu zaten var. Şimdi, getirilen esaslı bir değişiklik değil bence yani mevcuttan farklı olarak. “Ölçülülük” ilkesinin kararda açıkça yer alması gerekliliğinin getirilmesi belki bir yeniliktir yani buna ben itiraz etmiyorum, bu doğru bir şeydir, bu tutuklama, ölçülülük ilkesinin konulmuş olması. Ama madde mevcut hâliyle gerektiği gibi uygulandığı takdirde zaten sorun çözülecek. Bizim sorununuz da bunun olmadığından dolayı.

Yani benim üzüldüğüm şey şu: Uygulamada karşılaştığımız her sorunu çözmek için, neredeyse, biz kanun çıkaracağız bu Parlamentodan. Yani bunu bence çözmek lazım, bu olayı çözmek lazım. “Uygulamadaki sorunu kanun değişikliğiyle gidermeye çalışmak ne derece çözüm olabilir?” sorusunun biz yanıtını hep beraber sormak ve bunu araştırmak durumundayız.

Sonuç olarak, mevcut uygulama dikkate alındığında, bu maddenin bir temenni maddesi olmaktan öteye gitme ihtimali yoktur. Mevcut zaten var. Ona uymayan hâkim ve savcılarımız buna da uymayacaklardır yani -AİHM- ne kadar tazminat öderse ödesin. Bunun bir tane yaptırımı vardır: Yanlış kararlarından dolayı hâkim ve savcılara tazminat müessesesi getirilmediği takdirde bu sorun çözülmeyecek. Nasıl ki bir avukat yanlış yaptığı zaman, bir doktor yanlış yaptığı zaman hesabını ödüyor ise, veriyorsa, mademki demokratik hukuk devletindeyse, herkes yaptığıının hesabını verecekse hukuka aykırı eylem ve işlemlerinden dolayı hâkim ve savcılar da sorumlu olmalıdırlar. Bunu yapmadığımız zaman, biz buraya istediğimiz kadar şey... O nedenle, bizim kanun teklifimiz de var bu konuda, daha bu maddenin tekrarından ibaret değil. Onun bence daha iyi olması gerektiğini ben düşünüyorum veya burada, gerçekten, biz olayı çözeceksek, tutuklama nedenlerinin varsayılmasına imkân veren, “katalog suçlar” dediğimiz CMK’nın 100’üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki, o maddenin kaldırılması gerektiğini ben düşünüyorum. Çünkü bu artık uygulamada otomatik bir tutuklama nedeni hâline gelmiştir.

Suçun ağırlığı tutuklama nedenlerinin varsayılabilmesine imkân tanıyabilmesi son derece yanlış bir sistemdir. Herhangi bir tutuklama nedeninin bulunmadığı hiçbir hâlde tutuklamaya imkân verilmemelidir diye düşünüyorum. Tutuklamaya ilişkin diğer hükümlerde bir değişiklik öngörülmemesi de bence en büyük eksiklikler. Özellikle asıl tartışma konusu olan bu tutuklama nedenlerinin ve sürelerinin de bu tasarıda olmaması yine eksiklikler, kamuoyundaki beklentilere karşılık vermemektedir. Bu yöndeki değişiklik taleplerinin çeşitli çevrelerce ve bu kapsamda Hükümet çevreleri tarafından sıklıkla dile getirilmiş olmasına rağmen, bu sorunun çözümüne yönelik bir hükmün tasarıda yer almaması en büyük eksiklikler. CMK’nın “Tutuklulukta geçecek süre” başlıklı 102’nci maddesinin de bizim kanun tasarımadaki gibi AİHM kararları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi gerektiğini ben düşünüyorum. Eğer bizim teklifimizdeki formüller gerçekten yanlışsa, dediğim gibi, doğru formül nedir? Doğru formülü getirmek de iktidarın görevidir. Bakın, ne güzel, tasarı getiriyorsunuz sorunları çözmek için. Bunların amacı Türkiye’deki sorunları çözmektir. Türkiye’deki sorunlardan bir tanesi ve en büyüğü yargıdaki, sizi de rahatsız eden, bizi de rahatsız eden, herkesi, tartışmanın da kavgaların da temel nedeni bu tutuklama müessesesidir ve sorunlardır. Onu da giderecek tedbirlerin etkin bir şekilde alınması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ ol Ali Rıza Bey.

Devam ediyoruz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, 101’inci madde, Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 101’inci maddesinde değişiklik öngörüyoruz. Önce son söyleyeceğimi baştan söyleyeyim müsaadenizle. Bu, mevcut problemi çözme değişikliği değil, çözmeme değişikliğidir. Yani burada getirilen değişikliktaki ifadelerle karşı olduğum anlaşılmasın. Mahkemelerin gerekçeli kararlarını, tutuklamayla ilgili gerekçeli kararlarını ayrıntılı olarak yazma konusunda değişiklik tasarısında ne kadar ayrıntılı yazılacağına ilişkin bu düzenlemenin lafzına karşı değilim ama işin mantığına, yaklaşımına karşıyım. Bunu hepimiz biliyoruz ki Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, sevgili hocalarım, sevgili meslektaşlarım, milletvekili arkadaşlarım; şimdi, Anayasa’nın 141’inci maddesi çok açık, mahkeme kararlarının gerekçeli olacağını düzenlemiş. Bu yetmemiş, Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 34’üncü maddesi kararların gerekçeli olacağını açık olarak belirtmiş. Aynı madde, Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 230’uncu maddesine gönderme yapmış, “Kararlar yazılırken 230’uncu maddedeki esaslara dikkat edilir.” denilmiş. Üstüne üstlük bu da yetmemiş, Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 101’inci maddesinde değiştirdiğimiz eski şeklinde de açıkça mahkemelerin bu kararları gerekçeli yazacağı ifade edilmiş. Yani kaç kere? Bir, iki, üç, dört ayrı yerde aslında bu kararların gerekçeli yazılması gerektiği tekrar edilmiş. Biz hâlâ bunu biraz daha açarak, “a, b, c” diye üç ayrı bent hâlinde, “Kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını, tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren deliller, somut olgularla gerekçelendirerek

açıkça gösterilir.” diye ayrıca izah etmek zorunda kalmamız bizim ayıbımızdır arkadaşlar, hukuk pratiğimizin bir ayıbıdır. Yani buna niye ihtiyaç duyduk?

Şimdi, Sayın Bakanın ilk bu yargı paketini açıklama sürecini hatırlıyorum, televizyonlara çıkıldı, basın önünde anlatıldı. O dönemde tutuklu milletvekilleriyle ilgili ciddi tartışma vardı, hâlâ devam ediyor Türkiye’de 8 milletvekilinin tutuklu olması konusunda. İkincisi: Tutuklama gerçekten peşin infaz uygulaması gibi görülüp, bizim hukuk pratiğimizde bir peşin infaz uygulaması gibi her adliye önüne gelen ve cezası belirli bir düzeyin üzerinde olan suç isnadıyla gelen herkesin tutuklanması şeklinde bir sistemin uygulandığı bir gerçek. Şimdi, böyle bir dönemde üniversite öğrencileri tutuklu. Sadece pankart asan ya da “Parasız eğitim istiyorum.” diye öğrencilerin on dokuz ay, yirmi ay, yirmi iki ay, üç sene tutuklu olduğu günler yaşıyorduk. Şimdi, böyle bir ortam, böyle bir iklim içerisinde bu tasarı kamuoyuna tanıtıldı ve o tanıtma sırasında denildi ki: “Biz bu konudaki problemi çözeceğiz.” Yani işin kamuoyuna yansımaları bu ve kamuoyunda, halktaki algısı da şu: “Evet, iktidar samimi olarak Türkiye’de tutuklu milletvekilleri sorununu çözmeye dönük bir adım attı, üniversite öğrencilerinin uzun süreli tutuklanmasına ilişkin sorunları çözmeye yönelik bir adım attı, haksız tutuklamalara ya da hukuka aykırı uzun tutukluluk sürelerindeki sıkıntıyı çözmeye dönük bir adım attı.” diye bir algı yaratıldı. Oysa önerilen çözümün, önümüze getirilen düzenlemenin hiç de bunu sağlamaya uygun, gösterilen hedefe uygun bir araç olmadığı açıkça ortaya çıkıyor.

Yani şunu söylüyorum: Bu düzenleme böyle geçebilir. Böyle geçmesi mevcut durumdan daha kötü bir durum yaratmaz, mevcut durumdan belki de biraz daha iyi bir durum da yaratabilir; bunlara bir itirazım yok ama biz Türkiye’de tutuklamayla ilgili pratiği değiştirmek zorundayız. Bunu yargısal pratikte yapamıyorsak, mahkemelerin uygulamasında bunu yapamıyorsak -şu veya bu sebeplerle, bunları tartışmıyorum- yasama organı olarak buraya müdahale etme sorumluluğumuz ve görevimiz vardır. Bu çerçevede, bu madde düzenlenirken uzun tutukluluk sürelerinde tutuklu milletvekillerinin tutuklanma imkânını ortadan kaldıran, arkadaşlarımızın verdiği teklifi de bu çerçeve içerisinde görüşüp 101’inci maddeyi buna göre düzenlememiz gerekir diye düşünüyorum. Aynı şekilde, tutuklamayı bir peşin infaz rejimi gibi gören uygulamayı ortadan kaldıracak değişiklik yapmak zorundayız. Bu, sadece göz boyamaya dönük, mevcut köklü çözüm ihtiyacını sanki çözülmüş gibi göstererek ertelemeye yönelik bir uygulamadır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Tabii ki esasında bu genel bir iradenin olduğunu, bu tutuklamalarda hâlen bir sorun olduğunu yani gene bunun gündeme geldiğini birilerine ifade etmek istiyor bu tasarı. Artık ondan bir şey anlarlar mı, anlamazlar mı; onu bilmiyorum.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında siz de, arkadaşlarımız da, bence Sayın Bakanımız da, şimdi, bu sorunun aslında gerçekten temelden çözülmesi gerektiğini, bu konunun bu şekildeki –rahmetli Erbakan’ın o sözü hep aklıma gelir ya- yani pansuman yöntemleriyle değil de... Ameliyatlık bir konu arkadaşlar bu konu. Tutukluluk süresi, tutuklama kurumunun Türkiye’deki uygulanması, gerçekten o hâle gelmiş. Bunu her birimiz biliyoruz, bunu Hükûmet de biliyor, Bakanlık da biliyor, arkadaşlarımız, AKP’li arkadaşlarımız da biliyorlar. Yani Türkiye’de tutuklamayı okullarda, üniversitelerde -hocalarımız burada- anlatıyorlar öğrencilere, bizlere de anlatmışlardı. İşte, “En son uygulanacak olan bir yöntemdir, bir adli tedbir yöntemidir. Tutuklama insanların özgürlüğünü alıkoymaya için belki de tedbirler içerisinde en acımasız, en vahşi bir yöntem olduğu için daha ağır koşulları barındırır uygulanması için.” diye anlatıyorlar. Ama Türkiye’de –geneli üzerinde de konuşurken söylemiştim- o kadar kolay tutuklama kararı veriliyor ki yani böyle leblebi gibi, hâkimler hiç bakmıyorlar. Saniğin kaçma şüphesi var mıymış? Deliller, işte... Tabii, bununla ilgili, maalesef, yasal düzenlemelerimiz sıkıntılı. Yani “suçlar kataloğu” diye bir şeyimiz var, hiç bakılmıyor, pat diye tutuklama kararı verilebiliyor.

Şimdi, bu düzenleme ne kadar çözecek? Sayın Bakan yanıt vermişti, ben geneli üzerinde konuşurken “Ya, işte, burada biraz daha netleştiriyoruz, somutlaştırıyoruz. Uygulamadaki yargıçların alışkanlıkları var, biraz da onlara ‘Evet, bakın, bu tutuklama kurumu o kadar basit bir şey değil, önemli bir olay. İnsanları alıyorsunuz, içeri atıyorsunuz; bunun şartları var mı, yok mu, buna bir bakın.’ Biraz daha bunu somutlaştırıyoruz ve kalın çizgilerle çiziyoruz.” demişti. Şimdi, yani baktığımız zaman, işte, keçi boynuzunun belki katkısı kadar olabilir bu kuruma, tutuklamayı engellemek diye düşünebilirsek. Ama işin özü bu değil. Yani işin özü: Tutuklamayla ilgili diğer hiçbir hüküm buraya alınmamış. Yani insanların bir beklentisi var.

Şimdi, bize hep şu söyleniyor, arkadaşlarımız da zaman zaman şunu söylüyorlar bize, diyorlar ki: “Ya, siz yatıyorsunuz, kalkıyorsunuz, işte, tutuklu milletvekilleri konusunu gündeme getiriyorsunuz.” Hayır, biz tutuklu milletvekilleri konusunu sadece gündeme getirmiyoruz. Ama arkadaşlar, o çok önemli bir konu. Biz tutuklanmayı, tutukluluk kurumunun bu kadar uzun süre almasını...

Zaman zaman davalara gidiyorum, işte, ben de gittim, geçen hafta oradaydım, beş yıldır tutuklu olan adam var Ergenekon davasında, beş yıldır Sayın Bakan. Yani bilmiyorum davanın sonunda ne olacak ama beş yıl, bu kadar olmaz. Sadece o davalar değil, diğer davalar için de aynı şey geçerli. Bu süreleri kısaltmamız gerekir. Bununla ilgili önlemleri almamız lazım. Sadece bu düzenlemeyle bu önlemi alamayacağımızı söylüyoruz. Yoksa siz biraz sonra şunu söyleyeceksinizdir: “Ya, işte, öyle demeyin, burada eninde sonunda az önce söylediğim o etkiler de olacaktır.” Ama milletvekilleriyle ilgili konuyu da gündeme getiriyoruz. Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok önemli bir konusu. Geçmişte böyle bir olay olmamış. Olmuş 2007’de, arkadaşlar, bir uygulama var, bir emsali var. Sebahat Tuncel örneğini biz yaşamışız. İlk tahliye kararının gerekçesi nasıldı Sayın Bakanım? Sebahat Tuncel milletvekili seçildiğinde mahkemenin tahliye ederken verdiği karar neydi? Milletvekili seçilmiş olmasıydı, değil mi? Bunun yanlış olduğu daha sonra söylendi, “Böyle bir gerekçe yazamazsınız.” falan denildi. İşte, kaçma şüphesi falan diğer tutuklama gerekçeleri olmadığı beyan edilerek yeni bir gerekçe yazdılar ve o gerekçeyle tahliye edildi. Ama milletvekili seçilmiş olması ilk kararda, tahliye kararında gerekçe gösterilmişti. Şimdi, bizim milletvekili arkadaşlarımız, sadece Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşlarımızdan bahsetmiyorum, tutuklu tüm milletvekilleri; hangi partinin mensubu olup olmadığı beni hiç ilgilendirmiyor ama bu insanları halk seçmiş.

Şimdi, seçilmişlerle ilgili ben tümü üzerinde konuşurken size bir şey sormuştum ama yanıt vermediniz. Demıştım ki: Sayın Başbakan, şu MİT meselesi gündeme geldiğinde bir şey söyledi, bir cümle söyledi. Herkesin dikkatini çekti, benim de dikkatimi çekti. O MİT Müsteşarı Yardımcısı Hakan Fidan ve diğer kişiler savcılık tarafından ifadeye çağrıldığında, haklarında yakalama kararı çıktığında Sayın Başbakan bir şey söyledi. Bu yasa teklifini getirdiniz ya buraya, jet hızıyla yani üç günde geçirdik. O yasayı savunurken dedi ki: “Biz seçilmişleri atanmışlara harcatmayız.” Şimdi, “Bunu Sayın Başbakan niye söylemiştir?” diye sordum. Gerçi siz şunu diyebilirsiniz bana: “Ya, işte, onu Sayın Başbakan söylemiştir, ona sorun, o yanıt versin.” Ama siz Hükümetin bir mensubusunuz, Bakanlar Kurulunun, en azından orada ne konuşulduğunu biliyorsunuz. Sayın Başbakanın bu söylemiyle neyi kastettiğini ben sizin burada bize açıklamanızı bekliyorum. Ben şunu anladım: “Seçilmişler önemlidir. Seçilmişler asıldır. Halkın seçtiği insanlar bu ülkeyi yönetirken onların aldığı kararları atanmışlara, işte, yeri geldiğinde sorgulatmam, onları harcatmam.” anlamında bir değerlendirme yaptığını düşünüyorum. O olayda seçilmiş kimdi? Hakan Fidan mıydı veya Afet Güneş miydi? Kimdi? Onları oraya gönderen iradeydi. “Ben gönderdim.” diyor Sayın Başbakan ve “Benim bu irademi tartıştırmam, ben seçilmişim.” diyor. Şimdi, bunu diyen bir Başbakanın çıkıp da tutuklu milletvekilleri için, seçilmiş olan, yüz binlerce insanın oyunu almış kişiler için “Bu benim meselem değil.” demesi mümkün değildir değerli arkadaşlar. Bunu diyorsa o zaman samimi değildir. Siyasi irade o olayda farklı bir talimat veya talimat demeyim de farklı bir irade ortaya koymaktadır, bunu da yargı, uygulayıcılar öyle algılamaktadır, “Tutuklulukları devam etsin.” diye algılamaktadır.

Şimdi, diğer konu: “Efendim, tutuklu olan insanların milletvekili yapılması çok ciddi sorundur. Bunlar zaten tutuklu oldukları için görev yapamazlardı. Bunları niye aday gösterdiniz?” konusu da vardı. Bunu Sayın Başbakan da söylüyor, siz de söylüyorsunuz. İkinci aşaması oydu, onu da sormuştum ben size. Onunla ilgili de sanıyorum... Pardon, onunla ilgili yanıt vermişsiniz burada. Onu da şöyle demiştim: Bakın, bu son seçimlerde, 2011’deki seçimlerde Yüksek Seçim Kurulu sanıyorum 12 ya da 13 milletvekilinin başvurusuna veto kararı verdi. Daha doğrusu, bağımsız milletvekilleriymiş onlar, dedi ki: “Sizler milletvekili aday olamazsınız.” Bir kısmı tutukluydu, şu an tutuklu olan milletvekillerinden bahsediyorum yani BDP’den aday olamayan ama tutuklu olanlar, 13 ya da 14 olabilir ya da 12 olabilir. Şimdi, o karar üzerine hiçbir tane AKP’li yetkiliden, sözcüden ben şunu duymadım: “Değerli arkadaşlar, zaten bu insanlar tutuklu. Bunlar milletvekilliği görevini yapamazlar. YSK’nın vermiş olduğu bu karar yerindedir.” falan, hiç böyle bir şey demediniz. İlk tepkiler -ben söyledim- Ömer Çelik, Egemen Bağış, Mehmet Ali Şahin, açıklamaları burada var. “Yargının bu vermiş olduğu karar demokrasiye vurulmuş bir darbedir.” veya Mehmet Ali Şahin’in, Sayın Şahin’in verdiği açıklamalar var, Ömer Çelik’in açıklaması bu yönde. YSK’yı yerden yere vuran açıklamalarınız oldu, Yüksek Seçim Kurulu. “Nasıl bu insanların adaylığını engellersiniz? Nasıl bu insanların milletvekili olma, seçilme haklarına engel koyarsınız?” diye açıklamaları siz yaptınız. O zaman bu açıklamaları yapıyorsanız, o zaman çıkıp da şu argümanı kullanamazsınız: “Ya, arkadaşlar, bunlar zaten tutuklu. Bunları niçin siz aday gösterdiniz?” diyemezsiniz. O insanlar şu anda mahkûm değiller, haklarında verilmiş bir karar yok, masumiyet ilkesi evrensel bir ilke, her birimiz biliyoruz. Davanın sonunda ne olacak? Ayrı bir olay ama Yüksek Seçim Kurulu adaylıklarını onaylamış, aday olmuş ve insanlar oylarını vermiş, bir anlamda kefil olmuşlar, demişler ki: “Biz kefiliz bu insanlara.” Yani olayın bu boyutuyla görülmesi gerekir. Bence AKP’nin bu konuda kendisini şöyle bir gözden geçirmesi, check etmesi lazım. Hiç samimi değilsiniz. Yani bu konuyu değerlendirirken şunu da anlamamız gerekir: Bu insanlara -milletvekili arkadaşlarımız için sadece söylemiyorum- onlara destek veren, oy veren yüz binlerce insanın da duygularını anlamamız gerekir. Biz burada siyasi değerlendirmelerle, o mülâhazalarla bakacaksak, Sayın Bakanım... Sayın Cemil Çiçek’in -ki bende tüm içtenliğimle söylüyorum, iyi niyetle, çünkü Sayın Cemil Çiçek’le zaman zaman yakın

çalışma imkânımız da oldu, beraber; orada da kendisini, az çok karakterini görme imkânım oldu- iyi niyetli olduğunu düşünüyorum. Yani burada, işte, efendim, “Muhalefet partileri anlaşılmaz, biz de öyle bir yol bulalım, ondan sonra da bunu kullanırız.” anlamında bir siyasi düşünceyle bu işin içerisine girdiğini ben düşünmüyorum. İyi niyetle, “Acaba çözebilir miyiz?” diye girdi ama bunun karşılığında siz el uzatmadınız, iktidar partisi el uzatmadı. Türkiye için bu konunun bu kadar gecikmesi ve bu konunun bu kadar dünyada da konuşulur hâle gelmesi... Bilmiyorum, yani bunun karşılığında ne bekliyorsunuz? Yani bu bedel niye ödettiriliyor? Evrensel hukuk ilkelerine aykırı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına aykırı, bizim iç hukuk meselemiz olmuş, sözleşmeye aykırı, her şeye aykırı. Niye bu konu bu kadar çözülüyor? Bunun çözüleceği yer Meclis. Yargı çözmüyorsa yani uygulayıcılar çözmüyorsa Meclis olarak biz çözeceğiz. MİT’i çözdük. 15, 17,18; üç günde çözdünüz ya, üç günde. 15 Şubat’ta teklif verdiniz, 17’inde burada görüştük, 18’inde de... Pardon, 15’inde burada görüştük, 17’inde Genel Kurulda görüştük, 18’inde Cumhurbaşkanı onayladı. E, demek ki Meclis çözebiliyor. Yani “Seçilmişleri atanmışlara harcatmam.” diyen anlayış devreye giriyor ve Meclis çözebiliyor. Bu konuyu niye çözmüyorsunuz? Bu konuyu da çözmemiz gerekir. İşin özü bu. Yoksa burada bu tutuklamayla ilgili getirilen düzenleme kısmen de olsa, çok az da olsa kalın çizgilerle belki konuyu biraz daha netleştirecektir diye düşünüyorum ama çözüm değildir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Yalnız, şunu söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, şimdi, aşağı yukarı meseleyi -üç aşağı beş yukarı- üç aşağı beş yukarı değil, bayağı tartıştık. Zaten kanunu...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Çok önemli Başkanım.

BAŞKAN – Bir saniye...

Gündeme geldiği günden beri de bunu tartışıyoruz zaten. Geneli üzerinde de bunu tartıştık. Yani meramınız aşağı yukarı anlaşıldı. Daha fazla üzerinde durmadan, birkaç tane daha madde var, Sayın Bakan buradayken bugün onları görüşelim istiyoruz. Onun için, yani mümkün olduğunca arkadaşlarımız süreyi iyi kullanırlarsa çok memnun olacağım.

Buyurun Celal Bey.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkan, şimdi, aslında baştan beri söylüyoruz, bu maddenin bu şekilde düzenlenmesine gerek yok, mevcut maddede, aslında, zihniyet eğer bozuk olmasaydı ya da yanlış olmasaydı, hiçbir değişiklik yapmaya gerek yoktu. Ancak, burada, bu maddede teknik bir hata var. Şöyle: Birtakım şeyleri düzeltelim derken, örneğin neredeyse yargıca “Böyle yaz.” diyecek kadar güçlü argümanlar koymak istiyoruz. Nedir? Deliller, bir; somut olgular, iki; gerekçelendir, üç; açıkça göster, dört. Bunlardan bir tanesini, “gerekçelendir” desen aslında yeterdi. O kadar irdeliyoruz ki olayı, âdeta görsün, “ ‘Ha, artık ben tahliye kararı verebilirim.’ desin.” diyoruz. Ama bunu yaparken bakın (a) bendinde kuvvetli suç şüphesini gösteren deliller olur, somut olgular olur, gerekçelendirilir ve açıkça gösterilir. İkinci bentteki de olabilir ama üçe geldi, tutuklama tedbirin ölçülü olduğunu gösteren delil olmaz, somut olguları olmaz. Burada gerekçelendirilir, açıkça gösterilir, olabilir.

Şimdi, (a), (b) ve (c) bentlerini alt alta koyarak burada bir sanki onun da delilleri ve somut olguları aranacakmış gibi bir imaj yaratılıyor. O açıdan “Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu hususu da karara eklenir.” diye ayrı bir bent yapılmasında yarar var, böylece o sorunu aşarız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

İlhan Bey, buyurun.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Bir kere ortada bir sorun olduğu kesin, sorunun sadece tutuklu milletvekillerini ilgilendirmede de kesin. Tutuklu milletvekilleri biraz daha katmerlendiriyor olayı çünkü olayı millî irade boyutu var, temsil boyutu var ve artık sanırım şu masada tek bir kişi, örneğin o tutuklu milletvekillerinden tek birinin kaçma şüphesi ya da delilleri karartma şüphesi olduğunu ikna etmesine gerek yok, söylesin ben hiç konuşmayayım, bir daha da bu Komisyona gelmeyeyim. Bunun artık o koşulları karşılamadığı hususunda herkes hemfikir, Bülent Arınç da hemfikir, “Derhâl bırakılmalı” diyen, “Ben olsam bırakırdım” diyen HSYK Birinci Daire Başkanı da hemfikir yani bunun artık yasadaki tutuklama koşullarını karşılamadığı çok açık. Hele hele Sebâhat Tuncel örneği veriliyor, bir de Ahmet Türk örneği var, 1987 yılında Ahmet Türk aday olunca bırakıldı DGM tarafından. Adaylığı gerekçe gösterilerek bırakıldı. Dolayısıyla milletvekilleri olayı biraz katmerlendiriyor ama bunun sadece yasayla ilgisi yok, bunun yargılama kültürümüzle çok yakından bir ilgisi var. Yani siz hâkimin önüne binlerce sayfalık bir fezlekeyi, binlerce sayfalık, yüzlerce klasörlük soruşturma klasörlük soruşturma evrakını koyacaksınız, iki saat içerisinde orada adil bir karar verdiğine insanların inanmasını bekleyeceksiniz, mümkün değil. Orada

deliller incelenmiyor, eylem de incelenmiyor, sadece iddianın ciddiyetine bakılarak... Aslında eylemin esas alınması lazım, delillerle birlikte değerlendirilmesi lazım. Eyleme de bakılmıyor, iddia ne? "Anayasal düzeni zorla değiştirmeye teşebbüs" deyip tutuklama kararı veriliyor. Ama sadece yargılama kültürüyle de ilgili değil, yargılama kültürünü oluşturan da nihayetinde hâkimleri, savcılar bağlayan yasalar.

Aslında 2002 yılında Adalet Bakanlığının bu insan hakları eğitimi seri olarak verilmeye başlandığı zaman bu konuda çok ciddi bir iyileşme gözlenmişti uygulamada ama ne zamanki bu tazminat davalarıyla ilgili torba kanunda, 6110 sayılı Kanun'da hâkimlerle ilgili kasıtlı verilmiş haksız tutuklama kararıyla bile olsa açılacak tazminat davalarının doğrudan devlete açılabilceği ve davanın sonunun beklenmesi şartı getirildi, bir kere birinci adım bu oldu. En büyük tehlike bu oldu ve şu andaki haksız tutuklama kararlarının çok büyük dayanağının bu olduğunu düşünüyorum. İkincisi de yine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu çok daha ciddiyetsiz nedenlerle inanılmaz soruşturma izni veriyor. Şu ana kadar, Sayın Bakan da burada, haksız tutuklama nedeniyle verilmiş bir soruşturma izni var mı bilmiyorum ya da daha benzer bir sürü hak ihlalleri var, bunlarla ilgili, daha alt seviyede hak ihlalleri var... Çünkü "En önemli değer insan özgürlüğü" diyoruz biz. Haksız tutuklama nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da tespit edilmiş, Yargıtay tarafından da tespit edilmiş bu kadar vaka varken tek bir disiplin soruşturması açıldığını ben bilmiyorum. Yani bizim çıkardığımız yasa, fıkradaki gibi "Kıta dur, Kandıralı sen de dur!" Yani bu maddeler... Bülent Bey değindi, tabii ben iyimser değilim çünkü bunun kamuoyunu oyalayacağını düşünüyorum, o biraz iyimserlik taşır. Çünkü kuvvetli suç şüphesi, tutuklama nedenleri ve ölçülülük ilkesi zaten 100'üncü maddede var, var olan bir şeyi yazıyoruz. Yine Bülent Bey değindi. Gerekçe 34'üncü maddede var, üstelik 230'a atıfla var. O zaman biz var olan şeyleri bir daha söylüyoruz. Bu bir eğitim sorunu değil ve bu sıkıntıların asıl özel yetkili mahkemelerin uygulamalarından kaynaklandığını, kuşkusuz hepsinde var ama bu sorunların asıl oradan kaynaklandığını da düşünürsek bizim başka bir şeyler yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Yani bunun daha büyük tehlikesi var. Bizim yargılama kültürümüzde eğer bir kişi hakkında tutuklama kararı vermişseniz bununla ilgili... Şimdi yanıma almamışım, ampirik değerlendirme, çalışmalar da var. Eğer bir kişi hakkında tutuklama kararı verilmişse mahkûmiyet kararı çıkma olasılığı da artıyor. Böyle bir sıkıntı var çünkü hâkim ya da savcı, hele hele bizim sistemimizde bir kişiyi üç yıl boyunca tutuklu tutmuşsa ağzıyla kuş tutsa bu adama berat kararı vermez, topu Yargıtaya atar. Onun için, burada asıl soruna değinmemiz lazım. Asıl sorun, kamuoyunu da ilgilendiren asıl sorun ve bu değişiklik getiriyorsa demek ki bir sorun olduğu hususunda herkes hemfikir. O zaman bizim asıl soruna bakmamız lazım. Asıl sorun da özel yetkili yargı düzeni ve o yargı düzeninin biraz önce değindiğin tazminat boyutu var, o kişilerin doğal yargı ilkesine aykırı şekilde oluşması, o mahkemelerin boyutu var, özellikle HSYK'nın bu mahkemelerin bu uygulamalarıyla ilgili soruşturma izni vermemesi var. Hatırlayın, Adalet Bakanlığının önceki müsteşarlarından birisi o mahkemelerde görev yapan savcılardan birisiyle ilgili olarak "Biz onun kılına dokundurtmayız, merak etmeyin." diye bir açıklama yapmıştı. Bu nedir? Sen ne yaparsan yap devam, senin kılına kimse dokunamaz. Bunun gibi çok boyutlu bir... Eğer samimiysek, gerçekten haksız tutuklamaların önüne geçmek istiyorsak bir kere bu katalog sisteminin kaldırılması gerekir. Yani şu andaki sisteme göre hâkimin açıkça, kasten çok somut olarak bir kişi hakkında tutukluluk ya da tutukluluğun devamına karar verdiğini ispat etsek bile o hâkim hakkında hiçbir şey yapılamıyor, yargılamanın sonucu bekleniyor. Onun için bir kere samimi olmak lazım, bu değişiklik hiçbir fayda sağlamayacaktır, tam tersi kamuoyunu oyalayacaktır. Biraz da bunların sonucunun alınmasını bekleyeceğiz çünkü getirilen unsurların tamamı zaten yasa da var. Bu bir eğitim sorunu değil, bu bir yasa sorunu değil, bir zihniyet ve daha çok özel yetkili yargı düzeniyle ilgili bir sorun. Ama yine de bir öneri getireyim: Nasıl olsa eller kalkacak, inecek, geçecek bu madde, nasıl MİT yasasında yaptıysak şöyle bir ek yapalım: "Bu hüküm halihazırdaki verilmiş tutukluluk ve tutukluluğun devamı kararları ilgili de gözetilir ve tüm kararlar yeniden gözden geçirilir diye hüküm getirelim."

Şimdi, hocam diyecek, tabii bu usul hükmüdür, derhâl uygulanırlılık ilkesi falan filan ama MİT yasasında aynı koşullar geçerli olmasına rağmen böyle bir hüküm getirilmişti. Hiç değilse tüm tutukluluklar bir daha gözden geçirsın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Zaten MİT yasasına karşı çıktınız arkadaşlar, şimdi buna da karşı çıkarsınız diye bir daha cesaret edip getiremiyoruz böyle şeyleri.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben başka bir şey diyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, çok kısa...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Değerli arkadaşlar, bu saatte sabrınızı zorlamayacağım, yalnız bir iki somut soru vardı, onlara da cevap vermeye çalışırken bir iki rakamı sizlerle paylaşacağım.

Öncelikle, bu maddeyle ilgili olarak arkadaşlarımızın gündeme getirdiği konularla ilgili, gayet tabiidir ki bu Komisyonda bu konular görüşülürken şu anda cezaevlerinde bulunan tutuklu milletvekilleriyle ilgili konuyu ağırlıklı olarak gündeme getirmeleri son derece doğal. Bu, Türkiye açısından çok övünülecek bir manzara değil, bizim de arzu ettiğimiz bir sonuç değil. Ancak gerçi bu tür değerlendirmelerin önüne kesti Sayın Dibek ama şunu ifade edeyim: Türkiye’de seçilmiş hiçbir milletvekili tutuklanmadı. Burada adaylık sürecinde bu hususa ilişkin birtakım uyarılar da yapıldı. Sayın Kanadoğlu’nun “Seçimleri onların tahliyesini otomatik olarak sağlamayabilir” uyarısı Sayın Kılıçdaroğlu’na hatırlatıldığında hatırlarsanız şöyle bir cevap vermişti o zaman: “Mahkemenin vereceği karara saygı gösteririz.” demişti.

Şimdi, yola çıkarken bu kabulle yola çıktı aday gösteren siyasi partilerimiz. Bu kabulle beraber yola çıkmalarını, vekillerin şu andaki durumunu meşru göstermek ya da efendim, bununla ilgili eleştirileri göğüslemek anlamında ona cevap olsun diye söylemiyorum. Türkiye’de yargı mekanizmasının problemlerine ilişkin defalarca bu Komisyonda da konuştuk, Genel Kurulda da konuştuk. Belli başlı sorunlarımız var bizim. Bu sorunlarımız defaatle sayıldı, döküldü buralarda. Uzun yargılamalar Türkiye’de yargının en önemli sorunlarının birincisidir. Diğer sorunlar bundan sonra geliyor. Bu sorunları çözme noktasında kapsamlı bir çözüm önerisi Türkiye’nin önüne getirildi ve öneri çerçevesinde Türkiye adım adım mesafe alıyor. Bu çerçevede, görüşmekte olduğumuz tasarı da hızlandırmaya dönük, yargısal sürecin sağlıklı bir şekilde, adaleti incitmeden, örselemeden hızlandırma noktasında atılan adımların bir parçası olduğunu da ifade ettik.

Bunu belirttik sonra, Sayın Öztürk’ün “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlal kararlarını sonuçlarını ortadan kaldırmaya dönük bir çalışma yaptığınızdan bahsettiniz. O sonuçları Meclisin gündemine getirmeyecek misiniz, tutuklamayla ilgili olsun, yargıyla ilgili farklı alanlarda olsun?” gibi bir sorusu oldu.

Değerli arkadaşlar, 1959’da, tabii o zaman mahkeme değil, komisyon şeklinde çalışıyordu Avrupa Konseyine bağlı ama...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben milletvekilleri konusunu soruyorum Sayın Bakan, serbest bırakılmaları hususunda iradeniz var mı yok mu?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Geleceğim, geleceğim...

1959’dan bu yana Türkiye aleyhine verilmiş olan 2404 dosyada ihlal kararı var. Bir dosyada birden fazla maddeyle ihlal kararı da çıktığı söz konusu. İhlallerin sayısı madde itibarıyla 3 binin üzerinde ama dosya itibarıyla 2400 civarında dosyada ihlal olmuştur Türkiye’de.

Tabii, bu yaklaşık elli yılı aşkın bir sürede almış olduğumuz ihlaller ve önümüzdeki dönemde de bu ihlaller gelmeye devam edecek, 15 binin üzerinde bir dosya AİHM’de bekliyor.

Şimdi, burada da kapsamlı bir çalışmamız var, bu genel problemleri azaltma noktasındaki çalışmalarımıza dönük olarak. Bir tanesi yargıyı Türkiye’de hızlandırmaya dönük çalışmalardır. İkinci Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bekleyen dosyaların mahkemede değil de iç hukuk yolu oluşturmak suretiyle Türkiye’de çözümünü öngören birtakım mekanizmaların kurulması çalışmalarıdır ki o konuyla ilgili tasarı Parlamente’ye sevk edilmiştir, muhtemelen Adalet Komisyonumuzun gündemine de gelmiş olması lazım. Bütün bunlar birlikte uygulandığında Türkiye’nin İnsan Hakları Mahkemesindeki tablosu da değişecektir, oradaki liderliğini de başkalarına bırakmaya gayret ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, hazırlığımız tamamlanmıştır, Bakanlar Kuruluna bunu ilk yapılacak toplantıda takdim edeceğiz. Ancak şunu da hemen ifade edeyim: İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye aleyhindeki ihlal kararlarının önemli bir kısmını sonuçlarını ortadan kaldıracak ve yeni ihlallerin oluşmasını önleyecek derecede bir paketi ben Meclis gündemine taşıyabileceğimizi düşünüyorum. Ancak bir kısmını zamana bırakmamız gereken düzenlemeler olabilir. Tutuklulukla ilgili falan değil ama varsayın ki bugün vicdani retle ilgili İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye aleyhine vermiş olduğu kararlar vardır ve vermiş olduğu son içtihadında da “Tutuklamayın ama yapacağı alternatif bir iş gösterin” diyor. Dolayısıyla Türkiye profesyonel askerliğe geçmeden bu şekilde bir düzenlemeyi yapması kolay gözükmemektedir. O açıdan bu ihlalin sonucunu ortadan kaldıracak tedbiri belki bir süre sonra getirebileceğiz bu Parlamente’ye, şimdi getiremeyeceğiz. Bunun gibi belli maddeler Türkiye’nin imkân ve kapasitesine bakılarak bu Parlamente’nin huzuruna getirilecek. Bunu daha önce de ifade ettim.

Son olarak, şu anda 28 Mayıs itibarıyla cezaevlerimizde bulunanlarla ilgili bilgileri sizlere güncellemek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, 28 Mayıs itibarıyla cezaevlerinde bulunanların sayısı: Tutuklu itibarıyla 35.595 kişi, genel mevcudun yüzde 28,7’si. Bu 35.595 kişi...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hükmen tutuklular dâhil mi?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Tamamı. Şöyle: “Tutuklu” dediğimiz zaman zaten hükmen tutuklu artık hükümlü kapsamındadır. Yani hem Yargıtay Genel Kurulunun vermiş olduğu karar hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu karara göre ilk derece mahkemesi kararını verdikten sonra o kişi artık hükümlüdür.

Burada şöyle bakıyorum tabloya, bu 35 bin kişinin ne kadar zamandan beri cezaevinde olduğuna dair rakamlar önümde, sizlerle paylaşmak istiyorum:

0-1 yıl arası yani dün tutuklanan da bu rakamın içinde, on bir ay önce tutuklanan da bu rakamın içerisinde. Son bir yıl içerisinde tutuklu olanlar: 27.004 kişi, mevcudun yüzde 75,86’sı.

1 ila 2 yıl arasında tutuklu olanlar: 5.053 kişi, yüzde 14,19.

2 ila 3 yıl arasında tutuklu olanlar: 2.188 kişi, yüzde 6,14.

Değerli arkadaşlar, üç yıl üzerindeki rakamları sizlerle paylaşmak istiyorum. Bunları küçümsemek anlamında söylemiyorum ama genel bir algı var, sanki insanlar yıllardır cezaevindeymiş gibi. Üç yıl ve üzerinde olanlar var ama bunların oranlarını paylaşmak istiyorum:

3 ile 4 yıl arasında tutuklu olanların oranı yüzde 2,53,

4-5 yıl arası binde 87,

5-6 yıl arasında binde 24,

6-7 yıl arasında on binde 7, toplam 25 kişi yani tüm Türkiye’de.

7 ile 8 yıl arasında tutuklu olan kişi sayısı toplam 9, 123 bin kişi de 9 kişi. Onlar da on binde 2.

Şimdi, bütün bunlara baktığımız zaman yüzde 90’ı 0-2 yıl arasında tutuklu. Bu yüzde 90’ın yüzde 76’sı son bir yıldır tutuklu. Yani ana kitleyi oluşturan gruplar genel itibarıyla 0-1 yıl arasında tutuklu olanlardır. Üç yıldan fazla tutuklu olanlara baktığımız zaman toplamın oranı 3,81, üç yılın üzerinde...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O zaman üç yıla indirmek lazım o rakamlara göre?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Size aslında ben daha önce de ifade ettim, CHP’nin vermiş olduğu teklif kabul edilemeyecek bir teklif değil ama bir süreye ihtiyacımız var. Şu yargılamaları hızlandırarak önümüzdeki gerçekten kamuoyunun taşıyamayacağı yükü bir miktar hafifleterek bir süre sonra CHP’nin teklifini yasalaştırmak için belki bakanlık bu teklifi getirecek ya da muhalefet partisinin verdiği öneri belki bu Genel Kurula gelecek. O teklifler makul olmayan teklifler değil ama kısa bir zamana ihtiyacımız var. Ümit ediyorum o günler çok uzak değil. İnşallah bu tedbirlerle beraber kısa ve orta vadede o sorunların da minimize etme imkânı bulacağız diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Bakan, tutuklu milletvekilleriyle ilgili soruma yanıt vermediniz. Dedim ki: Bu konuda iradeniz nedir? Siyasi iradeniz nedir? Tutuklu milletvekillerinin salıverilerek yargılanması konusunda iradeniz nedir? Bırakılmasını istiyor musunuz istemiyor musunuz? İstiyorsanız ne gibi bir çalışma öngörüyorsunuz?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Değerli arkadaşlar, bu konuda siz öneri getirdiniz. Bu önerinin komplikasyonları olacağından bahisle iktidar grubu, benim de mensubu olduğum parti bunun sorunlar doğuracağını belirterek bu öneriyi kabul etmedi dolayısıyla elbette ki siyasi partilerimiz öneri getirme hakkına sahiptirler ama karşınızdaki partinin de görüşüne aynı şekilde bir saygı gösterme ihtiyacı var.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben bir şey söylemedim. Şimdi, mademki sorun olarak ortada... Onu da söyledim, tamam, kabul etmek zorunda değilsiniz. Sizin bunun çözümü noktasında bir iradeniz var mı? Varsa siz bu Komisyona çözmek için bir formül getirecek misiniz?

BAŞKAN – Şu aşamada yok.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Değerli arkadaşlar, bizim getirmiş olduğumuz paket Türkiye’de devam eden yargılamaların hızlandırılmasına dönük adım atacaktır. Uygulamayı yapan hâkimlerimiz için ellerini genişletecek düzenlemeler de var bu paket içerisinde. Dolayısıyla burada bu paketten 35 bin küsur tutuklunun tamamının istifade etme imkânı vardır ama hangisi istifade eder hangisi etmez, buna siyasetçi karar veremez. Biz yargıda aksadığını gördüğümüz hususları giderebilmek adına Parlamente’ye müracaat ediyoruz, yasalarımızda birtakım değişiklikleri getiriyoruz, Komisyon ve Genel Kurul kabul ederse bunlar yasalaşacak. Uygulayıcılar da bunlara bakarak hangi vakalarda bunları uygulayacaklarını onlar belirleyecekler. Onun için, somut sonuçlarını beraberce takip edeceğiz diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici 1'inci maddeyi okutuyorum arkadaşlar:

Dava ve cezaların ertelenmesi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 31/12/2011 tarihine kadar, basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş olup; temel şekli itibarıyla adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı;

a) Soruşturma evresinde, 5271 sayılı Kanunun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesine,

b) Kovuşturma evresinde, kovuşturmanın ertelenmesine,

c) Kesinleşmiş olan mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesine, karar verilir.

(2) Hakkında kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi kararı verilen kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlememesi hâlinde, kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilir. Bu süre zarfında birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlenmesi hâlinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümlerle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen soruşturma veya kovuşturmaya devam olunur.

(3) Cezasının infazı ertelenen kişinin erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlememesi hâlinde mahkûmiyet bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar. Bu süre zarfında birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlenmesi hâlinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümlerle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen cezanın infazına kaldığı yerden devam edilir.

(4) Bu madde hükümlerine göre cezanın infazının ertelenmesi hâlinde erteleme süresince ceza zamanasını durur; kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi hâlinde, erteleme süresince dava zamanasını ve dava süreleri durur.

(5) Birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmiş olması hâlinde dahi, bu madde hükümleri uygulanır.

(6) Birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı verilmiş mahkûmiyet hükmünün infazının tamamlanmış olması hâlinde bu mahkûmiyet hükmüne bağlı yasaklanmış hakların 5352 sayılı Kanunun 13/A maddesindeki şartlar aranmaksızın geri verilmesine karar verilir.

(7) Bu madde hükümlerine göre verilen kamu davasının açılmasının, kovuşturmanın veya cezanın infazının ertelenmesi kararları adli sicilde bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturma ile bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(8) Bu madde hükümlerine göre kamu davasının açılmasının, kovuşturmanın veya cezanın infazının ertelenmesi kararlarının verildiği hâllerde, bu suçlar 5237 sayılı Kanunun erteleme ve tekerrüre ilişkin hükümlerinin uygulanmasında göz önünde bulundurulmaz.

BAŞKAN – Burada herhâlde Basın Konseyini temsilen...

Sayın Kazan, bir şeyler söyleyecektiniz?

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Ben size söyledim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam, o zaman burada söyleyeceklerinizi söyleyin.

Turgut Bey, buyurun.

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Ben geçici maddeyle ilgili olarak bir tarih düzeltmesi yapmanın Bakanlığın bu yaklaşımına uygun olacağı kanısındayım. Yani diyorsunuz ki, deniliyor ki, hem yükü hafifletmek hem yargıyı rahatlatmak için bu paket gelmiştir. O hâlde bunu, örneğin Komisyonun kabul tarihine kadar değiştirebilirsiniz diye düşünüyorum, değiştirmeniz daha uygundur diye düşünüyorum. Yani bu, gerekçeye daha uygun bir yaklaşım olur, daha rahatlatıcı sonuç verir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Turgut Bey.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tasarının bu maddesi ile belirli bir kanunda değişiklik yapılmamakta, yalnızca basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce açıklama yöntemleriyle işlenmiş olup temel şekli itibarıyla adli para cezasını ya da üst sınırı beş

yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı bazı koşulların varlığı hâlinde kamu davasının açılmasının ertelenmesi, kovuşturmanın ertelenmesi ve cezanın infazının ertelenmesine dair hükümler getirilmektedir.

Burada öncelikle "basın ve yayın yoluyla ve sair düşünce açıklama yöntemleriyle işlenmiş suçlar" ifadeleri üzerinde durmak gereklidir.

Bu şekilde kategorize etmekle, basın yayın yoluyla işlenmiş suçların, genel olarak düşünce açıklama yöntemiyle işlenmiş suç olarak kabul edilmesi gibi bir sonuca varılması mümkün olmaktadır.

Oysa, "düşünce açıklama yöntemiyle işlenen suçlar" şeklinde bir sınıflandırma bulunmadığı gibi, basın ve yayın yoluyla işlenen bütün suçların bu niteliği taşıdığını ileri sürülebilmek de mümkün değildir.

Bunun yanında, bir suçun "Sair düşünce açıklama yöntemleriyle işlenmesi" ne demektir? Bu ifade ayrıca açıklanmaya muhtaçtır. Örneğin, "Hakaret de bu kapsama girecek midir?" "Bu durumda, basın ve yayın yoluyla işlenen hakaret suçları bakımından da bu madde uygulanacak mıdır?" gibi sorular akla gelmektedir.

Birinci fıkranın devamında, yukarıda belirtilen nitelikteki suçlardan dolayı sırasıyla;

"a) Soruşturma evresinde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171'inci maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesine,

b) Kovuşturma evresinde kovuşturmanın ertelenmesine,

c) Kesinleşmiş olan mahkûmiyet hükümlerinin infazının ertelenmesine, karar verilir" denilmektedir.

Bunlardan (b) bendinde belirtilen "kovuşturmanın ertelenmesi" gibi bir kurum veya kavram, ceza muhakemesi hukukunda bulunmamaktadır.

İddianamenin kabulüyle kovuşturma başlayacağına göre, iddianame kabul edildikten sonra duruşmanın başlatılmaması ya da başlamış olan duruşmanın sürdürülmemesi durmadır. Bu nedenle "davanın durmasına" şeklinde bir düzenlemenin getirilmesi yerinde olacaktır. Sonuçta, kovuşturmanın ertelenmesi davanın durmasıdır.

Ayrıca, ikinci fıkrada "üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlenmesi hâlinde bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen soruşturma veya ertelenen kovuşturmaya devam olunur" denilmektedir.

Burada ertelenen bir soruşturma söz konusu olmadığından bu ifade metinden çıkarılmalıdır. "Ertelenen soruşturma" yerine "kamu davası açılır" denilmelidir.

Aynı şekilde "ertelenen kovuşturma" yerine de "durma kararı verilen kovuşturmaya kaldığı yerden devam olunur" denilmelidir.

Üçüncü fıkrada "cezasının infazı ertelenen kişinin erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlememesi hâlinde mahkûmiyet bütün sonuçları ile ortadan kalkar" denilmektedir.

Oysa, cezanın infazının ertelenmesini düzenleyen Türk Ceza Kanunu madde 51/son fıkra "denetim süresi yükümlülöklere uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır" biçimindedir.

Tasarının bu maddesinde burada sayılan erteleme kurumlarının uygulanabilmesi için CMK ve Türk Ceza Kanunu'nda belirtilen koşulların aranmayacağı ifade edilmişse de bu durum biraz farklılık arz etmektedir. Çünkü burada erteleme sonuölarıyla ilgili farklı bir düzenleme öngörülmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda hapis cezasının infazının ertelenmesi bakımından, cezanın infaz edilmiş sayılacağına ilişkin bu düzenleme çok sayıda eleştirinin hedefi olmuştur. Tasarıda yalnızca belirli suçlar bakımından bu düzenlemenin istisnasının getirilmesi, eşitlik ilkesine ve hakkaniyete aykırı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle bu konuda Türk Ceza Kanunu'ndaki genel kuraldan ayrılmamak daha yerinde olacaktır. Eğer ayrılacak olunursa, bu durumda adli para cezasının da infazının ertelenmesine geri dönölmesi gerekecektir.

Beşinci fıkrada "birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmiş olması hâlinde dahi, bu madde hükümleri uygulanır" denilmektedir.

Birinci fıkrada hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer verilmemesi nedeniyle, yapılan değışikliğin bu kurumu da içermesi amacıyla beşinci fıkraya yer verilmiş olması mümkündür. Ancak, burada özel olarak düzenlenmediği için hükmün açıklanmasının geri bırakılması yönünden CMK madde 231'in uygulanması gerektiği sonucuna varılmalıdır.

Bu durumda geçici madde 1’de öngörülen koşullar ile CMK madde 231’de hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair öngörülen koşullar birbiriyle örtüşmemektedir. Bu nedenle 5’inci fıkrada yer alan “Bu madde hükümleri uygulanır.” ifadesi karmaşaya yol açacak niteliktedir. Burada daha açık ve anlaşılır özel bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır. Örneğin “tarihine kadar suç işlenmediği takdirde davanın düşmesi kararı verilir” biçiminde belirlenmeler yapılması gereklidir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Dilek Hanım, tasarı üzerinde bazı eleştirilerde bulundu, bazı yanlış olabilecek, yanlış sonuç doğurabilecek konulara değindi.

Şimdi, önce Hocamıza bir sorulalım bakalım, burada ne düşünümler, ne yapmışlar?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Aslında yapılan eleştirilere şöyle bir katkıda bulunmaya gayret edeceğim.

Ben, bu Türkiye’deki erteleme kanunların geçmişte yapılanlarının yargı yükünü artırdığını düşünüyorum. Zaten fiiliyatta da öyle olmuştur. Şimdi geçmiş tecrübelerden hareketle, yargı yükünü artırmayacak şekilde bir düzenleme yapılmaya kalkışılıyor. En son 1999 yılındaki erteleme kanunu, biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesine gidip iptali ve ondan sonra çıkarılan kararlar hâlâ o kanunun uygulanmasından dolayı yargının yükü azalmış değil. Bu uygulama aslında Terörle Mücadele Kanunu’nun ilk çıktığı 1987 yılında başlamıştır erteleme. Orada da büyük sorunlar çıkmıştı. Anayasa Mahkemesi ise bu konuda her zaman tutarlı yol izlememiştir. Bazen bunları af kanunu gibi kabul etmiştir, bazen kendine özgü başka kanunlar olarak kabul edilmiştir. Bu süreçten sonra yeni bir erteleme kanunuyla karşı karşıyayız.

Şimdi, birinci sorun, neyi kapsıyor? Şimdi, basın ve yayın yolu deniyor. Basın yayın yolu deyince sadece gazete, televizyon değil İnternet de girer buna. Dolayısıyla örneğin çocuk pornografisi de buna girecektir ister istemez veya çocuk müstehcenliği de girecektir doğal olarak. Ceza miktarı tabii ki bunlara bakıldığında göreceğiz. Temel şekli giriyor. Mesela cinsel taciz sözlü olarak işlendiğinde bu da bir düşünce açıklamasıdır deyip kabul edilecek mi? Ama müstehcenlikle ilgili yani pornografiyle ilgili çocuklara yönelik olarak birçok madde, 226’ncı madde buraya girmektedir. Elbette ki müstehcenlik zaten tartışmalı bir konu, ifade özgürlüğüyle ilgilidir ancak buraya girecektir. Hakaret elbette basın yoluyla işlendiği zaman buraya girecek, işlenmediği zaman da hakaret bir düşünce, açıklama yöntemi olarak kabul edilip diyelim ki alenileştirilmişse bir şekilde o da buraya girecek gibi duruyor fakat bu da ben hakaret olarak kabul edilen bir davranışın nasıl olur da bir düşünce açıklama yöntemiyle şey yapacağını pek şey yapamıyorum ama bunlar tartışmalı konular.

Ceza Kanunu dışında da suçlar var. Mesela telif haklarıyla ilgili konular, intihal yani intihal edip bir düşünceyi açıklama yani kitap yaymak vesaire bunların hepsi düşünce açıklama yöntemi olduğu için bütün intihaller de buraya girer. Artı, tasarım vesaire gibi birçok Ceza Kanunu dışındaki suçlar da buraya giriyor. Bu bir suç politikasıdır. Kabul edilebilir, buna bir itirazım yok ancak daha böyle toplumu rahatsız eden suçlar buraya gelirken mesela neden bir yaralama buraya girmeyecek o zaman. Tek bir kişiyi belki de rahatsız eden bir şey. Hani, bir kişinin onurunu, şerefini bütün kamuoyunda rencide edilmesini basın yoluyla aşağılanmasına yol açan bir şeyi affediyoruz, buna karşılık diyelim ki bir yumruk atmış, bu bunun kapsamının dışında. Bu tartışmaların devam etmesi gerekecek. O nedenle, eğer böyle bir yol açılıyorsa ya sadece gerçekten basın mensuplarına yönelik bir erteleme çıksın yani yazı işleri müdürleri ve muhabirlere yönelik ama basın yayın yolu ve düşünce açıklama deyince genişletince gerçekten eşitlik ilkesiyle bu pek izah edilemiyor. O zaman beş yıl bütün suçlar bakımından erteleme getirirsin. Bu gerçekten daha makul olur, eşitlik tartışmaları şey yapar.

Söyle düşünün: Burada şimdi terör örgütünün propagandası da buraya girecek. Başka bir şey daha tartışılacak, şimdi gösteri yürüyüşlerinde bazı suçlar işleniyor, onlar da tartışma konusu olacak. Şu anda bizde tabii bunlar pek makul gelmiyor ama uygulamada af benzeri bir imkân doğduğu zaman bütün uygulama o alanı yine genişletmeye çalışır. Bir yerde genişleyecek, bir yerde daralacak. Anayasa Mahkemesine gitti, bozuldu, bozulmayacak. Bunların yerine, ben tabii size tabii bunun siyasetin karar vermesi gerekir, beş yıl erteleme bütün suçlar için yahut da beş yıl sadece basın mensupları için çünkü o makuldür. Dersiniz ki basın mensupları, Türkiye basın özgürlüğü bakımından önem taşıdığı için bu insanlara yönelik yapıyoruz, o makul karşılanabilir. Ama şimdi demin saydığım suçlar, birçoğu da önemli, kamusal değerleri, bireysel değerleri ihlal eden suçlar, buradaki ayırım belli olmuyor. O yüzden bu kararın verilmesi bağlamında bir tartışmanın açılmasını ve benim önerim, beş yıl, bütün suçlar için olması, makul, adil, eşit olur, Anayasa bakımından da bir eşitlik sorunu doğmaz, yargının yükü de hakikaten hafiflemiş olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, ben teşekkür ediyorum.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben de Adem Hoca’nın dediğine benzer şeyler söyleyecektim. Bir, Turgut Bey’in tarihe ilişkin kaygısına katılıyorum, bir de basın yoluyla işlenen bir suçun basın ya da yayın yoluyla işlenmesi genellikle ağırlaştırıcı neden

olarak görünür. Burada ağırlaştırıcı unsurları affedip sair çok belirsiz, diğerlerini kapsar mı kapsamaz mı belli değil. Bir sıkıntı yaratabilir. Adem Hocanın önerisi daha mantıklı gibime geliyor.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Soru sormak istiyorum Sayın Başkanım.

Birincisi, yani bu düzenlenen madde kapsamında, dosya bazında veya yahut da sanık bazında nedir istatistiki bilgi, hükümlü, tutuklu yahut davası devam eden? Bir bu.

İkincisi, 1999 yılında çıkartılan 4454 sayılı benzer bir Yasa. Onun ismi de Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Ceza Ertelenmesine Dair Kanun. Malum bu Kanun'un 1'inci maddesi, Anayasa Mahkemesi, ilgili bölümünü o zaman bozmuştu. Bozulan bölüm de şudur: "Basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenmiş" olup bölümünü iptal etti. Sonra bu genelleşti, 99'u hatırlarsanız.

Şimdi, Bakanlık olarak, Anayasa Mahkemesinin bu iptal kararı karşısında bu tasarının durumu nedir yani Bakanlık bu şekilde bir genişlemeye nasıl bakıyor yahut da bu kapsama girmez mi diyor?

İki noktada cevap verilerse memnun olurum.

BAŞKAN – Kenan Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, öncelikle şunu ifade edeyim ki bu müessese, Türk hukukunda şu anda ilk defa gündeme gelen bir müessese değil. Biraz önce Adem Hocanın da ifade ettiği gibi, ilk olarak bu Türk hukukuna 1997 yılında 4304 sayılı Kanun'la giren bir müessesidir. Onun adı da, kanunun adı 12/7/1997 tarihine kadar sorumlu müdür sıfatıyla işlenen suçlara ilişkin dava ve cezaların ertelenmesine dair kanun. Daha sonra 28/8/1999 tarihli ve 4454 sayılı Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun kabul edilmiştir ve yürürlüğe konulmuştur.

Şimdi, bu 4454 sayılı Kanun'daki düzenleme şu şekildedir: 23 Nisan 1999 tarihine kadar sorumlu müdür sıfatıyla işlenmiş suçlar dâhil, basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenmiş olup ilgili kanun maddesinde öngörülen şahsi hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on iki yılı geçmeyen suçlardan dolayı on iki yıl veya daha az. Şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm edilmiş bulunan kimselerin cezalarının infazı ertelenmiştir diyor, devamında da dava ve soruşturmanın ertelenmesine ilişkin hükümler yer alıyordu.

Şimdi, buradaki biraz önce okuduğum hükümde 4454 sayılı Kanun'daki "basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenmiş olup" ifadesi Anayasa Mahkemesinin önüne götürülmüştür, iptal istemiyle ve Anayasa Mahkemesi, 19/9/2000 tarihinde vermiş olduğu kararla bu bölümü iptal etmiştir. İptal gerekçesinde de şunu ifade etmiştir: "Dava konusu düzenlemeyle düşüncüyü açıklama özgürlüğü bağlamında basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenen suçlar yönünde erteleme adı altında bir olanak getirilmiş ancak aynı tür suçların daha az cezayı gerektiren basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenmemiş olanları kapsam dışı bırakılmıştır. Aynı tür suçu işleyenler için farklı uygulama öngören bu düzenlemenin haklı bir nedeninin bulunmadığı açıktır" diye iptal etmiştir ve bu iptalden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinde yeniden aynı kanun görüşülmüş ve yapılan değişiklikle 2000 yılında yeniden düzenlenmiş ve burada basın yoluyla veya sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla bu vardı eskiden, buna ilave olarak yahut miting, kongre, konferans, seminer, sempozyum, açık oturum veya panel gibi her türlü toplantılarda konuşmalarla işlenmiş olup yani konuşmaya bağlandı.

Şimdi, baktığımızda doğru, belki ilk etapta şu algı oluşabilir, bunun sınırları belirsizdir diye ama sınır belirli, iki tane sınır var. Birinci sınır bu suçların işleme yöntemi, ikinci sınır ise bu suçlar için öngörülen, kanunda öngörülen cezanın üst sınırıdır ve bu yaklaşık on iki on üç yıldır, hatta on beş yıldır uygulanagelen bir hükümdür ve bize yargıdan bunun kapsamının belirsiz olduğu, uygulamada sıkıntı oluşturduğu yönünde bugüne kadar, ben 97 yılından beri Kanunlar Genel Müdürlüğünde de görev aldım, hiçbir geri dönüşüm olmadı. O açıdan şunu çok rahatlıkla ifade edebiliriz ki bunun uygulaması yerleşmiştir, yapılan geçmiş dönemde, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı dikkate alınmıştır, diğer usul hükümleri de yeni müesseseler çerçevesinde gözden geçirilerek monte edilmiştir. Ha, yasa koyucu olarak bunun kapsamı genişletilebilir, farklı bir yöntem benimsenebilir. Bu tamamen yasamanın takdirindedir, herhangi bir uyumsuzluk burada yaşanmayacaktır.

İçine giren suçlar bakımından, dediğim gibi, bu iki sınır çerçevesinde hangi suçlar giriyorsa bu kapsama girecektir ve gerekli uygulama bu yönde yapılacaktır derim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Murat Bey sormuştu, bu suçların hangi suçlar olabileceği, miktarın ne kadar olduğu yönünde bir istatistiki bir bilgi var mı buraya giren suçlarla ilgili olarak?’ demişti.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Şimdi, bizde sayısal olarak yok ama Türk Ceza Kanunu’nda buna ilişkin bir hüküm çıkarılabilir baktığımızda. Özel kanunlardakini de taramak lazım.

BAŞKAN- Yok, o açıdan değil, açılmış dava veya soruşturma?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Ona ilişkin şu anda elimizde bir istatistik yok efendim.

BAŞKAN – Peki.

Teşekkür ederim.

Buyurun.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Sayın Başkanım, alt komisyonda da en çok tartışılan maddelerden birisi buydu. Gerçekten adına “erteleme” diyelim veya “af” diyelim, bu tip kanunlar kamuoyunda en çok tartışılan ve çoğu zaman da basına yansımak suretiyle somut olaylardan gidilerek suistimal edilen, işte şu da çıktı, bu da çıktı, şu tahliye oldu diye sürekli kamuoyunu meşgul eden hâllerden birisi.

Alt komisyonda bu kanun görüşülürken bize çok sayıda da telefon geldi, ya işte şu suçlar giriyor, işte trafik cezaları niye girmiyor, şu cezalar niye girmiyor diye. Dolayısıyla bunun kamuoyunu rahatsız edebileceği düşüncesiyle, benim de teklifim, ben de bu maddede Adem Hoca gibi düşünüyorum, sadece eğer amaç Türkiye’nin basın özgürlüğü konusunda dünyadaki konumunu daha iyi hâle getirmekse, Türkiye’deki basın özgürlüğünün sınırlarını genişletmekse sadece basın mensuplarıyla ilgili bu maddeye daraltsak çünkü bu madde uygulamada çok genişleyecektir.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bunu Anayasa Mahkemesi daha önce iptal ettiği için öyle bir düzenlemeyi aynı iptal ile karşılaşma durumu var.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, biraz önce Adem Hocam anlatırken biraz açıkladı da yani o çerçevede şöyle bir şey sormak istiyorum: Mesela 125’inci madde hakaret suçu Ceza Kanunu’nun, dördüncü fıkrasında hakaretin alenen işlenmesi var yani basın yoluyla işlenmesi var yani basın yoluyla işlenmesi alenen işlenme oluyor sanıyorum Hocam, doğru mudur? Yani ben birisine hakaret etsem ve şu anda yargılanıyor olsam, normal hakaret ya da şöyle söyleyeyim: Şu anda hakaret suçundan yargılanan birisi davası devam ederken bu düzenlemeden yararlanmak istiyorsa gazete arşivlerini tarayacak ne yapıp yapıp bu şeyin basına yansıdığını, gerçi tabii, basın yoluyla yapmak anlamına o gelmiyor ama en azından alenileştiğini ispat etmek zorunda kalacak yani suçun basit şekli, daha az cezayı gerektiren şeklinde bundan yararlanamayacak ama daha ağır şeklini işlenişse bundan yararlanacak?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Yok, metinde basın yoluyla işlenmiş zorunluluğu yok.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ha, sair yollarla.

Basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle.

BAŞKAN – Düşünce açıklama diyor.

Evet, başka görüş? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bu soruşturmanın gizliliğini ihlalle ilgili birkaç madde var, onları da görüşelim, ondan sonra...

285’inci madde ama Ali Rıza Bey’in orada bir önergesi var, onu yarına bırakmamamızı istedi. Onun için o maddeyi görüşmeyeceğiz şimdi.

Adli kontrolle ilgili hükmü de bir görüşelim olmazsa.

97’nci maddeyi görüşüyoruz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ali İhsan Bey’in katılması gerekiyor, alt komisyonda biliyorsunuz Ali İhsan Bey vardı.

BAŞKAN – Hangisinde?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 109...

BAŞKAN – 109’da zaten sorun yok, muhalefetin önergesini kabul ettik orada, sınırı kaldırdık, üç tane de ilave tedbir koyduk. Bilmiyorum, ben, Sayın Bakana soracağım.

Bununla ilgili düzenlemeye siz katılır mısınız, ne dersiniz 109’ daki?

97’ nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 97- 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına aşağıdaki (j), (k), (1) bendleri eklenmiş, yedinci fıkrasında yer alan "birinci fıkradaki süre koşulu aranmaksızın" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"1) Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, 100 üncü maddede belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı halinde, şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir."

"j) Konutunu terk etmemek,

k) Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek.

1) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek."

BAŞKAN – Evet, buradaki süre kaldırıldı, üç tane de denetim hükmü getirildi.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, esas itibarıyla alt komisyonun yapmış olduğu düzenleme 2004’te Hükümet tasarısıyla aynı noktaya taşıdı maddeyi. O açıdan 2004 Hükümet tasarısına dönülmüş gözüyor. Bizim açımızdan bir sorun gözüküyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Süre sınırlaması tamamen kaldırıldı...

BAŞKAN – Tamamen kaldırıldı.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 109’la ilgili 97’ nci madde kabul edilmiştir.

77’ nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 77- 5237 sayılı Kanunun 132 nci maddesinin;

a) Birinci fıkrasında yer alan "altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para" ibaresi "bir yıldan üç yıla kadar hapis"; aynı fıkarda yer alan "bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur" ibaresi "verilecek ceza bir kat artırılır" şeklinde değiştirilmiştir.

b) İkinci fıkrasında yer alan "bir yıldan üç yıla kadar hapis" ibaresi "iki yıldan beş yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiştir.

c) Üçüncü fıkrasında yer alan "altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para" ibaresi "bir yıldan üç yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiştir.

d) Üçüncü fıkrasına "rızası olmaksızın" ibaresinden sonra gelmek üzere "hukuka aykırı olarak" ibaresi eklenmiştir.

e) Dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Burada cezalar özel hayatın gizliliğiyle ilgili hükümlerdeki cezalar artırılmış.

"Basın yoluyla işlenmesi hâlinde ceza artırılır." hükmü vardı, o kaldırılıyor.

Madde üzerinde söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sözümüz olabilir, maddeyi bulmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – 77...

Buyurun.

Ali Rıza Bey gitti, onun yerine artık siz konuşun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Emaneten efendim.

BAŞKAN – Ali Rıza Bey bu maddede konuşmayacaktı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben emanetçiyim Sayın Başkan.

Bu konuyla ilgili bir değerlendirmeyi ben size sunmak istiyorum. Türk Ceza Kanunu Madde 132’de düzenlenen haberleşmenin gizliliğini ihlal suçunun cezaları artırılmaktadır. Bunun sonucu olarak suçun basit hali, cezanın ertelenmesi ve hükmün ayıklanmasının geri bırakılması kapsamında çıkarılmaktadır.

Ayrıca, 3’üncü fıkraya "hukuka aykırı olarak" ibaresi eklenmek suretiyle hüküm şu şekilde düzenlenmek istenmektedir: "Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi" yerine "Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi."

Suç genel teorisinde suçun hukuka aykırılık unsurunun, özel suç tipinde ayrıca gösterildiği hâle hukuka özel aykırılık denmektedir. Oysaki genel olarak özel suç tipinde hukuka aykırılık unsurunun gösterilmesine gerek yoktur. Çünkü hukuka aykırılık, özel suç tipine uyan eylemin suç oluşturabilmesi için nesnel olarak her suç bakımından varlığı zorunlu bir unsurdur.

Somut olayda eylemdeki hukuka aykırılığın varlığı veya yokluğunun nesnel olarak bulunması yeterli olup, failin kastının hukuka aykırılığın varlığını da kapsamı gerekli değildir.

Kastın kapsamı, suç tipinde yer alan unsurlarla sınırlıdır. Hukuka aykırılık da suç tipine yerleştirildiğinde artık söz konusu suç bakımından failin kastının eylemdeki bu hukuka aykırılığı da kapsamı gerektiği sonucuna ulaşılır.

Sonuç olarak, ceza yargıcı da failin eyleminin suç oluşturup oluşturmadığını tespit ederken eylemin nesnel olarak hukuka aykırılığıyla yetinmeyip ayrıca failin kastının bu hukuka aykırılığı da kapsayıp kapsamadığını da araştırmak zorundadır.

Yürürlükteki Türk Ceza Kanunu 30/4 maddesi "işlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi cezalandırılmaz" hükmünü getirerek aslında tüm suçlar bakımından somut durumda failin haksızlık bilincine sahip olmadığı şeklinde bir savunma yolunu açmıştır. Ancak buradaki haksızlık suçun manevi unsuru kapsamında değildir. Eylem, hukuka aykırılık unsuru da dâhil bir suçta bulunması zorunlu tüm unsurlarla suç oluşturmuştur. Fakat failde suç oluşturan bu eylemine dair haksızlık bilinci yoktur. Haksızlık bilinci, eylemin suç olup olmadığını bilmekten bağımsız, eylem hakkındaki bir değer yargısıdır.

Bu, nesnel değer yargısı olup, failin bu konudaki öznel değer yargısının önemi yoktur. Önemli olan, failin suç oluşturan eyleminin haksızlığı hususundaki nesnel değer yargısına dair bir bilince sahip olup olmadığı veya olabilip olamayacağıdır.

Kast, hukuka aykırılık bilincini kapsamaz. Hukuka özel aykırılık durumlarında ise yani hukuka aykırılığın suç tipinde unsur oluşturduğu somut suç bakımından ise kastın suçun yasallık unsuru içinde yer alan bu hukuka aykırılığı da kapsadığının ispatı zorunludur.

Maddenin 3'üncü fıkrasında yapılan değişiklikle, fiilin kasti bir fiil oluşturabilmesi için artık yalnızca diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa etmek yetmeyecek, diğer tarafın rızasının bulunmadığını bilen failin bir de ayrıca bunun hukuka aykırı bir ifşa olduğunu bilmesi de aranacaktır.

Sonuç olarak suç tipine yeni bir unsur eklenerek eylemin suç oluşturma zorlaştırılmış olmaktadır. Önceki düzenlemede yalnızca rızanın yokluğunu bilmesi yeterli iken, yeni düzenlemede hem rızanın yokluğunu hem de buna rağmen ifşanın bir de hukuka aykırı olduğunu bilmesi gerekecektir. Aksi takdirde fiil kasti bir fiil olmayacağından suç oluşmayacaktır.

Bu hükümle ilgili tasarıda değişiklik getiren madde metninde 4'üncü fıkranın kaldırıldığına dair bir ifade yer almamasına ve yine tasarinın yürürlükten kaldırılan hükümleri düzenleyen 85'inci maddesinde böyle bir şey bulunmamasına karşın, değişiklik gerekçesinde bu fıkranın kaldırılmasına dair bir gerekçe yer almaktadır.

4'üncü fıkra "Kişiler arasındaki haberleşmenin içeriğinin basın ve yayın yolu ile yayınlanması hâlinde, ceza yarı oranında artırılır" biçimindedir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hocam, hukuka aykırılık meselesi üzerinde duruldu daha ziyade bu konuda. Niye böyle düzenledi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Bir arkadaşımızın akademik olarak yaptığı bir çalışma bu çalışma. Bu çalışma bizim bu kanun tasarısı taslağının hazırlık aşamasında değerlendirilmiş olan bir çalışmadır yani teorik bir değerlendirme olması itibarıyla saygı gösterdiğimiz bir çalışmadır ama burada özellikle 3'üncü fıkrada "hukuka aykırı olarak" ibaresine yer verilmesinin arkasındaki temel düşünce şudur.

BAŞKAN – Tamam, o lazım bize.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - A ile B arasında bir telefon konuşması geçiyor. B, A'yı tehdit ediyor, A rahatsız ediliyor, A bu kendisini rahatsız eden, tehdit eden bu telefon konuşmalarını kayda alarak götürüp cumhuriyet savcısına suç duyurusunda bulunulduğunda aslında bir hakkı kullanmaktadır. Şu andaki mevcut düzenlemede hukuka aykırı olarak ibaresi bulunmadığı için bu yönde bir tereddüt yaşanmaktadır. Acaba kişi bu şekilde elde etmiş bulunduğu kayıtları kullanabilir diye ve bu şu anda Yargıtay uygulamasına da yansımış bir sorundur ve Yargıtay uygulamasıyla uyumlu bir düzenleme buraya yansıtılmıştır. Belki şu denebilir: Yargıtayın bu içtihatları karşısında böyle bir düzenleme artık yapılmasına gerek var mıdır, yok mudur? Belki bu tartışma yapılabilir ama şu andaki düzenleme, Yargıtayın bu alandaki uygulamada karşılaşılan sorunlara yönelik olarak geliştirdiği içtihatlarla uyum hâlinde olan bir düzenlemedir.

Arz ederim.

Gürsel Bey, ne diyorsunuz bu konuda?

YARGITAY TEMSİLCİSİ GÜRSEL YALVAÇ - Şimdi, Sayın Başkanım, biz uygulamayı zaten bu şekilde yapıyoruz yani kendisine yönelik bir tehdit veya hakaretin delilini elde etmek için yaptığı konuşmaları kayda aldığı anda biz bunları hukuka uygun kabul ettik, delil değeri de verdik. Nitekim o konuda Adalet Bakanlığında kanun yazarına bozma talepleri vardı, kovuşturma yeri olmadığına karar verilmişti orada. Biz bu talepleri reddettik. Bize gelen davalarda da eğer mahkûmiyet verilmişse beraata yönlendirdik, beraat vermişse onanmıştık.

Bu 132 ve devamı 1 Hazirandan itibaren 12. Cezanın görev alanı olduğu için bizim uygulamamız Hocamın anlattığı şekildedir. Yani mevcut düzenlemeyi biz zaten izah edilen şekilde yorumluyoruz ve uyguluyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Celal Bey, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkan, dördüncü fıkra kaldırılıyor bu tasarıyla. Dördüncü fıkra kaldırılırken, dördüncü fıkrada kişiler arasındaki haberleşmelerin içeriğinin basın ve yayın yoluyla yayınlanmasına ilişkin bir yaptırım düzenleniyordu. Şimdi ceza yarı oranında artırılıyordu. Şimdi cezanın yarı oranında artırılması kaldırılabilir ama basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde ceza verilmemesi son derece hatalı olacaktır. Bence bu dördüncü maddenin kaldırılması konusunu çok iyi irdelemek gerekir. Basın yoluyla bazen büyük bir kampanya başlatılıyor ve kişilik hakları...

BAŞKAN – Yani siz, “Bu kalkınca basın yoluyla işlenmesi cezasız kalıyor.” diyorsunuz öyle mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Evet, cezasız kalacaktır o takdirde.

BAŞKAN – Hayır, öyle olmaz.

Yargıtaya soralım bakalım...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkan, ifşa ile yayın ayrı şey. Ifşayı yapan kişi farklıdır, yayını yapan kişi farklıdır yani bunu da düşünmek lazım. Siz bilirsiniz, çok farklı bir konu o. Ifşayla yayın aynı olur mu? Ifşayı ben yaparım ama yayını başkası yapar. Ben ifşa ettiğim için ceza alırım ama yayını yapan kişi ceza almaz.

BAŞKAN – Hayır, yayını yapan da ceza alır da...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Ama niçin yazmıyoruz? O zaman yayını yapan...

BAŞKAN – Yayın yapan kişinin cezası yarı oranında artırılıyordu, şimdi artırma hükmü kalktı.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Düzeltelim, sadece artırma hükmünü kaldıralım.

BAŞKAN – Daha önce buna benzer çok hüküm kaldırdık biz burada. Basın yayın yoluyla işlenmesi hâlinde “yarı oranında artırılır, üçte 1 oranında artırılır” diye çok hüküm vardı bu kanunda...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Başkanım, bir boşluk doğacak burada dördüncü fıkrayla.

BAŞKAN – ...onları hep kaldırdık yani boşluk filan da olmadı. O cezada artırım hükmü sadece.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Göreceğiz uygulamayı.

BAŞKAN – “Basın yayın yoluyla işlenmesi hâlinde de aynı ceza verilir.” desek tamam.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Peki, peki.

BAŞKAN – Cezalar zaten çok da artıyor, bir de basın yoluyla ayrıca bir artış doğru olmaz diye düşündük.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben de Sayın Ülgen’in düşüncesine katılıyorum. Yani burada basın yayın yoluyla da işlenen bu suçun cezalandırılacağına dair bir ekleme yapmamız uygun olur diye düşünüyorum. Yani 4’üncü madde kaldırılınca ifşa kaldı işte geride.

BAŞKAN – Şimdi, o zaman en kolayı hiç tartışmaya gerek yok, Yargıtaydan gelen arkadaşlara soralım. Size söz vereyim, siz “Kalkar mı kalkmaz mı?” söylersiniz.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Cezasız kalmıyor sadece artırım nedeni ortadan kalkıyor. Tabii ki yani yine...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Nerede ceza var? Basın yoluyla olduğu zaman ceza nerede var?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şimdi bakın, “haber gizliliğinin ihlali” diyorsunuz, “içeriklerine aykırı olarak ifşa” diyorsunuz yani...

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

78'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 78- 5237 sayılı Kanunun 133 üncü maddesinin;

- a) Birinci fıkrasında yer alan "iki aydan altı aya kadar hapis" ibaresi "iki yıldan beş yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiştir.
- b) İkinci fıkrasında yer alan "altı aya kadar hapis" ibaresi "altı aydan iki yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiştir.
- c) Üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kişiler arasındaki alenî olmayan konuşmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri hukuka aykırı olarak ifşa eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve dörtbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır."

BAŞKAN – Ben bir şeyi öğrenmek istiyorum yalnız Sayın Bakanım.

Şimdi, buraya giren suçlar, cezası az olduğu için çok mu işleniyor yoksa bu suçla ilgili şimdiye kadar mahkûmiyet kararları verilmedi mi? Yani iki aydan altı aya kadar anladım da iki yıldan beş yıla kadar deyince iş çok değişiyor yani bu kadar çok artırılmasının gerekçesi nedir? Onu anlamak istiyorum açıkçası. Yani iki ay yerine bir yıldan üç yıla kadar belki olur ama iki yıldan beş yıla kadar çok fazla bir şey.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii bu maddelerin hem ceza müeyyidesi düşük caydırıcı olmaktan uzak idi hem de kamuoyunda gerçekten son dönemlerde sıkça eleştirilen iletişimin güvenliği, özel hayatın gizliliği kuralının ihlaline dönük şikâyetler göz önünde bulundurularak o hassasiyetlerin karşılanması amacıyla bu düzenleme getirilmiştir.

Geçmişte baktığımızda 132 ve devamı maddelerin uygulaması maalesef arzu edilen düzeyde olmamış. Burada takibi şikâyetle bağlı bir suç. Bir de bu suçun mağdurları şikâyetçi olduklarında bunun araştırılması onları yeniden bir mağduriyete uğratabilecek. O açıdan mağdurların bir kısmı zaten kendileri şikâyet ederek bu soruşturmanın devamını arzu etmiyorlar. O açıdan uygulama alanı bir miktar sınırlı kalmış bir düzenleme ancak müeyyidesini artırmak suretiyle caydırıcılığı bir miktar sağlamaya çalışıyoruz bu düzenlemelerle.

BAŞKAN – Peki.

Evet, Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi şunu anlamak istiyorum: Burada üçüncü fıkrayı değiştiriyoruz, değiştirirken eski üçüncü fıkradaki bir suç tipini sanki ortadan kaldırıyoruz gibi bir şey var. Burada eski üçüncü fıkrada şöyle diyor: Yukarıda fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan -Ayrı bir suç tarifi değil mi?- veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi şöyle şöyle cezalandırılır diyor. Şimdi biz, yeni üçüncü fıkrada bundan hiç bahsetmeden başka bir şey ifade ediyoruz. Yeni üçüncü fıkra bu şekliyle düzenlenebilir ama eski üçüncü fıkrada... Yani diyelim ki yasa dışı dinlemeleri birileri yapıyor, sonra bir gazeteci ya da bir başkası onu ele geçiriyor ve bundan yarar sağlıyor, bunu kullanıyor, yayınlıyor. Şimdi bunu ortadan kaldırıyoruz anladığım kadarıyla. Neden böyle bir ihtiyaç duyuyoruz? Bir taraftan bu düzenlemelerde özel hayatın gizliliğini korumaya dönük cezaları artırırken haberleşmenin ifşasını önlemeye dönük cezaları artırırken bunu niye suç olmaktan çıkarıyoruz? Ben mi yanılıyorum? Bu konuda bir açıklama bekliyorum.

BAŞKAN – Burada yarar sağlama unsuru ortadan kaldırılmış yani yarar sağlasın sağlamasın herhâlde suç olması...

Evet, Hocam, buyurun neden böyle olmuş?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bu düzenlemede iki önemli nokta var. Birincisi, şu anda yürürlükte olan kanun aynen tasarından gelip olduğu gibi kanunlaşan fıkradır, maddedir. Oradaki eksiklik şudur: Bu şekildeki konuşmalar hukuka aykırı olarak kaydedilmiş ise bunların bir başkasına menfaat karşılığında verilmiş olması suç olarak tanımlanıyor. Tasarıdaki düzenlemede ise: Bunlar hukuka aykırı olarak kaydedilmiş ise yukarıdaki bir veya ikinci fıkradaki suç oluşuyor. Ama ayrıca bunlar eğer ifşa edilmiş ise ikinci bir suç oluşuyor. Şayet, bu konuşmalar yerine göre hukuka uygun olarak da kaydedilmiş olabilir. Eğer bunlar hukuka uygun olarak kaydedilmiş ise hukuka uygun olarak kaydedilmiş bu içeriklerin de hukuka aykırı olarak ifşa edilmesi burada suç olarak tanımlanıyor. Dolayısıyla şu andaki düzenlemeye göre alan genişliyor.

İki, "Bu tür suçlarda ifşa gerçekleştiğinde bu ifşa bir menfaat karşılığında mı gerçekleşmiştir?" sorusuyla karşı karşıya geliyoruz bu çoğu zaman ispat edilemiyor. O nedenle bizim burada cezalandırdığımız fiil bunların ifşa karşılığına menfaat temin edilmesi değil, bunların hukuka aykırı olarak ifşa edilmesi. Bu yönü itibarıyla daha doğru bir düzenlemedir bu yön.

BAŞKAN – Evet, peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Son cümlelerin kaldırılması hangi amaçla yapılıyor?

BAŞKAN – Hangisi o?

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Eski kanunun üçüncü fıkrasının son cümlesini kaldırmak hangi ihtiyaçla olmuştur? Hangi sonuçları doğurur?

BAŞKAN – Hangisi, ben anlamadım?

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – 133'ü konuşuyoruz değil mi?

BAŞKAN – Evet.

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – 133'ün üçüncü fıkrasının son bir cümlesi var...

BAŞKAN – “Basın yoluyla işlenmesi hâlinde de aynı cezaya hükmolunur.” O, değil mi?

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Hâlinde de...

BAŞKAN – Tamam.

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Orada o ifşa olunan şeyi siz gazeteci olarak yayımlamışsınız...

BAŞKAN – Bir saniye Turgut Bey, oradan bir mikrofona geçerseniz konuştuklarınız kayda geçsin.

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Şimdi, bu geçen biraz önceki bölümde söylediğim, Meclisin son günlerindeki pakette bir ortak hüküm vardı, ortak hükmü değiştirme girişimi vardı yani 139'uncu maddeyi değiştirme girişimi vardı. Tabii 139'uncu madde öyle değiştiriliyordu ki yani bir şey eğer alenilemişse ihlal serbesttir, o yüzden müthiş bir tepki aldı basından, kamuoyundan.

Şimdi, 139'uncu maddeyi değiştirmiyoruz ama 133'teki son cümleyi kaldırarak o sonuca varıyoruz. Yani kanunumuzda bir madde var, diyor ki: “İfşa edilmişse suçtur.” Ama devam ediyor son cümle: Basın yoluyla işlenmişse de yani sonradan ifşa edilmiş bir biçimde, bunu bir gazeteci yazmış, o da suçtur ve onun da suç olması gerekir.

Şimdi bu geçen tasarıda, bir önceki tasarıda 139'la varılmak istenen amaç yani ihlal olmuşsa ihlal serbesttir, böyle bir hukuk düzeni olamaz. O yüzden 133'le getirilen bu değişiklik şu anlama geliyor: Sayın Bakanla benim aramdaki bir konuşma bir biçimde duyulmuşsa onu herkes yazabilir. Yani bizim özel bir ilişkimiz yani benim çok özel ilişkim herhangi biri tarafından duyurulmuşsa gazeteler onu yazabilir. Bu, tehlikeli bir şeydir. O yüzden Basın Konseyi adında gelmiş olmamla birlikte bu tehlikeyi bilginize sunmak istiyorum.

BAŞKAN – Yani şimdi şu anlaşıyor öyle mi?

Kenan Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, öncelikle bir doğru bilgileri arz etmek gerekir, o da şu: Doğrudur, geçen yasama döneminde Meclise gelen, Genel Kurula kadar inen tasarıda 139'uncu maddede bir değişiklik öngörülüyordu, o da vardı, bu 133'üncü maddedeki değişiklik de bu şekildedeydi. Yani sanki o olmadı, yerine bu geliyormuş gibi bir durum söz konusu değil, birincisi bu.

İkincisi de, bu hüküm niye var 133'te? Çünkü baktığınızda bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde de aynı cezaya hükmolunur hükmünün nasıl geldiğini bilmek için Türk Ceza Kanunu 2004 yılının aralık ayında kabul edildikten sonra - herkesin malumu- basın yayın yoluyla işlenen suçlarda artırımlar öngörülmesi tartışma konusu olmuştu. Hatta bu sebeple daha sonra haziran ayında yürürlüğe konulan kanun değişikliğiyle bunlarda bazı değişiklikler yapılmıştı, esneklikler sağlanmıştı ama bu hükmeye baktığımızda 132, 133 ve 134'te Genel Kurulda görüşülen hükümlerde aslında hepsinde bu suçların basın yayın yoluyla işlenmesi hâlinde cezaların artırılması öngörülürken 133'üncü maddeye ilişkin hüküm Genel Kurulda görüşülürken basın özgürlüğü açısından burada artırım öngörülmemesi için yapılan bir değişikliğin sonucu olarak bu böyle kalmıştır. Bunun çıkması sonucu kesinlikle ve kesinlikle bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde bunun suç olmaktan çıkması sonucunu ortaya çıkarmayacaktır. Zaten fazladan yazılmış bir hükümdür. Eğer 133'üncü maddenin Türk Ceza Kanunu'nun ilk kabulündeki Genel Kurul konuşmalarını ve orada verilen önerge incelenirse bu dediğim ortaya çıkacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Yani artırma hükmü yerine aynı cezayla cezalandırılır hükmüne dönüştürülmüştü değil mi?

BASIN KONSEYİ TEMSİLCİSİ AV. TURGUT KAZAN – Bir şeyi artırmıyorsanız ayrı bir hüküm konulmaz. Yani birinci cümle yani eski 133'ün birinci cümlesi basın yoluyla ifşayı da zaten kucaklar yani bu zaten uygun olur. O yüzden “de de” denilirken

yani ifşa edilmiş bir şeyi tekrar yayınlarsanız suçtur. “Aynı ceza verilir.” denilmiştir, bunu korumak... Aksi hâlde bu cümlelerin çıkartılmış olması serbestlik yolunu açar çünkü bir yasak varken, bir cümle varken çıkarılmıştır, dolayısıyla serbest dediği anlaşılır.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – İzin verirsiniz biraz bilgi arz etmek istiyorum:

Yeni ceza kanunu tasarısının ilgili maddesinde bu fıkra suçun basın ve yayın yoluyla işlenmiş olması hâlinde ceza yarı oranında artırılır şeklindeydi. 2004 yılı temmuz ayında Adalet Komisyonunda kabul edilen metin bu yöndeydi. 2004 yılı ağustos ayında Basın Konseyi mensubu -ki bunların arasında Sayın Ekşi vardır ve Sayın Kazan vardır- bu düzenlemelere yeni ceza kanunu tasarısındaki bu düzenlemelerin basın özgürlüğüne önemli kısıtlamalar getirdiği yönündeki eleştiriler karşısında o zamanki Kanunlar Genel Müdürü Sayın Niyazi Güney’le birlikte yaptığımız çalışmada buradaki “Yarı oranındaki ceza artırılır.” ibaresinde “Bu hâlde de aynı cezaya hükümlenir.” şeklinde bir değişiklik yapılmıştır ve eylül ayında ceza kanunu tasarısı Genel Kurulda görüşülür iken bir önergeyle bu şekilde de madde değiştirilmiştir yani bu değişiklik artırma yönündeki ceza miktarının aynı cezayla cezalandırılması yönündeki değişiklik Basın Konseyinin eleştirileri doğrultusunda yapılmış bir değişikliktir.

BAŞKAN – Onu anladım da.

Şimdi Turgut Bey’in söylediği şu, diyor ki: “Bu şekliyle tamam ama ifşa olduktan sonra basın yoluyla yayınlanmasında bir sakınca görülüyor bu düzenlemeye göre.” Öyle anlaşılırsa o zaman adam... Öyle mi anlaşılıyor?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Eğer bu içerikler ister hukuka uygun elde edilsin ister hukuka aykırı, bunlar ister ilk defa yayımlanmış olsun ister yayımlanmış olandan alıntı şeklinde olsun bunların hukuka aykırı olarak ifşa edilmesi her defasında bir suç oluşturur. Bu düzenleme bunu ifade eder.

BAŞKAN – Yani ifşa deyince, birisi açıkladı ifşa oldu bitti artık bundan sonra tehlike yok manasında değil diyorsunuz?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bundan sonra artık yayımlanması bunların ifşa edilmesi suç olmaktan çıkmıştır şeklinde bir değerlendirme doğru bir değerlendirme değil.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, Yargıtay nasıl düşünüyor?

BAŞKAN – Evet onun için ısrarla üzerinde duruyoruz ki yani bir şey daha... Tutanağa geçsin diye düşünüyorum.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkanım, bakın...

BAŞKAN – Bir saniye, durun... Yargıtaydaki arkadaşlara da soracağım: “Nasıl uygulayacaklar?”

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Sayın Başkanım bu madde bu şekilde düzenlenmemiş de yani “Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde de aynı cezaya hükümlenir” hükmü olmasaydı bu maddede haklı olabilirlerdi. Ama şimdi siz yasada değişiklik yaparak basın yoluyla yayınlanması hâlinde de aynı cezaya hükümlenir fıkrasını kaldırıyorsunuz. Uygulayıcı ne diyecek? Basın yoluyla işlenmesinin suç olması kaldırıldı diyecek.

BAŞKAN – Aslında orada şöyle...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Böyle bir şey olamaz ki.

BAŞKAN – Şimdi, Celal Bey şöyle bir durum var orada bakın: Orada “Yarı oranında artırılır.” cümle o şekildeydi, o cümleyi tamamen çıkarmış olsaydık oradan zaten sorun olmuyordu fakat cümle tamamen çıkmadan “Aynı cezayla cezalandırılır.” hükmü konulmuş fakat şimdi yapı değişmiş burada. Bu yapı değişikten sonra tereddüt hasıl oldu zaten.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. CELAL ÜLGEN – Ama öyle bir şey yapalım ki basın yoluyla işlenmesi hâlinde de suç hâline getirelim, sonra onu kaldıralım.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar, bir yargıya soralım: Nasıl anlıyor bunu? Ne manaya geliyor değil mi?

Evet, Gürsel Bey, sizi dinliyoruz.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Biz ifşa edilmiş bilginin yayınlanması hâlinde açıkça suç oluşturup oluşturmayacağını, şu an tereddütüyoruz. Çünkü o kadar yani ifşa buraya girmeyecek daha sonra ifşa edildiğinden bahisle bunlar serbestçe yayımlanabilecektir, bir sorun var diye düşünüyoruz burada.

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi şöyle söyleyeyim: Mahremiyet bir kere ifşa edildi mi şöyle bir tartışma doğabilir: Ben de Yargıtayın bu açıklanan tereddüdüne katılıyorum. Mahremiyet bir kere ifşa edildi, artık alenileşti bu, bunu benim haber konusu, yayın konusu yapmam suç teşkil etmedi denebilir, bu bir tartışma konusu yapılabilir. Yani o yüzden “Basın ve yayın yoluyla işlenmesine aynı

cezalar verilir.” çıkarılınca bu yorum daha da güçleniyor. O yüzden uygulamada bu tereddüt doğar, bu tartışılır çünkü olması, bir şeyi önemli bir fazlalık eksiklik yapmayacak ama daha şimdiden başlayan bu tereddüdü giderir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, buradaki arkadaşların gösterdiği tereddüt karşısında, Komisyonumuz uygun görürse yarınki çalışmaya bırakalım bu maddeyi ve hem Yargıtay temsilcimiz hem hocalarımız üzerinde bir çalışma yapsınlar, ondan sonra görüşülmesinde fayda mütalaa ediyorum şahsen.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yarına bırakılacaksa ben bununla ilgili bir tereddüdümü daha söyleyeyim, o da dikkate alınsın müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Tamam, senin de hatırın kalmasın, söyle.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, biraz önce Sayın İzzet Hocam da -sanıyorum- bir açıklama yaptı ama bakın tekrar burada birinci fıkrada konuşmaların kayda alınması suç olarak düzenleniyor, cezaya bağlanıyor yaptırımını. İkinci fıkrada diğerlerinin rızası olmadan kayda alan kişiyle ilgili düzenleme var. Eski üçüncü fıkrada kişiler arasında aleni olmayan konuşmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri hukuka aykırı olarak ifşa etmek suç olarak düzenleniyor. Eski düzenlemede “Yukarıdaki fıkrada yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan kişi veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgileri edinmelerini temin eden kişi.” diyor.

Şimdi şunu soruyorum: Bir kişi bir başkasının kayda aldığı bir görüşmeyi, konuşmayı -kendisi kayda almıyor- yani üçüncü fıkrada suçu işleyen bir başkası yani kayda almayı yapan başka birisinin bilgisini alıyor ve bunu ifşa etmeden bir başkasına veriyor. Bunu ifşa sayabilir miyiz? Para karşılığı satıyor. Bir konuşma kaydını, kayda alınmış bir konuşmayı elde ediyor bir şekilde bir gazeteciye para karşılığı satıyor. Kayda alan kendisi değil, yayınlayan kendisi değil. Bu ifşa sayılır mı sayılmaz mı? Bunu soruyorum. Sayılırsa problem yok.

BAŞKAN – Hasip Bey, buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; bu kanun teklifinde benim imzam var. Büyük çoğunluğuyla benzer bir düzenleme ama bir tek dinlemeyle bu konuda çok tartışma çıkıyor.

Yakın zamanı hatırlatmak istiyorum, kasetleri hatırlatmak istiyorum, siyasi şantaj olarak kullanılanları ve çok rahatlıkla Kanada’ dan İnternet’ ten birisi atıyor İnternet’ e, arkasından bu facebook’ ta veya twitter’ da veya bloglarda yayınlanıyor, onu diyelim aldı Türkiye’ de ulusal kanallar bu yasa dışı olan yani bu yasa dışı kaydedilen ki önceki maddelerde suç bunu da ondan sonra çarşaf çarşaf yayınlıyor. Şimdi kaydedeni cezalandırıyor, ifşa eden cezalandırıyoruz. Niçin? Hukuka aykırı bir fiil olduğu için. Ondan sonrakini niye koruyoruz? Yani bu basın özgürlüğü müdür? Yani bu kasetleri kişilik haklarını ağır ihlal eden, hukuki cezai sorumluluğu olan, ben burada basına daha fazladan ceza verin anlamında söylemiyorum çünkü basın özgürlüğü konusunda en hassas olan hukukçulardan biriyim, hukukçu vekil olarak söylüyorum. Burada asılan şu an bir İnternet araştırma komisyonumuz var Mediste ve bunların çok rahatlıkla yapılabilme imkânı doğuyor, hatta bu konuda yargının, uygulamacıların özel de bir eğitim, özel belki ihtisas görmesi gereken bir konuya dönüşüyor bu bilişim suçları. Burada bizim teklifimizde “Cezaların artırılması caydırıcı olabilir mi?” sorusu hep konuşuldu. Vardı cezalar ama uygulandı mı? Beceriksiz bir muhalefet olduğumuz için, üç grubuz, bunu denetim olarak kullanamıyoruz demektir, iktidarın üzerinde etkili olamıyoruz demektir. Eğer etkili olabilsek “Niye bu yasaları uygulamıyorsunuz?” diye yürütmeye yüklenirdik, yargıya da yüklenirdi. Demek ki yasama burada zayıf kalıyor, iktidar da bunu suiistimal ediyor, muhalefet de, etkili olamıyoruz. Bu bizim bir zaafımız, bu gerçeği görelim.

Ben burada -tabii ki çok teknik konular arkadaşlar düzenlesin- sadece bir konuda dinleme konusundaki cezaların caydırıcı olmadığını, az olduğunu ifade etmek istiyorum. Diğerlerinde düzenlemeler hepsinde yapıldı, çünkü çokça madde var 133, 134, değişik değişik. Bu konuda bir mutabakat var. Dinleme konusu ve bu ifşa konusu, yayınlama konusu yani “Arkadaşlar nasıl anlatayım daha iyi merakımı?” Bu yakın dönem seçim kasetlerini gördünüz. Bunun her yayınlanması bir kişilik hakkı ihlali, bir suç değil mi? Bunu koruyacak mıyız hepimiz? Soruyorum: Eğer koruyacaksak Medisiz, yasamayız deriz ki “Serbest kardeşim isteyen istediğini yapsın.” Ama hukuk bunu, bu özgürlüğü tanımadığına göre bizim de bilişim hukukunda denetim şansımız sınırlı olduğuna göre yani buradaki uygulamacıların ve her zaman Kanada’ dan uydu üzerinden spamlarla görüyorsunuz Wikileaks belgeleri var, bilmem ne var, her yönüyle bunu eline geçiren binin üstünde ulusal kanal var, uydu üzerinden yayın yapan kanal var. Muhalefinin istediği gibi kişilik haklarını her gün ihlal ederek... Böyle bir duruma neden olmamak için basın olduğu için ayrı bir ceza artırmadan ifşa edenler ceza alıyorsa bunu

basında yapan, televizyonda, gazetede, yazılı görselde yapılan da aynı sorumluluk içinde olmak kaydıyla konulmasında yarar olduğunu düşünüyorum. Benim düşüncem budur. Teşekkür ederim.

Bir de dinlemede ceza az, dinlemeyi caydırıcı duruma getirmez gizli dinlemeyle ilgili, o kaygımı koyuyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ DURSUN ALTINÖZ – Sayın Başkanım, şimdi 133' üncü maddenin değişikliktan önceki gerekçesi ilk hâli o değişiklik metni gerekçede yok, son fıkrada ilgili olanı okuyorum: Maddenin üçüncü fıkrasına göre bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi suretiyle elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlanması veya bunların başkalarına verilmesi veya bunlardan diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin etmek suç olarak tanımlanmıştır. Buradaki tanım çok net. “Bu konuşma içeriklerinin basın yayın yoluyla yayımlanması daha ağır cezayı gerektiren bir cezalandırmayı gerektirmektedir.” denilmiş. Dolayısıyla o Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurulunda yapılan değişiklik öncesi hâl buydu. Yapılan değişiklikle cezanın artırımı kaldırılmış. Cezanın artırımı kaldırıldığı zaman ortada yalın 133' üncü maddenin birinci fıkrasına ya da ikinci fıkrasına giren temel suç hâline dönüldü. Dolayısıyla basın yayın yoluyla yapılan eylemlerin de suç olduğu ayrıca vurgulanması tekrardan ibaret olur. Vurgulanmasa dahi zaten bu gerekçe karşısında 133' ün yukarıdaki bentle hangisi uyuyorsa fıkralarının uygulanmasının mümkün olduğunu düşünüyoruz.

Saygı sunuyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bence 79' uncu maddenin ikinci fıkrasında da buna benzer bir düzenleme var, isterseniz 78 ve 79' u, ikisini yarın görüşelim.

Son olarak Murat Bey, sana hiç söz vermedik.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Başkanım, değerli arkadaşlar; burada bir sorun da “hukuka aykırı olarak ifşa eden” tabirinden hukuka uygunluk -biraz önce Mevlüt Bey'in söylediği gibi- basın yayın yoluyla işlenmesi acaba bir hukuka uygunluk sebebi olabilir mi bilgi edinme hakkının ortaya atılma, yayınlanması? Bu, somut olan bir hadiseyi daha da soyut hâle getirip uygulamada ciddi bir mesele olarak, çözümlenmesi gereken bir sorun olarak karşımıza çıkabilir. Dolayısıyla burada buna da dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

80' inci maddeye geçiyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Saat altı oldu Başkanım, yorulduk.

BAŞKAN – Daha ne görüştük ki...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yarın devam etsek Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

Yarın saat 10.30' da toplanmak üzere arkadaşlar, oturumu kapatıyorum.

Herkese iyi akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati : 18.02